

MICHAELIS MAJERI,

SECRETA NATURÆ

CHYMICA,

NOVA PLANE SUBTILIQUE

METHODO INDAGATA.

MICHAELIS MAJERI,
Imperial. Consistor. Comit. Med. D. Eq. Ex. &c.

Secretioris Naturæ Secretorum

SCRUTINIUM
CHYMICUM,

Per

OCULIS ET INTELLECTUI
accuratè accommodata, figuris cupro appositissimè
incisa, ingeniosissima

EMBLEMATATA,

Hisque confines, & ad rem egregiè facientes sententias,

Doctissimaque item

EPIGRAMMATA,

ILLUSTRATUM.

Opusculum ingeniis altioribus, & ad majora natis, ob
momenta in eo subtilia, augusta, sancta, rara, & alioqui nimium
quantum abstrusa, quàm maximè expetitur,
desideratum;

*Iterata vice amplissimæ Reipublicæ Chymicæ Bono & Emolumento,
non sine singulari jucunditate legendum, meditandum in-
telligendum, dijudicandum,*

DEPROMTUM.

FRANCOFURTI,

Impensis GEORGII HEINRICI OEHLINGII, Bibliopola.

Typo JOHANNIS PHILIPPI ANDRÆ.

M, DC, LXXXVII, 5.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

Hominem, Lector candide, Universi compendium sui compositione referre, in confesso est omnium, & ternis vitæ generibus vivendis destinatum esse, nempe vegetabili in utero materno, ubi saltem plantæ instar crescit & augmentatur; sensibili, nimirum in hoc mundo, ubi maxima ex parte sensibus ducitur, ceu reliqua animalia, à quibus differt, quod intellectu incipiat uti, licet imperfectè; ac denique intelligibili, in altero mundo apud Deum, eique assistentes Intelligentias seu Angelos bonos. In præsentì vitâ, quò quis magis ad divinam naturam accedit, eò magis rebus intellectu indagandis, subtilibus, miris & raris, gaudet & delectatur: Et econtrà, quò quis ad pecuinum genus magis declinat, eò minùs his capitur, & sensui

PRÆFATIO AD LECTOREM.

fui corporaliori astrictus est : **U**trorumque videmus Exempla, quosdam illis, utpote doctiores, artibus & scientiis politos esse deditos, quàm plurimos hifce, nempe voluptatibus corporis, libidini, gulæ, pompæ externæ, & his similibus. Ad excolendum autem intellectum Deus infinita arcana abdidit in natura, quæ scientiis & artibus innumeris, ut ignis ex filice extunduntur, & in usum transferuntur : Inter hæc sunt Chymica secreta non postrema, sed post divinorum indagacionem, omnium prima & preciosissima, non circumforaneis deceptoribus & fucis Pseudo-chymicis (qui in his sunt asini ad lyram, quippe ab omni bona doctrina & intentione alienissimi) sed ingeniis altioribus, liberaliter educatis, & ad majora natis investiganda, cùm sint valdè subtilia, augusta, sacra, rara & abstrusa, ideoque intellectu comprehendenda priùs, quam sensu adpiscenda, illudque multo potius per contemplacionem profundam ex lectione authorum, eorumque inter se & cum naturæ operibus comparacionem, quàm operationem sensitivam, seu manulem experimentationem, quæ cœca est sine Theorica prævia. Post scientias hujusmodi intellectuales proximè numerantur, quæ de visibili

PRÆFATIO AD LECTOREM.

ac audibili objecto tractant, ut sunt Optica seu perspectiva, pictura, quæ dicitur à quibusdam Poëtis muta, ut hæc vice versâ, pictura loquens : Hæc duo itaque sensuum magis spiritualium , nempe visus, nec non intellectus ipsius objecta, ut in uno quasi conspectu & complexu haberemus, & magis intelligendum animis simul & semel insinuaremus, En conjunximus sensum cum intellectu, hoc est, rara visu cum chymicis emblematis, quæ huic scientiæ sunt propria. Cæteræ enim artes, si Emblemata edant de moribus, aut rebus aliis, quàm de naturæ arcanis, alienum hoc videtur ab eorum scopo & fine, cùm intelligi omnibus velint & debeant, Chymia non item, quæ ut casta virgo per transfennam, & veluti Diana, non absq; veste variati coloris visenda est, propter causas alibi expressas: hæc , inquam , ficta , poëtica & allegorica, picta , Emblematica, Veneri sive cupro, non sine Venere seu gratia, incisa, Chymica secretissima, intellectu indaganda simul & semel uno libro suscipias, inque tuum usum dicata adhibeas, qui si potius intellectualis fuerit , quàm sensulicis, eò utilior & jucundior olim futurus est : quod si verò pri-

mum

PRÆFATIO AD LECTOREM.

num sensui mancipatus, nullum est dubium, quin à sensu ad intellectum transitus fiet, tanquam per ostium: Nihil enim in intellectu esse dicitur, quod non per sensum aliquem introiverit, cum hominis recens nati intellectus instar tabulæ rasæ habeatur, in qua nihil adhuc scriptum, sed quodlibet sensu mediante, tanquam stylo, scribi possit: Et vulgo dicitur; Ignoti nulla cupido, quia oportet, ut intellectui, veluti dictatori & arbitro, sensus indagatores & nuncii, omne scibile primitus apporent & innotescere faciant, tanquam Excubitores ad (sua organa) civitatis alicujus portas invigilantes. Omnis proinde cordatus & intelligens hanc Emblematicam quasi figurationem, in his, ut & in distichis singularem adaptationē boni consulet & pro nonnihil reputabit: Si enim mercatores nonnulli pro magna pecuniæ summa artificium picturæ aliquod æstimant & emunt, ubi soli oculi falluntur, cum naturæ propinquissimum judicent; quid niliterati has figuras, quæ & intellectui & sensibus pluribus inserviunt ita, ut magna inde speranda sit utilitas præter oblectationem, in precio habeant & magni censeant? Vale

Portavit eum ventus in ventre suo.

EPIGRAMMA I.

EMbryo ventosâ Boreæ qui clauditur al-vo,
 Virus in hanc lucem si semel ortus erit;
 Unus is Heroum cunctos superare labores
 Arte, manu, forti corpore, mente, potest.
 Ne tibi sit Cæso, nec abortus inutilis ille,
 Non Agrippa, bono sydere, sed genitus.

Hermes omnis secreti naturalis indagator diligentissimus, in tabula sua smaragdina graphicè, licet succinctè, describit opus naturale, ubi inter alia inquit: *Portavit eum ventus in ventre suo*, quasi dicat, Ille, cujus pater est Sol, mater verò Luna, antequam in lucem edatur, portabitur à fumis ventosis, quemadmodum avis ab aëre, dum volat: Ex fumis autem seu ventis (qui sunt nihil aliud, quàm aër motus) coagulatis fit aqua, ex qua cum terra mixta mineralia & metalla omnia: Imò hæc ipsa ex fumis constare & coagulari immediatè statuuntur: Sive itaque in aquam seu fumum ponatur, eodem res redit, quia utraque venti materia est: Idem dicendum de mineralibus & metallis, licet magis remotè. Quaritur autem, quis ille sit, qui à vento portari debeat? Respondeo, *chymicè*, est sulphur, quod portatur in argento vivo, ut Lull. Codicill. cap. 32. testatur, cæterique omnes; *Physicè*, est foetus, qui mox in lucem nasci debet: Dico & *Arithmeticè*, quod sit radix Cubi; *Musicè*, quod sit Disdiapason; *Geometricè*, quod sit punctum lineæ fluentis principium; *Astronomicè*, centrum Saturni, Jovis & Martis, planetarum. Hæc licet diversa sint subjecta, tamen si bene inter se comparentur, foetus venti facilè demonstrabunt, quod cujuslibet industriæ majori aut minori relinquendum crit. At rem planiùs sic indiget: Omnis Mercurius ex fumis est compositus, hoc est, ex aqua sublevante terram secum in aëriam raritatem, & ex terra cogente aërem redire in aqueam terram seu terream aquam: Cùm enim Elementa in eo sint per omnia, & mixta, & invicem in quandam viscosam naturam conculcata & redacta, non facilè ab invicem recedunt, sed vel volatilia sequuntur superiùs, vel apud fixa inferiùs manent, quorum primum in vulgari Mercurio, alterum in Philosophico & metallis fixis apparet: In his Elementa fixa prædominantur volatilibus, in illo volatilia fixis. Nec verò absq; causa est, cur Mercurius Deorum reliquorum nuncius, interpretes & quasi minister intermedius currens dicatur & habeatur, alis ad caput & pedes adaptatis: Ventosus enim est & volat per aëra, ut ipse ventus, ut in communi, multorum cum damno re ipsa convincitur

Lull. ibi. portat illum ventus in ventre suo, hoc est, sulphur portatur in argento vivo. Et C. 47. Lapis est ignis deportatus in ventre aëris.

citur: At quia caduceum gestet binis serpentibus transversim cinctum, qui animas ex corporibus ducat & reducat, & multa ejusmodi contraria efficiat, Philosophici Mercurii symbolum optimè exprimit. Mercurius itaque est ventus, qui sulfur seu Dionysium, aut, si mavis, Æsculapium adhuc imperfectum fœtum ex ventre materno, vel etiam ex cineribus corporis materni combusti accipiat & portet eò, ubi maturari possit; Et Embryo est Sulfur, quod à Sole cœlesti *Boreæ* vento infusum est, ut is maturatum pariat, qui gestationis suæ absoluto tempore gemellos edit, unum albis capillis, Calaim dictum, alterum rubris, Zeten: Hi *Boreæ* filii fuère (ut *Orpheus* poëta Chymicus scribit) apud *Jasonem* inter Argonautas ad vellus aureum à *Colchis* auferendum: *Phineus* verò vates cœcus ab Harpyjis infestatus, liberari non potuit, nisi à dictis *Boreæ* filiis: Pro quo beneficio ab iis impetrato ille gratus *Argonautis* omnem viæ rationem declaravit. At *Harpygiae* nihil aliud sunt, quàm sulfur corruptens, quod abigitur à *Boreæ* filiis, cùm ad justam ætatem pervenerint, & ex imperfecto seu molestato à volatilibus noxiis fit perfectum, illi malo non subiectum, quod deinde ad vellus aureum *Jasoni* medico obtinendum viam indicat. Horum ventorum meminit quoq; inter alios *Bætilius nostras*, qui clarè 6. inquit: *Nam geminus ventus venire debet, Vulturinus dictus, ac deinde simplex, Notus appellatus, qui ab oriente & meridie impetuosè spirabunt, quorum motione cessante, ita ut ex aëre facta sit aqua, audacter confides, quod ex spiritali corporale fiet.* Et *Riplæus* port. 8. dicit in aëre nostrum infantem debere renasci, hoc est, in ventre venti: Ad eundem sensum *scala philosoph.* gra. lu. 6. Et sciendum, inquit, quod natus sapientis in aëre nascitur: Et gradu 8. spiritus aërei simul in aërem scandentes se diligunt, ut *Hermes* inquit, portavit illum ventus in ventre suo: Quia generatio geniti nostri fit in aëre & nascens in aëre sapienter nascitur: Ascendit enim à terra in cælum, iterumque descendit in terram conquirendo vim superiorem & inferiorem.

EMBLEMA II. *De secretis Naturæ.*
Nutrix ejus terra est.

EPIGRAMMA II.

Romulus hirta lupæ pressisse, sed ubera capræ
Jupiter, & factis, fertur, adesse fides:
Quid mirum, teneræ Sapientum viscera Prolis
Si ferimus Terram lacte nutrisse suos?
Parvula si tantos Heroas bestia parvit,
Quantus, cui Nutrix Terreus Orbis, erit?

APUD Peripateticos & rectè judicantes Philosophos statuitur ; quod Nutriens vertatur in substantiam nutriti, eique assimilatur non quidem ante, sed post alterationem ejus, idque verissimum Axioma habetur : Quomodo enim nutrienti, quod jam ante simile & idem sit cum nutrito, opus esset mutatione suæ essentiæ, quæ si accideret, non maneret idem nec simile ; Aut quomodo ea, quæ assimilari nutrito nequeunt, pro nutrimento assumerentur, ut sunt ligna, lapides & ejusmodi alia ? Primum itaque ut inane, sic alterum, naturæ adversum est. Lactē autem animalium nutriti hominem recens natum, non alienum est à natura : quia assimilatio ejus fieri potest, at longè facilius materni, quam alterius : Unde medici concludunt, ad sanitatem, similitudinem substantiæ & morum nec non robur conferre infanti, si propriæ matris lactē semper foveatur & educetur, e contra, si alieno. Hæc est harmonia omnis naturæ, quod simile gaudeat suo simili, ejusque vestigia imitetur, quantum potest, in omnibus ex tacito quodam consensu & conspiratione. Idem usu venit in naturali Philosophorum opere, quod æquè à natura regitur in sui conformatione, quàm infans sub utero materno : Et licet pater & mater, ipsaque nutrix illi similitudinariè ascribantur, non tamen artificiale est magis, quàm animalis cujusque generatio. Semina bina quodam delectabili artificio conjunguntur ab animalibus & utroque sexu hominis, ex quibus unitis per successivam alterationem fit Embryo, qui crescit & augetur, vitam & motum acquirit, deinde lactē nutritur : Mulier verò conceptionis & imprægnationis tempore in calore, cibo & potu, motu & quiete, aliisque se temperatè ut gerat, necesse est, aliàs abortus sequetur & concepti foetus destructio, quæ observatio in 6. rebus non-naturalibus, quia à medicis secundum artem suam præscribitur, artificialis quoque est. Eodem modo semina si sint non conjuncta in opere Philosophico, conjungi debent : Quod si verò alicubi conjuncta invenirentur, ut in ovo semen galli & gallinæ substantia habentur simul in uno continente, tum esset Philosophorum opus adhuc magis naturale, quàm generatio animalium. At demus, ut Philosophi

restantur, quod unum veniat ab oriente & alterum ab occidente,
 fiantque unum, quid plus administratur, hisce, quàm mixtio in suo
 vase, calor temperatus & nutrimentum? Vas quidem artificiale est,
 sed in hoc differentia non committitur, sive nidus ab ipsa gallina
 fiat, sive à rustica in certo quodam loco (ut solet) ordinetur, eadem
 erit ovorum generatio & ex illis pullorum exclusio. Calor est res
 naturalis, sive ab igne temperato veniat furnorum & fimi putredi-
 nis, vel sole & aëre, vel matris visceribus, aut aliunde: sic Ægyptus
 calorem ovis excludendis arte naturalem administrat per suos fur-
 nos: Bombycum semina, imò & ova galinacea virginearum
 mammarum tepore exclusa leguntur: Ars itaque & natura
 mutuas sibi manus conferunt, ita ut hæc illius vicaria fiat & illa
 hujus: Nihilominus Natura manet Domina & ars ancilla. CUR
 VERO TERRA dicatur nutrix Nati Philosophici, dubium alicui
 movere posset, cùm terra inter elementa sit maximè exucca & a-
 rida, cui siccitas ut propria qualitas accidat? At respondendum,
 quod terra elementata hic intelligatur, non Elementum, cujus in
 Septimanæ philosophicæ primo die abundè meminimus, natu-
 ramquè explicavimus: Hæc nutrix est Cœ'i, non quod solvat, la-
 vet aut humectet foetum, sed coagulet, figat & coloret, inque suc-
 cum & sanguinem merum convertat. Nutritio enim augmenta-
 tionem in longum, latum & profundum, hoc est, per omnes cor-
 poris dimensiones se extendentem complectitur, quæ cùm hic ad-
 sit & à sola terra præstetur foetui philosophico, non immerito nu-
 tricis nomine terra appellanda erit: At contrarium quid cœter-
 is lactis generibus, quæ convertuntur & non convertunt, in hoc
 admirando succo terrestri contingit, cum propter vim ejus
 fortissimam valdè alteret naturam nutriti, quemadmo-
 dum lupæ lac Remuli corpus in naturam animo-
 sam & ad bellum promptam disposuisse
 creditur.

Vade ad mulierem lavantem pannos, tu fac similiter.

EPIGRAMMA III.

Abdita quisquis amat scrutari dogmata, ne sis
 Deses, in exemplum, quod juvet, omne trahas:
 Annè vides, mulier maculis abstergere pannos
 Ut soleat calidis, quas superaddit aquis?
 Hanc imitare, tuâ nec sic frustraberis arte,
 Namque nigri fœcem corporis unda lavat.

SI pannis lineis sordes quædam advenerint, quibus maculentur & nigrescant, utpote terreis recrementis, per proximum elementum, nempe aquam, eluuntur, & aëri panni exponuntur, ut calore solis, tanquam igne, quarto elemento, humiditas unà cum fecibus extrahatur, hoc si sæpius contingat, qui prius erant sordidi & fœtidi, fiunt puri, & à maculis purgati. Hæc est ars mulierum, quam ab ipsa natura didicerunt: Videmus enim, quod animalium ossa aëri exposita, quæ primò sunt nigra & squalida, si pluvia sæpè madefiant, & superveniente solis calore iterùm exsiccentur per multas vices, ad summam albedinem reducuntur, ut Isaac annotat: Eundem ad modum in subjecto philosophico, quæcunque adfuerint cruditates & feces, suis aquis superinfusis purgantur & delentur, corpusque ad magnam claritatem & perfectionem redigitur. Tota enim operationum chymicarum, utpote, calcinatio, sublimatio, solutio, distillatio, descensio, coagulatio, fixatio & reliquæ, una ablutione absolvuntur: Nam qui abluit aquis rem impuram, idem præstat, quod tot operandi formis perficitur: Igne enim, ut Rosarius Philosophorum inquit, linteamina Duenech Principis sudore maculata, lavanda sunt & comburenda aquis: Unde ignis & aqua videntur mutuas sibi invicem dedisse qualitates, aut quod genus ignis Philosophici non sit idem cum communi, idemque de aqua sentiendum. De calce viva & igne Græco exploratum habemus, quod aquis incenduntur, & nequiquam extinguuntur, contra naturam aliorum inflammabilium: sic camphoram in aquis ardere ante accensam affirmant: Et Gigates lapis (ut Ansel. de Bood testatur) accensus oleo faciliùs extinguitur, quàm aqua: Oleum enim commiscetur ei, ac ignitum corpus suffocat: Aqua cum pinguedini misceri non possit, ignito cedit corpori, nisi omnino id totum tegat & obruat: Verùm id non faciliè fieri potest, quia lapis est, & suprema aquæ, ut oleum omne, perit: Sic naphta, petroleum & his similia incensa aquas non valdè reformidant. De carbonibus subterraneis Leodiensis ditionis quidam scribunt, quod incensi sub terra, non aquis, sed terræ pulveribus superingestis so-

lùm extinguantur, quemadmodum cor. Tacitus de simili ignis genere narrat, quod non aquis, sed fustibus & vestibus corpori detractis saltem opprimi potuerit : Ignium itaque magna est diversitas, & in excitando & in extinguendo, nec minor liquorum, quia lac, acetum, spiritus vini, aqua fortis, Regia & communis valdè inter se differunt, quoad collationem cum igne : Nec hoc solùm, sed & ipsa materia aliquando ignem sustinet, ut panni illi byssini, antiquitùs in precio & usu divitibus habiti, qui igne, non aqua lavabantur, seu ad munditiem pristinam redigebantur, utpote fœcibus combustis. Quicquid alii de pilis Salamandræ reptilis nugantur, quasi inde Elychnia incombustibilia fiant, non audiendum : De Talco, alumine plumoso & hujusmodi aliis materiis aliquando texturam præparatam, quæ igne purgari fuerit solita, sed artificium cum sciente (muliere Antvverpiensi) ex invidia extinctum periiſſe, nec post reperiri id temperamentum potuiſſe, sunt qui revera adfirmant. De materiis combustibilibus hic non loquimur : Secundum omnes has differentias subjectum Philosophicum considerandum erit, si quando præparetur : Ignis enim, aqua & ipsa materia hic non est communis : Philosophis enim ignis aqua est, & aqua ignis : Aqua eorum simul lavat & calcinat, ita & ignis : Et panni abluendi habent naturam byssinorum sive talci præparati, quorum temperies & præparationis artificium quoque non omnibus obvium est : Hos ut lavent, lixivium faciunt non ex cineribus quernis, eorumve sale, sed metallico, quod est durabilius cæteris, nec ex aqua communi, sed eâ, quæ sub signo Aquarii in glaciem, nivesque concreta fuerit, utpote quæ sit tenuiorum partium, quàm stagnantes aut lacunarum palustres aquæ, unde magis ad interiora corporis Philosophici, nigri & immundi penetrare poterit, ad id abluendum & purgandum.

Conjunge fratrem cum sorore, & propina illis
poculum amoris.

EPIGRAMMA IV.

Non hominum foret in mundo nunc tanta propago,
 Si fratri conjunx non data prima soror.
 Ergo lubens conjunge duos ab utroque parente
 Progenitos, ut sint fœmina masque toro.
 Præbibe nectareo Philotesia pocla liquore
 Vtrisque, & fœtus spem generabit amor.

Lex Divina & politica prohibet gradu sanguinis propinquiore per naturam conjunctos, matrimonio copulari, quales sunt directè ascendentes & descendentes in arbore genealogica & ad latera concurrentes, idque propter causas certissimas: At quando Philosophi de matre cum filio, aut patre cum filia, seu de fratre cum sorore, conjugio jungendis loquuntur, non contra dictam legem quid dicunt aut faciunt: Quia subjecta distinguunt attributa & causæ effectus: Personæ enim Philosophorum ab iis differentiis sunt liberæ æquè ut Adami filii filiaque, qui se invicem in conjuges ducebant absque ullius criminis imputatione: Ratio autem potissima videtur, ut genus humanum affinitate & amicitia firmiùs coalescat & consocietur, nec in factiones familiarum inimicas & hereditarias dividatur: Eadem causa quia primis fratribus & sororibus Adamicis integra manserit, nil prohibuit, quo minus matrimonio conjungerentur: In ipsis enim solis genus humanum tum extitit, nec alii præter ipsos, eorumque parentes, vixerunt ideoque ut sanguine connexi, sic affinitate connectendi necessario fuerunt: At succrescente hominum multitudine, quæ in innumeras familias distributa, causa hæc vera & æqua inventa est, ne fratres sorores ducerent: Apud Philosophos alia ratio est, cur sorores nubant fratribus, nempe, similitudo substantiæ, ut simili jungatur: Sunt autem in hoc genere saltem duo sibi quoad speciem similia, quoad sexum differentia, quorum unum fratris, alterum sororis nomine salutatur: Hæc itaque eadem & libertate & conditione, imò & necessitate inevitabili, quâ primi homines consanguinei, uni matrimonio legitimè committenda sunt: Frater est ardens & siccus, ideoque valdè cholericus; soror est frigida & humida, multum phlegmatica in se habens materia: Quæ in temperie adeò differentes naturæ, in amore & fœcunditate, liberorumque propagatione optimè convenire solent: Ut enim non ex chalybe & chalybe durissimo corpore, nec ex silice & silice fragili, excutitur facilè ignis, qui propagari possit, sed ex duro & fragili, hoc est, chalybe & silice; sic non ex ardente mare & ignea fœmina, ut nec ex

utrisque frigidis, (frigiditas enim maris infœcunditas est) proles vivax suscipitur, sed ex illo calido, hac frigidiore: calidissima enim mulier, in temperamenti humani latitudine, frigidior statuitur frigidissimo sui sexus (at sano) viro, ut Lev. Lemnius in lib. de occ. nat. mirac. probat. Soror itaque & frater à Philosophis rectè conjunguntur. Si quis ex gallina, canicula, capra, ove vel aliis brutis foetum nasci debere desideret, is gallum, canem, hircum, caprum, quodque animal suæ speciei, cui similius existit, adjungit, atque sic voto suo non frustratur; nec verò respicit consanguinitatem brutorum, sed saltem generositatem cujusque & naturæ convenientiam. Ita dicendum de trunco arboris, & furculo ei inferendo; Imò de metallica natura, quæ tamen omnium maximè similitudinem & homogencitatem substantiæ ut habet, sic, ubi quid sibi conjungi postulet, requirit: Verùm frater & soror conjuncti, fœcundi non fiunt, nec in amore diu persistunt, nisi Philothesium illis seu poculum amoris, instar philti, propinetur: Hoc enim sedantur & conciliantur eorum animi adeò, ut quasi ebrii (instar Lothi) inter se, pudore abjecto, congregiantur & prolem (non spuriam, sed) legitimam progenerent. Quis enim ignorat, humanum genus Medicinæ plurimum debere, propterea, quod multæ hominum myriades, ejus beneficio & operâ, nunc in mundo extant, qui non fuissent, nisi eorum parentes aut proavi à vitio sterilitatis per remotionem causæ & sublationem, seu impedimenti proximi, & remoti, vindicati & liberati, aut ab abortu matres præservatæ forent? Datur itaque hoc poculum amoris easdem ob causas his novis nuptis, quas quilibet ex jam dictis ternas perspicere poterit, utpote amoris constantiam, sterilitatis remotionem & abortus prohibitionem.

Appone mulieri super mammas bufonem, ut abla-
ctet eum, & moriatur mulier, sitque bufo
grossus de lacte.

EPIGRAMMA V.

Foemineo gelidus ponatur pectore Bufo,
Instar ut infantis lactea pocla bibat.
Crescat & in magnum vacuata per ubera tuber,
Et mulier vitam liquerit agra suam.
Inde tibi facies medicamen nobile, virus
Quod fuget humano corde, levetque luem:

TOTA Philosophorum congregatio in hoc consentit, quod opus eorum nihil aliud sit, quam mas & foemina : Maris verò est, generare & dominari foeminae ; hujus concipere, imprægnari, parere, lactare & educare sobolem, marisq; imperio subjici : Ut enim conceptum foetum, antequam edatur in lucem, sub sanguine, ita editum lacte fovet & nutrit. Hinc natura præparavit tenello pufioni in mammis muliebribus cibum digestibilem & proportionatum, qui expectat ejus adventum, tanquam primus commeatus & viaticum in hoc mundi curriculo : Lacte itaque alitur, crescit & augmentatur eò usque, donec instrumenta panis comminuendi habeat, hoc est, dentes, tum ab lactatur merito, quia natura illi providit de alio solidiori nutrimento. At hîc Philosophi dicunt, quod mulieri bufo super mammas apponendus sit, ut eum instar infantis suo lacte alat. Miserum hoc & horrendum spectaculum est, imò & impium, quod lac infanti destinatum bufoni, bestiae venenosæ & naturæ humanæ adversanti præbendum sit : De serpentibus ac draconibus vaccarum ubera exsiccantibus audivimus & legimus : Fortè idem bufones appeterent, si occasio offerretur in bobus. Historia de bufone nota est, qui rustico cuidam dormienti ita occupavit os & interiora labra, ut nullo astu inde abigi potuerit, nisi violentiâ, quæ cum periculo mortis, veneni ejus expuitione (quâ uti dicitur pro telis defensivis aut offensivis) conjuncta fuisset, ideoq; non tentanda : Ex antipathia itaque remedium misero homini inventum, nempe aranei prægrandis & bufonis, qui se invicem lethali prosequuntur odio : Portatus itaque est cum bufone directè ad locum, ubi araneus prætumidus suas texturas exposuerat, qui cum bufonem vidit, mox se dimisit in tergum bufonis, eumque suo aculeo pupugit : Cùm verò nihil inde damni acciperet, secunda vice descendit, & iterum illum fortiùs fixit ; Unde mox bufo intumuit, & ex hominis ore mortuus decidit, absque ulla ejus noxa. Sed hîc contrarium accidit : quia bufo non os, sed manam mulieris occupat, cujus lacte adeò increscit, ut ingentis magnitudinis & roboris evadat : Mulier verò viribus absumptis extabescat & mo-

& moriatur: Venenum enim facilè per venas pectorales communicatur cordi, idque inficit & extinguit, quemadmodum ex Cleopatra casu constat, quæ viperas mammis admovit, cùm voluntariâ morte præveniri voluerit, ne viva in victorum manus ac triumphos traheretur. Verùm ne quis Philosophos adeò crudeles existimet, quasi mulieri venenosum reptile admove^{ri} jubeant, sciendum, hunc bufonem esse ejusdem scœminæ foetum seu filium, monstroso partu editum, ideoque jure naturali, lacte materno frui & ali debere, quod verò mater moriatur, non est in voluntate filii: Nec enim matrem inficere potuit, qui in visceribus ejus concretus, & ex sanguine augmentatus fuerat usque ad partum. Ominosum sanè quid est, bufonem ex muliere nasci, quod alias contigisse novimus: Guilielmus Novobrigensis, Anglicus scriptor, in suis commentariis scribit, (quàm fideliter, alii judicent:) in lapicidina quadam ditionis Vintoniensis Episcopi, cùm lapis quidam magnus divideretur, intùs inventum bufonem vivum cum aurea catena, eumque ex Episcopi jussu eodem loci reconditum & perpetuis tenebris immersum, ne quid mali ominis secum portaret: Talis est & hic bufo: Auro enim insignis est, etiamsi non extrinsecùs, artificiali catenæ opere, tamen intrinsecùs naturali, nempe lapidis, quem alii Boracem, Chelonitin, Barrachiten, Crapaudinam aut garatronium vocant. Hic enim auro longè prævalet virtute contra venena quæcunque animalium, & auro inferi solet, tanquam thecæ aut cooperitorio, ne lædatur aut perdat. At legitimum esse oportet ex animali petiitum, si verò ex subterraneis fossis, ut solet, depromptus lapis ejus formâ concinnetur, & vice usurpetur, ex optimis mineris, cordi subvenientibus, eligatur: In his enim bufo Philosophicus reverà invenitur, non in lapicidina (ut ille fabulator asserit) aurumque in se habet, non extra ad pompam: Ad quid enim se ornaret bufo in tenebris & claustris delitescens? Forte ut à scarabæo magnificè salutareretur, si in crepasculo illi obviu incederet? Quis aurifaber subterraneus fabricasset illi auream catenam? Fortè viridium puerorum pater, qui ex terra S. Martini, inò ex ipsa terra, ut & duo canes ex lapicidina, eodem authore, prodierunt?

*Theophilus
in turba
meminit
draconis
mulieri
juncti.*

Seminate aurum vestrum in terram albam fo-
liatam.

EPIGRAMMA VI.

R *Vricolæ pingui mandant sua semina terræ
Cum fuerit rastris hæc foliata suis.
Philosophi ni veos aurum docuere per agros
Spargere, qui folii se le vis instar habent:
Hoc ut agas, illud bene respice, namque quod aurum
Germinet, ex tritico videris, ut speculo.*

Plato civitatem constare dicit non ex medico & medico, sed ex medico & agricola, hoc est, diversarum functionum hominibus: Agricolaè verò & medici in primis meminit, quia horum opera sunt valdè conspicua in imitatione, emendatione, & perfectione naturæ. Nam uterque subjectum naturæ assumit, in quo secundum artem quædam addit necessaria, deficientia, vel etiam superflua removet: Unde utriusque ars per adjectionem defectus & subtractionem superflui (ut ab Hippocrate medicina) definiri potest: Quid enim facit amplius agricola, quàm ut agro, à natura relicto, addat arationem, irrigationem, occasionem, latificationem seu stercorationem, seminationem, & reliqua, nempe incrementum & proventum naturæ committat, quæ calorem solis & pluviam administrat, & his semina multiplicat & in segetes mox sternendas provehit: Interim pullulante herbâ agricola tribulos & impedimenta omnia removet, segetes maturas demetit, demessis superflua tollit, nempe stramina, paleas & ejusmodi alia: Ita & medicus (quin & chymicus diverso respectu) corpori humano sanitatem præsentem conservare, absentem recuperare diversis remediis instituit, causam morbificam tollit, morbum curat, symptomata sedat, superfluum sanguinem venæsectione diminuit, deficientem bona victus ratione ordinata restaurat, humores noxios purgatione evacuat, & sic mille modis naturam imitatur, supplet & corrigit intellectus & artis operibus; quæ cum notoria sint, Chymica potius nobis consideranda veniunt: Chymia enim agriculturæ operationes in primis testatur suis secretis terminis & operandi modis: Agricolaè habent terram, cui semina insement, ita & Chymici: Habent furnum, quo lætificent agros, ita & hi, sine quo nihil fieret, nec fructus aliquis sperandus esset: Illi habent semina, quorum multiplicationem desiderant: Hæc nisi chymici haberent, imitarentur pictorem (ut Lullius inquit) exprimere conantem faciem cujusdam viri, quem ipse nunquam vidisset, nec imaginem ejus: Agricolaè expectant pluviam & calorem solis, sic & reverà chymici calorem administrant suo operi convenientem & pluviam: Quid multis? Che-

mia est omninò parallela agriculturæ, ejusque vicaria, quæ per omnia ejus vices exprimit, at sub allegoria absolutissima: Hinc antiqui producerunt Cererem, Triptoleum, Osiridem, Dionysium, Deos aureos, seu ad chemiam spectantes, quasi docentes mortales semina frugum in terram suam projicere, agriculturam & vitium propagationem, viniq; usum monstrantes, quæ omnia ignari ad rustica opera detorserunt, at falsò: Sunt enim illa arcanissima naturæ mysteria, quæ hisce agriculturæ velamentis præ vulgo absconduntur & sapientibus declarantur: Hinc dicunt Philosophi, quod aurum eorum in terram albam foliatam seminandum sit, quasi velint, seminationem tritici spectandam esse pro exemplo & imitandam, quod author tractatus de tritico & Jod. Greverus optimè in suis descriptionibus fecerunt: Uterq; enim agriculturæ operationes singulas in producendo tritico, auri seminationi seu tincturæ generationi venustissimè accommodavit: Terra alba, utpote arenosa, rusticis parum fructus suppeditat, quibus nigra & pinguis magis ad nutum; at Philosophis imprimis illa confert, si foliata sit, hoc est, bene præparata: quia hi eam stercore fimo suo noverunt, illi neutiquam: Est autem seminatio mundi propagatio, qua id quod in individuo perdurare nequit, specie permanere curatur: Hæc est in homine, animalibus & plantis, in his hermaphroditicè, in illis sub gemino sexu distincto: In metallis autem longè alio modo: In iis enim ex puncti fluxu fit linea, ex lineæ superficies, ex superficie corpus: Punctum autem istud astra producerunt ante lineam, superficiem, & corpus, quia est eorum omnium principium: Fluxum natura addidit longo temporis spacio interposito, hoc est, Phœbus cœlestis generavit sub terra filiolum, quem Mercurius Vulcano educandum obtulit & Chironi, hoc est, artificio manuali, ad erudiendum, quemadmodum de Achille scribunt, qui à Thetyde matre sub ignibus detentus & induratus fuit: A Chirone ille, inter alia, didicit Musicam & Cytharæ tractandæ artificium: Cùm verò Achilles nihil aliud sit, quàm subjectum Philosophicum (cujus filius Pyrrhus rubro capillitio, sine quibus duobus Troja expugnari non potuit, ut copiosè in nostris Hieroglyphicis lib. 6. demonstravimus:) ideo Musicam in hoc ipso nostro opere, ubi Achillem, ejusq; heroicas virtutes & facta describimus, non absque causa (licet obiter) tractamus: Nam si Musica ornavit tantum Heroa, quidni & nostrum hoc opusculum magis variegatum & acceptum reddat: Canunt enim Angeli (ut sacra testantur literæ) canunt cœli, ut Pythagoras statuit, & enarrant gloriam Dei, ut Psalmista ait, canunt Musæ & Apollo, ut poëtæ, canunt homines etiam infantes, canunt volucres, canunt oves & anseres in instrumentis musicis, si ergo & nos canamus, non abs re facimus.

Hinc Ovid.
 Phyllides
 puerum Cy-
 tharæ præfe-
 rit Achillem.

Fit pullus à nido volans , qui iterùm cadit
in nidum.

EPIGRAMMA VII.

Rupe cavâ nidum Jovis Ales struxerat, in quo
Delituit, pullos enutriitque suos :
Horum unus levibus voluit se tollere pennis,
At fuit implumi fratre retentus a ve.
Inde volans redit in nidum , quem liquerat , illis
Junge caput caudæ , tum nec inanis eris.

QUod Hippocrates, medicorum antesignanus, de humoribus
 afferit, eos esse diversos ac plures numero in homine, nec sal-
 tem unum, alias morbos varios exoriri non posse, id nos de elemen-
 tis mundi verum dici animadvertimus. Si enim unum saltem ele-
 mentum esset, nulla mutatio ejus in aliud, nulla generatio nec cor-
 ruptio contingeret, imò omnia essent unum imutabile, nec mete-
 ora, mineralia, plantæ ac animalia inde naturaliter producerentur.
 Hinc Creator summus totum hoc mundi Systema ex diversis &
 contrariis naturis concinnavit, nempe ex levibus & gravibus, cali-
 dis & frigidis, humidis & siccis, ut una in aliam per affinitatem trans-
 ireret, & sic compositio fieret corporum, quæ in essentia, qualitatibus
 viribus & effectibus longè inter se differrent: sunt enim imperfectè
 mixtis Elementa levia ut ignis & aër, nec non gravia, ut terra & a-
 qua, quæ æquilibriis ita inter se temperantur, ut unum non aufugiat
 ab alio, sed singula à singulis, vicina à vicinis facilè se capi & detineri
 patiantur: Terra & aër sibi invicem adversantur, sic ignis & aqua; at-
 tamen ignis cum aëre per caliditatem utrique communem, cum
 terra per siccitatem amicitiam fovet: sic aër cum aqua & hæc cum
 terra: Unde omnia affinitatis aut potius consanguinitatis vinculis
 connectuntur, & manent simul in una compositione, quæ si abun-
 det levibus, elevat secum gravia, si gravibus, premit secum levia:
 Hoc declaratur per duas Aquilas, pennatam & implumem, ex qui-
 bus illa volare conata ab hac retinetur: In Falconis & ardeæ pugna
 exemplum hujus rei evidens est: Ille enim celeri volatu & alis per-
 nicibus superior in aëre factus hanc unguibusprehendit & lacerat,
 cujus pondere in terram uterque decidit: Contrarium in Archytæ
 columba factitia seu Automate apparuit, ubi gravia à levibus sub-
 lata sunt, hoc est, à spiritu interius incluso ligneum ejus corpus in
 aëra raptum: In philosophico subjecto primò levia prædominantur
 gravibus, quoad copiam, attamen à virtute gravium vincuntur:
 successu autem temporis alæ aquilinæ præscinduntur, & fit ex dua-
 bus una avis prægrandis (nempe Strutio camelus) quæ ferrum con-
 sumere possit, quæque magis in terra sub pondere præpedita cur-

rat, quàm per aëra volet, licèt pennas speciosas habeat. De hac aut simili Hermes (ut Author Auroræ cap. 7. testatur) ita scribit: consideravi avem sapientibus venerabilem, quæ volat, dum est in Ariete, Cancro, Libra aut Capricorno: Et acquies eam tibi perennem meris ex mineris & montanis petrosis: De cædem Senior in Tabula, ubi gemina visitur, volatilis & sine penis, quorum una rostro alteri⁹ Caudam invicem tenet, ne facîle separari possint. Hæc enim est naturæ Universæ machinatio, ut gravia semper levibus attollat, & vicissim levia gravibus deprimat, ut Author perfecti Magisterii declarat: qui septem spiritus minerales, veluti stellas Erraticas, & totidem corpora metallica, ceu stellas fixas, hasque cum illis maritari debere statuit. Inde & Aristoteles Chymicus; cùm Spiritus, inquit, solverit corpus & animam, ut existant in forma sua, non permanet fixum, nisi occupaveris ipsum: Occupatio verò est, ut jungas ipsum cum corpore, de quo preparasti in principio; Quoniam in eo occupatur à fuga spiritus ad supersistentia corporis. In camphora, ut Bonus commemorat, Elementa levia, nempe aër & ignis, prævalent gravibus; ideòque dicitur tota exhalare & in aërem abire. In argento vivo, floribus sulfuris, antimonii, sale sanguinis cervini, armoniaco & ejusmodi aliis terra cum aëre volat in alembicum, nec separatur ab illo. In auro, vitro, adamante, lapide Smiri, granatis, & similibus, elementa diutissimè illæsa permanent conjuncta, igne urgente, & terra retinet reliqua apud se. In aliis combustibilibus fit divisio & separatio unius ab alio, ita ut cineres in fundo relinquuntur, aqua, aër & ignis superiora perant. Non itaque ad horum ultimorum compositionem inæqualem, haud ita fortiter mixtam, respiciendum, nec ad primorum commistionem, licet durabiliorem, tamen volatiliùm, sed ad mediorum soliditatem, constantiam & fixitatem: sic enim implumis avis detinebit plumatam, & fixa substantia figet volatilem, quod fieri oportet.

Accipe ovum & igneo percute gladio.

EPIGRAMMA VIII.

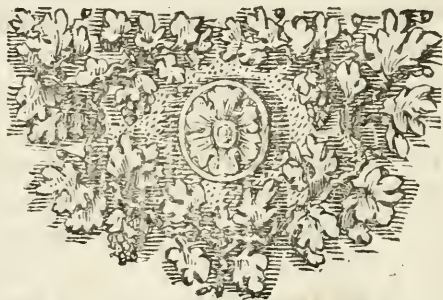
Est avis in mundo sublimior omnibus, Ovum
 Cujus ut inquiras, cura sit una tibi.
 Albumen luteum circumdat molle vitellum,
 Iguito (ceu mos) cautus id ense petas:
 Vulcano Mars addat opem: pullaster & inde
 Exortus, ferri victor & ignis erit.

Multa & varia sunt avium genera, quæ ut numero indefinita, ita nominibus incognita nobis existunt. De quadam prægrandi Ruc dicta in insula parva oceani certo aâni tempore apparente narrant, quod Elephantum secum in aëra possit attollere. India & America dant varii coloris psittacos, corvos & his similes. Verùm harum ova conquirere non est intentionis Philosophicæ; Ægyptii ova crocodilorum ferro annuatim infestant, & veluti publico indicto bello prosequuntur; Philosophi ovum suum igne percutiunt, non ut deleatur & pereat, sed vitam accipiat & crescat. Dum enim pullus inde producitur animatus & vivens, non ejus corruptio, sed generatio dicenda est. Desinit quidem esse ovum per privationem ovalis formæ, & incipit esse animal bipes & volatile per introductionem formæ nobilioris: Sunt autem in ovo semina maris & fœminæ simul conjuncta sub uno testæ seu cortice. Vitellus pullum ejusque radicalia membra & viscera constituit, semine maris formatore & efficiente interno existente. Albumen materiam seu subtegmen & incrementum dat rudimento seu stamini pulli. Calor exterior primum movens est, qui circulatione quadam Elementorum, uniusq; in aliud commutatione formam novam introducit, naturæ instinctu aut ductu. Aqua enim in aërem, & aër in ignem, ignis in terram transit, quæ omnia dum copulantur, ab astris specificâ formâ demissâ fit individuum certæ speciei volucris, nempe ejus, cujus est ovum & illi infusum semen. Gladio vero igneo percuti dicitur, dum Vulcanus pullo sua securi (ceu ex cerebro Jovis Palladi) exitum præbet, obstetricis functus munere. Hoc est quod Basilii Valentini assertit, Mercurium à Vulcano carceri inclusum esse Martis jussu, nec emissum, antequam putrefactus totus & emortuus fuerat. Verùm hæc mors illi vitæ novæ initium existit, ut ovo corruptio seu mors novam pulli generationem & vitam adfert: sic fœtui humanâ vitâ vegetabili (qua solâ in utero matris fruebatur) defuncto, alia perfectior per transitum in hanc lucem mundanam, sive per nativitatem accedit. Imò & nobis hac præsentî vitâ, quam agimus, privatis, alia perfectissima & æterna imminet:

sic

sic Lullius hunc gladium igneum, acutam lanceam vocat multis in locis; Quia ignis, ut lancea seu gladius acutus perforat corpora eaque porosa & pervia reddit, ut aqua penetrare possit ad solvendum ea & à duritie ad mollitiem tractabilitate mque reducendum. In stomacho corvi marini, qui avium omnium est voracissimus, inveniuntur longi & teretes vermes vivi, qui illi sunt quasi instrumentum caloris, dum anguillas ab ipso captas, piscesque è vestigio invadunt & tanquam acutissimæ acus perforant, (ut ipsi aliquando observavimus) & ita absument brevissimo tempore, mira naturæ operatione. Calor itaque ut pungit, sic pungens aliquando caloris vices gerit. Unde non immeritò igneus gladius dici poterit, quo ovum philosophorum stringendum seu plectendum erit. Verùm Philosophi potius de temperato calore id intelligi volunt, quo ovum fovetur, ut *Morsoleus* in turba declarat dum inquit: *Oportet, sapientes viri, lento igne primùm humiditatem comburi, ut exemplo nobis monstratur in generatione pulli, & ubi augmentatur ignis, vas undique obturetur, ne corpus aris & spiritus ejus fugiens extrahatur. At cujus avis ovum est? Moscus ibidem; Ego autem dico, inquit, quod nulla instrumenta fiunt, nisi ex nostro pulvere albo, stellato, splendido, & ex lapide candido, è quo pulvere apta fiunt instrumenta pro ovo; nos tamen nominaverunt ovum, vel cujus avis ovum sit.*

Arborem cum sene conclude in rorida domo, &
comedens de fructu ejus fiet juvenis.

EPIGRAMMA IX.

Arbor inest hortis Sophiæ dans aurea mala,
 Hæc tibi cum nostro sint capienda sene;
 Inq; domo vitrea claudantur, rorêque plenâ,
 Et sine per multos hæc duo juncta dies:
 Tum fructu (mirum!) satiabitur arboris ille,
 Ut fiat juvenis qui fuit ante senex.

QUæcunque crescunt in longum latum & profundum, hoc est, oriuntur, nutriuntur, augmentantur, ad acmen perveniunt, propagantur, eadem quoque decrescunt, hoc est, in viribus diminuantur, moriuntur, & omninò concidunt, ut patet in vegetabilibus & animalibus omnibus. Hinc homini quoque, cùm ad summum augmentum venerit, decrementum, hoc est, senium accidit, quo in viribus sensim diminuitur eò usq; donec mors accesserit: Senectutis verò eadem causa est, quæ lampadis oleo ferè absumpto emarcescētis, & obscurè lucentis. Nam ut in lampade tria, Elychniū, pinguedo & flamma, sic in homine Elychnium sunt membra vitalia, viscera & artus; pinguedo, humidum radicale; flamma calor nativus: sola differentia est in eo, quod flamma lampadis luceat, calor nativus neutiquam, cùm non sit ignis, sed saltem calor, & quod pinguedo sit oleosa, humidum radicale viscosum, utpote seminalis principii: Ut quoque lampas extinguatur ex defectu olei, sic homo ex senio, absque alio morbo, in marasmum & tabem senilem ac denique mortem incidit. De aquila referunt, quòd in senectute rostro præcurvo impedita fame moreretur, nisi à natura rostro abjecto quasi juventuti restitueretur: Sic cervi cornibus depositis, serpentes pellibus sive exuviis, cancri testis rejuvenescere videntur; non quidem revera, quia absumptum humidum radicale illis non restituitur, sed quoad aspectum: Hominem, quod rejuvenescere faciat, nihil est, nisi mors ipsa & sequentis æternæ vitæ initium: quoad externam formam & virium aliquo modo restaurationem, rugarum & canorum ablationem sunt, qui dicunt, remedium inventi, quod Lullius de Quinta essentia, Arnoldus de auro præparato affirmat. Verùm hîc Philosophi dicunt, senem, ut juvenis fiat, cum arbore quadam includendum esse in domo rorida, tumque eum de fructu arboris comesturum, & ita juventam recuperaturum: Essè arbores ejusmodi nunc in rerum natura vix à vulgo creditur. De myrobalanis, fructibus arboreis, medici mira scribunt, quasi tale quid præstent, canos tollant, sanguinem purificent, & vitam prolongent: At hæc à multis in dubium vocantur, nisi per accidens id efficere dicantur, ut & alia, quæ purgant

massam sanguinis à fœcibus illi admixtis, & canos inficiunt nigredine, quam myrobalani capillos & pupillam oculorum colorare traduntur. Marsilius Ficinus in libro de studiosorum vita conservanda scribit, ad ætatem longam attingendam utile esse, ut quis lac ex uberibus cujusdam fœminæ pulchræ & juvenis quotidie exugat, cujus vice alii viperinam carnem comestam laudant: Sed sanè hæc media sunt ipsa senectute rigidiora, & vix millesimo usurpanda, etiamsi effectu certissimo non carerent. A Paracelso in lib. de vita longa scribitur, quod quis per solam imaginationem alterius sanitatem æger, juventutem senex sibi attrahere possit, sed hic author in hoc imaginatione sua sola, non experientia usus videtur. De Pysyllis cum duplici pupilla, & strigibus quod fascinent solo aspectu pueros & pecudes, unde illud Virgillii: Nescio quis teneros oculus mihi fascinet agnos, indubitatum est: Sed hæc absque contactu fiunt, quo arbor juventuti senem restituit: Habet enim hæc arbor fructus dulces, maturos & rubeos, qui facile in optimum sanguinem transeunt, cum sint facilis digestionis & optimi nutrimenti, ita ut nihil superflui aut fœcum in corpore relinquunt: senex verò abundat phlegmate albo, albique est coloris & capillitii, qui humor, color & capilli mutantur esu horum fructuum, & sunt rubei, qui sunt juvenum. Hinc Philosophi dicunt, lapidem primò esse senem, hoc est, album, deinde juvenem, id est, rubeum, quia hic color sit juventutis, ut ille senii: Additur, quod concludi debeat senex cum arbore, non sub dio, sed in domo, non sicca, sed rore humida. Pro miraculo habetur, arbores enasci vel vegetare in concluso loco, attamen si ille sit humidus, non est dubium, quin diu perdurent: Arboris enim nutrimentum humor & terra est aërea, hoc est, pinguis, quæ ascendere possit in truncum & ramos, ibique folia, flores & fructus producere: In quo naturali opere omnia elementa concurrunt, dum ignis dat primum motum, ut efficiens, aër tenuitatem & penetrabilitatem, aqua lubricitatem, terra coagulationem: Aër enim in aquam, & aqua in terram redit, si quid superflui illorum ascenderit: Per ignem calorem nativum intelligo, qui cum semine propagatus fructus similes illis unde semen venit, ceu faber fabricat & efformat, astrorum potentiâ. Non solum verò prodest rorida evaporatio arbori humectandæ, ut fructus dare, sed & seni, ut rejuvenescere illis fructibus facilius possit, dum scilicet ejus cutim rugosam & aridam temperato calore & humore emollit, replet & restaurat: Medici enim in marasmo & tabe senili balnea tepida cum ratione, magna utilitate imperant & præscribunt: Si verò res bene consideretur, arbor illa est filia senis, quæ ut Daplane mutata est in vegetabile ejusmodi, unde senex non immeritò juventutem sperat ab illa, cujus ipsa, ut esset, causa extitit.

Da ignem igni, Mercurium Mercurio, & sufficit
tibi.

EPIGRAMMA X.

Machina pendet ab hac mundi connexa catena
Tota, Suo Quod Par Gaudeat Omne Pari:
Mercurius sic Mercurio, sic jungitur igni
Ignis, & hoc arti sit data meta tuæ.
Hermetem Vulcanus agit, sed penniger Hermes,
Cynthia, te solvit, te sed, Apollo, soror.

HÆc sententia, si, ut sonat, accipitur, quantitatem ignis & Mercurii saltem auget, nec aliquam novam qualitatem subiecto inducit: Omne enim simile suo simili additum, magis fit tale: Hinc medici contraria contrariis mederi, & hæc ab illis tolli assuerunt, ita ignem ab aqua extinguere, ab igne addito fieri videmus: Idem Poëta sentit, cum dicit: Et Venus in vinis, ignis in igne furit. Verum respondendum, quod ignis & ignis, Mercurius & Mercurius longè inter se differant: Multa enim sunt ignium genera apud Philosophos, multa quoque Mercurii. Ad hæc idem calor & frigus distans saltem loco aut situ, ab alio sui generis differt, ita ut id, quod sibi simile sit, ad se evocet, ut animadvertimus calorem ignis alicui membro impressum, ab eodem calore attrahi & evocari artusque frigore hyberno torpidos, & ferè emortuos aquâ frigidâ, si in eam mergantur, non calore externo immediatè adhibito, restaurari. Ut verò lumen majus obscurat minus, sic & major calor minorem, & frigus majus, minus: Nihilominus oportet calorem & frigus externum minus esse, quàm ante impressum membrum aut artum, aliàs eadem impressio fieret, quæ ante, & simile à simili multò magis auferetur, quàm evocaretur: Evocatio enim frigoris ab aqua frigida, & caloris ignei à calore, naturæ conveniens est, quia omnis repentina in contrarium mutatio ei periculosa, & minus accepta est, quæ verò fit sensim, & quasi per gradus tolerabilis: Ita dicimus, alium ignem esse internum, inque subiecto Philosophico jam ante infixum seu essentialem existere, alium externum, quod quoque de Mercurio intelligendum. Internus ille ignis est æquivocè propter igneas qualitates, vires & operationes, externus univocè. Dandus igitur ignis externus interno & ejusmodi Mercurio Mercurio, ut artis intentio fiat: Ad omne durum aut crudum coctione emolliendum vel maturandum, igne & aqua utimur: Aqua enim duritiem solvit & in partes compactas penetrat, calore vires ei addente & motum, ut apparet e.g. in coctione pisorum, quæ per se sunt integra & dura, verum ab aqua intumescunt, franguntur & in pulvem rediguntur, calore ignis per ebullitionem aquam rarefaciente,

ciente, & tenuioris seu ferè aëriæ substantiæ reddente: Sic ignis calor crudas partes fructuum aut carniam resolvit in aquam, cumque ea in aërem evanescere facit: Eodem modo ignis & Mercurius hic sunt ignis & aqua, ac iidem, ignis & Mercurius sunt partes maturæ & crudæ, ex quibus crudæ per coctionem maturandæ sunt, aut maturæ à superfluitatibus purgandæ ignis & aquæ ministerio: Esse autem hos duos ignes, duosque Mercurios ad artem in primis & unicè necessarios, breviter hic demonstrabimus: Empedocles duo principia rerum omnium statuit, litem & amicitiam: Per litem corruptiones fieri, per amicitiam generationes: Eiusmodi lis inter ignem & aquam manifestè conspicitur, dum ignis aquam evaporate faciat, si potest, aqua e contra ignem extinguat, si illi adhibeatur: At tamen ex iisdem generationes amicitia quædam fieri conspicuum est: Calore enim ex aqua fit aëris nova generatio, & eodem aquæ in lapidem induratio, & sic ex his duobus elementis, quasi primis fiunt, & reliqua duo, & per consequens, omnium rerum productio. Aqua fuit materia cœli & omnium rerum corporaliū: Ignis materiam hanc, ut forma movet & informat: sic aqua seu Mercurius hic materiam præbet, & ignis seu sulphur, formam. Quæ duo ut ad operationem perveniant, & se invicem moveant solvendo, coagulando, alterando, colorando & perficiendo, opus fuit externis adminiculis, tanquam instrumentis, sine quibus non effectus sequeretur. Ut enim faber absque malleo & igne nihil efficit, sic nec Philosophus absque suis instrumentis, quæ sunt aqua & ignis: Atque hæc aqua dicitur à quibusdam nubium, ut ignis hic occasionatus: Aqua nubium absque dubio vocatur, quia distillata est, velut ros Maji, tenuissimarum partium: Ut enim ros dicti mensis inclusus cortici ovali affirmatur calore solis in altum sublevare ovum, aut ejus continens, ita & hæc aqua nubium sive ros, ovum Philoph. ascendere facit, hoc est, sublimat, exaltat & perficit: Est quoque eadem aqua acetum acerrimum, quod corpus fecit merum spiritum: Ut enim acetum diversarum qualitatum est, nempe ut in profundum penetret & astringat, sic hæc aqua solvit & coagulat, non autem coagulatur, quia non est de subjecto proprio. Est autem hæc aqua ex Parnassi petita fonte, qui præter naturam aliorum fontium in vertice montis existit, ab ungula Pegasi, volatilis equi, factus. Oportet præterea adesse ignem actualem, qui tamen suis gradibus, tanquam frenis, temperetur. Ut enim Sol ab Ariete in Leonem procedens sensim calorem rebus crescentibus adauget, semper propius accedendo, sic hic necesse est fieri: Infans enim Philosoph. igne, ut lacte, nutriendus est,

quò magis crescat, eò ubere-

riore.

EMBLEMA XI. *De secretis Natura.*
Dealbate Latonam & rumpite libros.

31

EPIGRAMMA XI.

Latonæ sobolem non novit nemo gemellam,
(Ceu fert fama vetus) quæ Jove nata fuit.
Hanc alii tradunt cum Luna lumina Solis
Mixta, nigræ cui sint in facie maculæ.
Latonam ergo pares albescere, damnaque dantes
Ambiguos, adsit nec mora, rumpe libros:

Tan-

Tanta est authorum in scribendo diversitas, ut ferè inquisitores veritatis de artis fine inveniendò desperent. Cùm enim per se allegorici sermones sint captu difficiles & multorum errorum causa, tum imprimis, si vocabula rebus diversis eadem & iisdem diversa applicentur. Ex quibus si quis se extricare velit, oportet eum aut divini esse ingenii, ut perspiciat sub tantis tenebris latentem veritatem, aut laboris & sumptus in exhausti, ut experiatur, quid verum, quid non sit. At Philosophi unum absque alio non sufficere dicunt, ingenium acutum absque manuum labore, aut hunc absque illo, ut nec theoriam absque praxi & vice versa. Nemo enim adè discreti intellectus est, ut centies mille ambages, errores, ad vocem falsitates, diverticula, & ambiguitates declinet & in vera Naturæ femita persistat: Unde dicunt Philosophi: Qui nondum erravit, nondum incepit, & errores esse magistros eorum quæ fieri debeant aut non. Ita iidem inculcant, quòd quis totam vitam distillando & redistillando consumere possit, etiam si mille annos viveret, antequàm per solam Experimentationem ad veritatem perveniret. Quod absque studio & lectione authorum parum proficiatur, Corrector fatuorum inquit, cùm dicit: Studium amovet ignorantiam & reducit humanum ingenium ad veram cognitionem & ad cujuslibet rei scientiã. ergo imprimis est necessarium per studiũ hujus suavis operis scientiam acquirere & per physica dicta ingenium acuere, cùm in ipsis sit cognitio veritatis. Si ergo laborantes studium non despererint, fructum inde pervenientem dulciter degustabunt. Qui autem studere abhorrerint, & tamen laborare voluerint, videant, an ars ipsius naturæ sit imitatio, quam ars ipsius emendare cupit. Quoniam impossibile est ei secreta Philosophorum ad perfectum finem præparare. De his sapientes dicunt, quod ii transeant ad practicam, sicut asinus ad fœnum, nescientes ad quid rostrum porrigant, nisi in quantum sensus exteriores sine intellectu pervisum & gustum ad pabulum adducit. Hac ille. Verùm ne quis nimio studio, quod mare est inexhaustum & immensæ profunditatis, se maceret, omnemque literam, etiam cum multis aliis concordantem, in actum

actum ducere conetur (licet frustra) vires, corporis ætatem, famam, opes & facultates interim absumendo aut diminuendo, Philosophi Emblematico hoc utuntur sermone, quod LATONA dealbanda sit, & libri illi rumpendi, ne corda eorum rumpantur: sunt enim plerique libri ad eò obscure scripti, ut à solis authoribus suis percipiantur. Non pauci ad seducendum alios ex invidia relictī, aut potius ad remorandum in cursu, ne absque difficultate metam attingant, aut ad obscurationem à se antesciptorum. Quid autem sit, Latonam dealbare, hoc opus hic labor est, inquirere. *Latonam esse ex Sole & Luna compositum corpus imperfectum* Clangor buccinæ asserit. Poëtæ & antiquissimi Scriptores, Latonam Solis & Lunæ seu Apollinis & Dianæ matrem statuunt, alii nutricem. Prius autem Dianam editam, (Luna enim & albedo primò apparet) quæ deinde obstetricis munere functa sit eadem die in edendo suo fratre Apolline. Est autem Latona una ex 12. diis Hieroglyphicis Ægyptiorum, à quibus hæc aliæque allegoriæ ad reliquas gentes propagatæ sunt, solis paucissimis sacerdotibus Ægyptiis harum veram mentem & sententiam intelligentibus, cæteris omnibus ad alia subiecta, quæ in rerum natura non essent, nempe varios Deos Deasque, ejusmodi interpretantibus. Hinc post Vulcanum Latona ibidem habuit templum sumtuosissimum, auro tectum & exornatum, quippe quæ Apollinis Philosophi & Dianæ mater fuerit. Est autem hæc Latona fusca & subnigra, multosque nævos habet in facie, qui artificio tollendi sunt, nempe per dealbationem. Quidam ex cerussa, mercurio sublimato, talco in oleum redacto & similibus dealbationes faciunt, quibus externam cutim incrustant, tegunt & sic dealbant. At hæ incrustationes dealbatiuæ quolibet flatu aut liquore decidunt: quia non penetrant ad interiora. Sed Philosophi de talibus non curant coloritiis, quæ magis ad fallendum oculos, quam tingendum substantiam corporis interiorum adhibentur. Volunt enim, ut Latonæ facies dealbetur penetrativè & ipsa cutis alteretur, hoc est, verè & non fucosè. Quæri autem posset quomodo contingat? Respondeo, Latona primò inquirenda & agnoscenda est, quæ etiamsi ex vili loco extrahatur, tamen sublimanda est in digniorem, si verò ex digniori, in vilio rem submergenda, nempe in finum: Ibi enim albescet reverà & fiet plumbum album, quo habito, non est, quod dubitetur de successu, seu plumbo rubeo, quod est operis initium & finis.

Lapis, quem Saturnus, pro Jove filio devoratum,
 evomuit, pro monumento in Helicone mor-
 talibus est positus.

EPIGRAMMA XII.

Nosse cupis causam, tot cur Heliconæ Poëtæ
 Dicant, quodque ejus cuique petendus apex?
 Est Lapis in summo, Monumentum, vertice postus,
 Pro Jovæ deglutiit quem vomuitque pater.
 Si cœu verba sonant rem captas, mens tibi læva est,
 Namque est Saturni Chemicus ille Lapis.

Saturni allegoriam diversimodè acceptam esse invenimus. Astronomi enim ad planetarum in ordine summum; Chymia tyrones ad metallorum infimum, nempe plumbum retulerunt. Poëta Ethnici pro Jovis patre, Coeli filio. Mythologi pro tempore habuerunt. Verùm hi omnes licet suo respectu rectè sensisse rationemq; suæ opinionis probabilem habuisse videantur, tamen quæ de Saturno aliàs dicuntur, non explicabunt, cur filios & lapidem pro Jove devorarit & evomuerit, cur veritatis inventor, cur falce, serpente, nigredine, morositate conspicu⁹ & loripes existat? Hoc ultimi optimè interpretari se putant, dum tempus veritatem aperire & eruere è tenebris dicunt, ut serpentemvolvendo elabi, velut falce omnia morte prosternere, devorare filios, id est, omnes res, quas generarit, lapides duros cõcoquere vel absumere non posse, ideoq; eos quasi remove. At hæc conveniunt quid. ex parte, sed rei veritati & circumstantiis omnibus non quadrant. Philos. verò exercitati dicunt, in suo opere Saturnum primò adesse, qui si revera præsens sit, errari non posse, veritatem in tenebris inventam esse; Nil verò existere præter nigredinem: Unde dicunt: Quicumq; color post nigredinem adyenerit, laudabilis est in turba philos. Et cùm videris materiam tuam denigrari, gaude; quia principium est operis. Et, cùm primum denigratur, clavem operis dicimus esse, quoniam non fit absq; nigredine, ut Rosarius habet ex Arnoldo. Et ex speculo; cùm in opere fueris, fac ut principio habeas colorem nigrum, & tunc certus eris quod putrefacis & viam rectam procedis. Et mox: Ista nigredo nuncupatur Terra, quæ fit levi decoctione toties reiterata, donec nigredo super emineat. Hinc iidem dicunt, quod Saturnus teneat terram, Mercurius aquam, Jupiter aërem, Sol ignem. Nigredo, itaque Saturnus est, veritatis index, qui lapidem pro Jove devorat. Nigredo enim, h. e., fusca nubes lapidem tegit primò, ne videri possit. Inde Morienes, omne corpus, inquit, cùm anima caruerit, tenebrosum & obscurum invenitur. Et Hermes: accipe cerebrum ejus, aceto acerrimo tere, vel urinâ puerorum, quousq; obscuretur. Hoc peracto vivit in putrefactione, & fuscæ nubes, quæ super ipsum fuerant

& in suo corpore, antequam inoreretur, revertuntur. Hic lapis iterum evomitur à Saturno cùm albescit, atque tunc in Heliconis apice statuitur pro monumento mortalibus, ut Hesiodus scribit: sub nigredine enim albedo revera latet, quæ ex ventre ejus extrahitur, hoc est, ex Saturni ventriculo. Hinc Democritus: *Mundificastannum cum præcipua ablutione, extrahere ab eo nigredinem ejus & obscuritatem & apparebit candor ejus.* Et in turba dicitur: *fungite siccum humido, id est, terram nigram cum aqua sua, & coquite, donec dealbetur.* Id Arnoldus in novo lumine cap. 4. optimè declarat cùm inquit: *Humiditas ergo quæ curabat in decoctione nigredinem, se desiccata ostendit, dum color albus incipit apparere:* Et paulò post: *Et dixit mihi Magister meus, quod ista brunitas ascendebat, quod albedo extraheretur à nigredinis ejus ventre, sicut in turba dicitur.* Cùm enim videris ipsum nigrum, scito quod albedo ipsius in ventre nigredinis primo apparentis occulta est. Eadem nigredo ut Saturnus dicitur, sic & plumbum: Inde *Agadimon* in turba: *Coquite æs donec exeat nigredo, quam numum vocant, & res artis nostræ bene miscete, & invenietis nigredinem statim, quæ est plumbum sapientum, de quo sapientes in suis libris multa tractaverunt:* Huc *Emigani* dictum spectat, quod Saturni splendor dum scandit in aëra, non apparet, nisi tenebratus. Et *Platonis* in rosario: *Primum regimen Saturni est putrefacere & Soli imponere:* Ex quibus constat longè aliam esse mentem Philosophorum: cùm de Saturno quid dicant, quàm à vulgo accipiatur. Hic Saturnus generat Jovem, id est, fuscam albedinem, Jupiter ex Latona, Dianam, id est, perfectam albedinem, & Apollinem, id est, rubedinem; Et hæc est colorum omnium perfectorum successiva permutatio: Hic lapis à Saturno ejectus pro monumento positus dicitur mortalibus in montis cacumine, quod verissimum est.

Æs Philosophorum hydropicum est, & vult lavari
septies in fluvio, ut Naaman leprosus in
Jordane.

EPIGRAMMA XIII.

Pretumido languens æs turgēt hydropē Sophorum,
Inde salutiferas appetit illud aquas.
Utque Naman Jordane lepræ contagia movit,
Abluitur lymphis terque quaterque suis:
Ergo præcipites in aquam tua corpora dulcem,
Moxque feret morbis illa salutis opem.

Quod Naaman Syrus ex Prophetæ jussu in Judæam se contulerit, inque amne Jordane septies se abluerit, ejus confidentiæ in Prophetæ verba adscribendum, quod verò à lepra eâ lotione liberatus fuerit, divinæ omnipotentiae miraculum est: Lepra enim quæ in sanguine & radicalibus corporis humani membris impacta, velut cancer universalis existit, nullis lotionibus externis curari aut tolli potest, multò minùs aquæ frigidæ, qualis fuit Jordanis. Eodem modo, quod æs Philos. laborans hydropisi, ab ea liberetur aquæ lotionibus, inò quod imperfectum ad perfectionem & ægrum ad sanitatem reducatur, adè ut aliis ægris eandem impertiri possit, miraculo proximum est: Non enim in natura aliàs ejusmodi exemplum exstat, nec naturæ ordinaria via est producere tincturam Philos. absolutissimam, nisi ab artifice gubernetur, eique apta subjecta administrantur cum efficiente externo. Sic iuxationum restitutio non est naturæ propria, sed arti; Nihilominùs miraculosè in partu humano os sacrum se aperit, ut fœtus per id exire possit, velut per ostium, inque hoc Deus Opt. Max. per naturam operatur. Ita quod lapis perficiatur, hyperphysicum quid, quamvis reverà physicum sit, videri potest: Unde Philosoph. ap. Rosarium, scias, inquit, quod lapis noster aërius & volatilis est in suo manifesto frigidus & humidus, & in suo occulto calidus & siccus est: Et illa frigiditas & humiditas, quæ in manifesto est fumus aquosus, corrumpens, denigrans & destruens se & omnia, fugit ab igne: Et caliditas & siccitas, quæ est in occulto, est aurum calidum & siccum, & est oleum mundissimum, penetrativum in corporibus: & non est fugitivum, quia caliditas & siccitas Alchymia tingit, & non aliud: Fac ergo, quod frigiditas & humiditas aquosa, quæ est in manifesto, sit compar caliditati & siccitati, quæ est in occulto, ita ut insimul convenient & jungantur, & fiant insimul unà penetrans, tingens & profundans: Has autem humiditates oportet destrui per ignem & gradus ignis cum molli temperamento, & congrua ac moderata digestionem. Hæc ibi. Quod si verum, quomodo aquis ab aquis liberari poterit? sed respondendum, esse quasdam aquas calidas & siccas in qua-

litate, quales sunt multæ thermæ, in quibus Philosophicè abluendum sit: Hoc enim est, quod dicunt, lava igne & combure aqua: Nam ignis, qui lavat, & aqua, quæ comburit, non nisi nomine ab invicem distant, effectu & operatione conveniunt: Hac itaque aqua, vel hoc igne illud æs abluendum à superfluis suis humiditatibus, id est, exiccandum erit: De hydropicis curatis per semestrem abstinētiā ab omni potu, per sepe litionem in arena calida aut fimo bubulo, per inclusionem in furno calido, & sudationem, aliaque innumera auxilia, experimenta novimus, imò etiam per thermas exiccantes, ut sunt Carolinæ & Wisbadenses non procul à Moguntia: Iisdem modis hic æger curandus erit, nunc aquis, nunc aëre calido furnorum, nunc fimo, modò arenis & à potu abstinētia: sunt enim hæc remedia efficacissima in utroque casu, hinc & ibi adhibenda: In omnibus autem hisce calor operator est, qui aquas superfluas per emunctoria, vel etiam poros corporis educit & consumit: Exterior enim calor interiorem excitat, hoc est, spiritus vitales, ut expellant sibi noxium humorem, tanquam inutile excrementum, à quo calor naturalis, tanquam ab hoste antea suppressus erat: Magnā in hac curatione diligentia opus est & præcautione, ne dum uni viscerum succurratur, alterum lædatur: In Quartana (Platonica Medici comprobatione) experti sumus, quod humores crassi & viscosi instar gummi aut visci arborum ex omnibus venis & massa sanguinea congregati per venam cavam seu magnam descendant usque ad dorsi profunditatem, ubi cum obstruant venas emulgentes, quæ ex sanguine serosum humorem eliciunt, vel ostia illarum, minùs operari illæ poterunt, & plus liquoris serosi manet in corpore, atque sic brevi, nisi prospiciatur, hydrops contingere poterit etiam illæsis aliis visceribus primario: Diuretica hinc parum aut nihil profunt, purgantia adhuc minùs, nisi successu temporis impacti fiat diminutio &eductio: sudorifica etiam manifestè nocent, quia subtiliores partes educant, relictis crassioribus & continuata vires prosternant: solet enim natura eam viam sibi per poros invenire ad serositates evacuandas, cum illa ad vesicam præclusa est. Hæc itaque Scylla, altera Charybdis est, quam utramque evitare oportet eum, qui sibi prospectum velit. Qui verò hydrops ex læso epate aut liene accidit, si sit confirmatus, difficilimæ est curationis: In ære autem Philosophico cura non est impossibilis, cum affectus potius sit per accidens & secundarius, quàm essentialis aut primarius, dum modò cautè incipiatur, ut de copia feri diximus in quartana, ne scilicet nimis

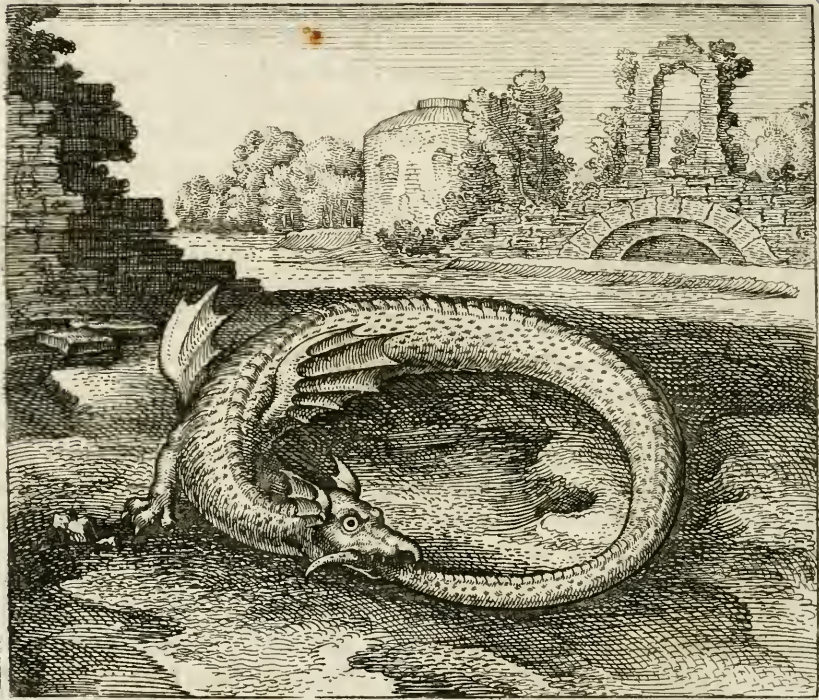
exiccatione in tabem, aut humectatione in hydropem

curatu difficilem inci-

dat.

EMBLEMA XIV. *De secretis Natura.*
 Hic est Draco caudam suam devorans.

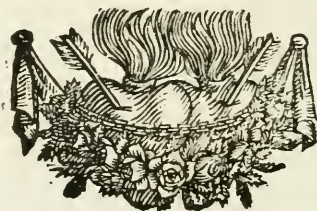

EPIGRAMMA XIV.

Dira fames Polypos docuit sua rodere crura,
 Humanaque homines se nutriisse dape.
 Dente Draco caudam dum mordet & ingerit alvo,
 Magnâ parte sui fit cibus ipse sibi.
 Ille domandus erit ferro, fame, carcere, donec
 Se voret & revomat, se necet & pariat,

Veteres dixêre, quod serpens, qui serpentem devorarit, fiat draco: Sævitur enim in proprium genus ut latro & sicarius in suum. Tales esse in Africa, tanta magnitudine & copia constat, ut magnam partem Alexandrini exercitus deleverint. Apud Asfachæos Æthiopum populos nascuntur maximi, qui cratium modo impliciti erectis capitibus velificant ad meliora pabula. Ferunt Indorum reges duos dracones aluisse, alterum octogenum, alterum verò nonagenum cubitorum magnitudine: Ex recentiorum quoque hoc tempore observatione innotuit, tales adhuc prope Angolam inveniri, ut malos ingentes navium exæquent. Sic in India & Africa montibus quibusdam referunt magnam esse auri vim, sed custodiri à draconibus, ne quis eò accedat & auferat: Ad fontes enim seu rivis, qui ex montibus decidunt, conveniunt dracones & sic per accidens apud aurum excubias agere dicuntur. Hinc à Philosophis tot dracones aut serpentes suis thesauris ascribuntur, ut Velleri aureo, Horto Hesperidum, aliisque personis seu subjectis chymicis, Cadino, Saturno, Æsculapio, Mercurio, cujus caduceum gemini serpentes cingunt, mas & fœmina. Per Dracones verò illi nihil aliud intelligunt quàm subjecta chymica. Hinc dicunt: Dant Rebus montes dracones terraque fontes: Et quod Draco caudam suam devoret, famem ejus maximam denotantes. Quod licet alii exponant de anno in se redeunte & circulum referente, tamen primitus à Philosophis suis rebus accommodatum fuit, qui per hunc draconem intelligi volunt serpentem, qui alium sui generis devoret, & hic vocatur propriè sulphur; prout omnes innumeris locis testantur. Lullius in codicillo cap. 31. Hoc est, inquit, sulphur, fili, & hic coluber & draco devorans caudam suam, Leo rugiens & gladius acutus, scindens omnia, mortificans & confringens. Et Rosarius: Draco non moritur, nisi cum fratre & sorore sua interficiatur. Et mox: Draco est argentum vivum extractum à corporibus, habens in se corpus, animam & spiritum. Hæc aqua alio nomine ibidem dicitur fœtida, quæ habetur post separationem Elementorum. Devorare autem draco caudam suam traditur, cum partem volubilem,

venenosam & humidam absumat, ut post absque cauda videatur corpulentior & tardior, siquidem motus & volubilitas ejus magna ex parte ratione caudæ contigerit. Cætera animalia innituntur pedibus, at dracones, serpentes & id genus vermes constrictione & explicatione corporis pro pedibus utuntur, & veluti aqua effusa in certos circuitus definiunt, nunc huc, nunc illuc se flectendo, ut in fluviis ferè omnibus videre est, quomodo instar serpentum cursus suos inflectant & gyris obliquent. Hinc argentum vivum serpentem non absq; causa vocârunt, & Mercurio serpentes adhibuerunt, cùm & caudam quasi trahat, & nunc huc, nunc illuc volubili pondere procurrat: Serpens enim ut serpit, sic & Mercurius, qui alas in pedib⁹ & capite propterea habet. In Africa serpentes volatiles esse ferunt, qui de popularentur omnia, nisi ab Ivide vastarentur. Unde Ibis inter Ægyptias imagines sacras statuitur, tum propter manifestam utilitatem, quam toti regioni præstat, tum propter occultam rationem, quam pauciores intellexerunt. Draco hic demorsa cauda, pelle veteri abjecta novam acquirere una cum juventute dicitur, ut non solum cornicibus, corvis, aquilis & cervis natura vitam longiorem concesserit, sed etiam serpentino generi. Formica senescens alas acquirit, sic quoq; multi vermes. Homo senescens terræ mandatur, at ex terra redivivus æternæ vitæ consecrabitur. Ex quolibet serpente combusto fit pulvis, qui assumitur contra omnia venena innoxie cum magno effectu. Ejusmodi Alexipharmacum fieri quoque debet ex hoc dracone, qui jam caudam suam (quæ in viperis amputari solet) devoravit, contra fortunæ & corporis mala præsentissimum remedium.

Opus figuli, consistens in sicco & humido, te
doceat.

EPIGRAMMA XV.

Aspice quàm celeri figulus sua vasa figuret
 Axe rotæ, argillam dum pede miscet aquæ:
 In binis illi est fiducia rebus, ut humor
 Pulveribus siccis temperet arte sitim.
 Sic quoque tu facies exemplo doctior isto,
 Terram aqua ne superet, nec superetur humo.

UT orbis hic terræ & aquæ complexu conglobatus est in unum corpus rotundum, sic quoq; figulinum op^o ex iisdem elementis particulatim compositum videtur, nempe ex sicco & humido, ut unum temperet aliud: si enim terra esset absq; aqua, nec Oceanus, mare, lacus, fluvii, fontesve existerent prope terram, ipsa nihil ex se ferret, sed sterilis maneret: Sic nisi aqua esset intra cavitates terræ recepta, at circum illam flaret, facilè totam terram tegetet, atque ita eadem inhabitabilis maneret: Verùm cùm una in aliam amicitiam intrârit, & aqua terræ siccitatem, hæc illius humiditatem moderata sit mutua sui commixtione, hinc fertilitas & commoditas utriusq; elementi conspicitur: simili modo figulus lutum aqua misceat, ut massam inde tractabilem efficiat, quam rota sua efformat, & aëri exponit calido, ut pedetentim exsicceat: Post addit ignis violentiâ, ut probè indurentur, & in lapidem durabilem ejus vasa coalescant, quæ & aqua & igni resistent: Sic quoque in opere naturali procedi ipsi Philosophi attestantur, ideoque documentum à figulis sumi debere asserunt. Quoad siccum enim & humidum, h. e. terram, & aquam in utroq; multum ad finitatis esse: Verùm in modo coctionis & elementorum componendorum materia & forma plurimum differentia existere non dubitamus: Figulinæ enim testæ artificialem formam, tinctura Philosophica naturalem omninò habet, iisque tantò nobiliorem, quantò hujus materia illarum excellentior: Utrumque opus terreum quidem est, at in Philosophico nihil esse dicitur, quod cælum aëris non petierit, in illo terra crassa, & fœculenta prædominatur: Effectus utrobique lapis est, ibi communis, hic Philosophicus: Quo nomine persona quædam seducta factitios lapides seu lateres magno numero cistæ inclusit uni, alteri verò silices candidiores ad certum tempus, Diabolicis conjurationibus desuper factis, quibus hi in argentum, illi in aurum purum converti debuerunt: At cùm hi Philosophorum lapides esse putarentur, ideoque magna pecuniæ summa in varias res coëmendas effusa esset, dum expectaretur novum aurum & argentum, ad certum tempus, quo cùm id non appareret, nec lapides in aurum, quod sperabatur, conversi essent, pudentem

rem mors finiit: Non enim inde, in quo naturaliter non inest, peti debet aurum vel argentum, cum Magia diabolica in operibus hisce divinis locum non inveniatur, sed tantum ab iis distet, quantum ejus author ab homine devoto & pio, infernus à coelo: Ita etiam si verus lapis Philosophicus habeatur, non tamen quisquam sibi persuadeat, res impossibiles hoc præstari posse, ut Isaac admonet: Cum ad impossibilia nemo adstringatur, tam per leges naturæ, quam Politicæ: Inde de gemmarum per eum transmutatione, vitrique malleabilitate præstada, quilibet ipse dignoscat, an hæc res sint possibiles, & huic naturæ convenient nec ne: Multa per allegoriam dicere Philosophos Geber affirmat, & de seipso, quod ubi clarè locutus sit, nihil dixerit, ubi autem per figuram, ibi veritatem, tanquam triticum sub paleis absconderit. Quæ quis feminat, eadem & metet, quod in vegetabilibus & animalibus locum habet, quamvis diversæ species à seminatis aliquando proveniant: An hæc metallis applicari debeant, quæ non per semina propagantur, ut illa, considerandum erit: In his partes solummodo sunt homogeneæ, sulfur & argentum vivum, in istis heterogeneæ seu organicæ existunt: In his nulla receptacula seminis, in istis verò sunt: In his nulla nutritio, augmentatio aut extensio in omnes dimensiones invenitur, in illis maxime: Imò hæc sunt elementata pondera solâ mixtionem agnoscèntia; illa etiam præter mixtionem, animam vel vegetativam vel sensitivam: Nihilominus esse aliquid in subterraneis locis, quod jam non est aurum per naturam, absque dubio verum est: Hoc quis esse auri semen analogum negabit? Cumque aurum & natura aurifica sint unius originis, licet hæc nobilioris formæ, ideoque cognitio auri semine, de hujus quoque constabit: Philosophi siccum & humidum, seu sulphur & argentum vivum id esse affirmant, quod purissimum ex duobus montibus petendum sit.

Hic Leo, quas plumas non habet, alter habet.

EPIGRAMMA XVI.

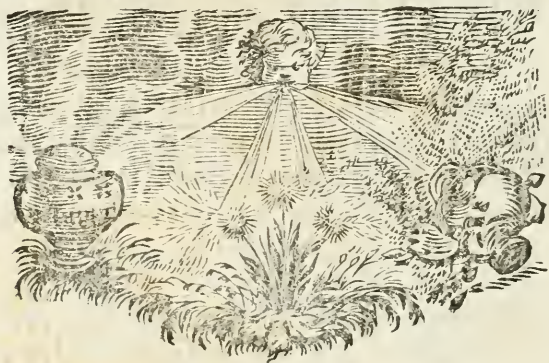
Victor quadrupedum Leo pectore fortis & ungue
 Absque metu pugnat, dissimulatque fugam:
 Aligeram cui tu pedibus conjunge Leenam,
 Quæ volat & secum vult releuare marem:
 Ille sed immotus stat humo, retinetque volantem,
 Hæc tibi naturæ monstret imago viam.

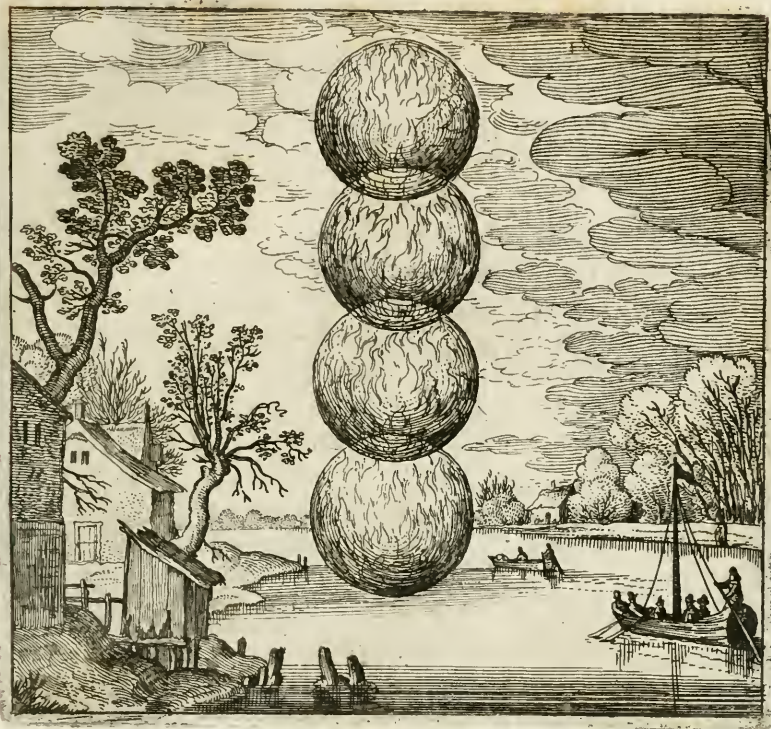
Leonem non tam magnitudine & robore corporis quàm generositate cæteris prævalere animalibus, ab experientia notum est. Si in venatu videatur, erubescens dare terga, sese paulatim recipit, si multitudine opprimatur: Remotus ab aspectu venantium, fugam properè molitur, turpitudinem absconsione purgari existimans: Saltu caret in fuga, quo utitur, dum quid insectatur. Ejus ossa solida sunt minimeque vacua, quæ ad eò dura dicuntur, ut inter se concussa ignem velut ex chalybe & silice reddant. Omnium maximè ignes reformidat. Videtur ex natura Solis substantiam deducere. Nam impetu & calore cætera præstat animalia, uti Sol sydera, præterea oculis semper igneis & patentibus cernitur, ut Sol patenti igneoque oculo terram conspiciat. Læna pro catulis dimicans oculos in terram defigit, ne venabula expavescat. Leo ubi Pardi coitum sentit, in adultera læna supplicium sumit, & tota vi confurgit in pœnam. Propterea læna culpam & odorem flumine abluit, aut conscientia sceleris & masculi metu fugientem adulterum comitatur. Quam miram hujus beluæ naturam dum Philosophi contemplantur, de Leone varias allegorias, quasi hieroglyphicas scripturas de suo arcano opere attestantes, produxerunt. Leonem esse animal constans, firmum, dolis carens & suspicione animadvertentes, potiore suæ compositionis Philosoph. partem huic assimilarunt. Ut enim ipse non fugit, sic nec hæc: ille solidis ossibus, ita hæc fixa & vinci nescia. Læna verò ab adulterio uti non est semper libera aut immunis, ita nec Luna seu Mercurius omni macula caret, sed ab ignaris nunc huic, mox illi materiae adjungitur, unde potius adultera conjunctio rerum in natura discrepantium, quàm verum matrimonium committitur: Expardo enim & læna geniti, non habent speciosas circa colla, & armos jubas; quo insigni ornantur solum concepti ex Leone. Læna itaque philosophica suo proprio mari jungatur, & genuinus generosusque inde nascetur leunculus, qui ex ungue faciliè agnosci poterit. Oportet verò lænam esse non quamvis, sed alatum, quæ cum leone pugnare inire possit, freta suarum plumarum pernicitate; ne scilicet illius nimia iracundia supprimatur, sed si

quan-

quando absque causa in furorem incidat, fugam meditari. Ipse enim dum fugituram moratur, majori erga eam amore incitatur, post litem factâ amicitia. Verùm quis unquam, dices, vidit leenam alatam, aut plumæ leænæ quid profuerint? Prope Cythæronem montem vallis est profunda, in qua non nisi leænæ volatiles visuntur. In ipso verò montis ejusdem vertice Leo rubens versatur ex eo genere, quod Hercules trucidavit. Captandus itaque Leo est, & in vallem ducendus, & mox leænæ alatæ copulabitur: Illa quoque facile se superari patietur, nempe par à pari. Post ex valle dicta in montis cacumen uterque sublimandus erit, & ab hinc nunquam à se invicem fugient, at semper inviolato foedere commanebunt. Leonum captura, fateor, non est facilis, sed multis periculis obnoxia, nihilominus instituenda erit. Leo non pascitur cum leænâ, sed separatim errat, ut tradunt. Hinc cujusque indagatio & venatio seorsim fieri debet: Quod si verò utrique à primis unguiculis, cùm primò incedere incipiant, quod fit post secundum à partu mensē, pulli leonini conquirantur, & adultiores facti, ut dictum, conjungantur, res carebit omni periculo. Nascuntur autem verno tempore, quod observandum, apertis oculis. Cùm verò post partum Leones obliquo ingrediantur itinere, ne cubile deprehendatur, ideò summâ diligentia & curâ inquirendi, eorumque pulli auferendi erunt.

Orbita quadruplex hoc regit ignis opus.

EPIGRAMMA XVII.

Naturæ qui imitaris opus, tibi quattuor orbes
 Quærendi, interius quos le-vis ignis agit.
 Imus Vulcanum referat, bene monstret at alter
 Mercurium, Lunam tertius orbis habet:
 Quartus, Apollo, tuus, naturæ auditur & ignis,
 Ducat in arte manus illa catena tuas.

PHILOSOPHI de quatuor ignium generibus ad opus naturale necessariis multis in locis meminerunt, nempe Lullius, Author Scælae, Riplæus, & alii quamplurimi: Et hinc loquens de ignibus, (Scala inquit) *Raymundus: Notandum est quod hic jacent contraria operationes: Quia sicut ignis contra naturam dissolvit spiritum corporis fixi in aquam nubis, & corpus spiritus volatilis constringit in terram congelatam, ita contrario ignis natura congelat spiritum dissolutum, corporis fixi in terram globosam, & corpus spiritus volatilis fixum per ignem contra naturam resolvit non in aquam nubis, sed in aquam Philof. Riplæus clariùs de hisce ignib. Porta 3. sic loquitur: Quatuor sunt ignium genera, quæ scire debes, naturalis, innaturalis, & contra naturam, elementaliqu; , qui accendit lignum: His ignibus utimur, & non plurib. Ignis contra naturam debet excruciare corpora, ipse est draco, quemadmodum tibi dico, violenter comburens, ut ignis inferni. Ignis natura est tertium menstruum, ille ignis naturaliter inest cuiq; rei: Ignem occasionatum vocamus innaturalem, ut calorem cinerum & balneorum ad putrefaciendum: Absq; his ignibus tu nihil perduxeris ad putrefactionem, ut possit separari tua materia, ut simul sit proportionata ad novam conjunctionem: Fac igitur ignem intus in tuo vitro, qui comburat corpora efficacius, quàm ignis elementalís. Hæc illi: Ignem verò dicuntur, quia virtutem igneam habent, naturalis coagulando, innaturalis dissolvendo, contra naturam, corrumpendo, elementalís, calorem & primum motum administrando: Atq; in his catenatus ordo observatur, ut secundus à primo, tertius à secundo, quartus à tertio & primo simul incitetur ad actionem, sic ut unus sit agens, & alter patiens, idemq; agens & patiens diverso respectu: Quod in annulis seu styliis ferreis per magnetem continuatis, & mutuo attactu connexis animadvertitur, idem in hisce ignibus Elementalís enim instar magnetis, vim suam mittit per secundum & tertium ad quartum usq; , & unum alteri per operationes mutuas conjungit & coherere facit, donec interna actio inter superiores perfecta sit. Primus est ignis elementalís re & nomine, secundus aër est sive aërius, tertius aqueus seu lunaris naturæ, quartus terreus: De primo su-*

perva-

supervacaneum est, aliquid dicere, quia omni videnti & tangenti cognitus est: Tres reliqui sunt dracones, menstrua, aquæ, sulfura & Mercurii: Dracones, quia venenositatis participes, devorent sui generis serpentes, corpora sibi commixta atterant & alterent, hoc est, solvant & coagulent: Menstrua dicuntur, quia ex illis fœtus Philosophicus producit & nutritur, usque ad ejus nativitatem: Lullius in lib. de quinta essent. dist. 3. duplex habet menstruum, vegetabile & minerale; Riplæus in præfatione portarum triplex, quæ reverà unum sunt & conveniunt: Ex omnibus enim illis simul fit generatio fœtus & aqua alba ejus ortum præcedit, quæ non est de substantia fœtus sed superfluitate, idèòq; segreganda: Aquæ sunt, quia aqueam naturam in igne ostendunt, hoc est, fluxum & liquiditatem, quæ aquæ convenit: Aquarum esse diversas & mirabiles proprietates constat, quarum aliæ sunt lapidescentes, dum in durissimos tophos ad ædificia hominum peraptos coagulantur. Hisce persimiles sunt aquæ Philosophiæ minerales, quæ indutescunt, & in lapideam resistentiam transeunt: Sulphura quoque appellantur ob sulphuris virtutem, quam in se habent: Nam sulphur naturæ cum alio sulphure miscetur & sit unum, & duo sulphura ab uno solvuntur, unumque à duob. segregatur, & sulphura à sulphuribus continentur, ut Yximidius in turba inquit: Quid autem sulphura sint ibidem Dardaris declarat his verbis: Sunt autem sulphura animæ occultæ in quatuor elementis, quæ per artem extractæ se invicem continent naturaliter & junguntur: si autem occultum, quod est in ventre sulphuris, aqua regatis & bene mundetis, occultum obviens suæ naturæ lætatur, similiter aqua pari suo. Mosius quoque dicam, inquit, vobis jam quid sit: Unum quidem, quod est argentum vivum igneum, duo, corpus in eo compositum, & tertium est aqua sulphuris, qua abluitur & teritur ac regitur unum, donec opus peragatur: Quod de sulphuribus dictum, idem de totidem Mercuriis intelligendum erit: Sic enim ille ipse Mosius in sequentibus: Argentum vivum Cambar est magnesia, argentum verò vivum seu aur pigmentum est sulphur, quod ascendit de composito misto: sed testimonia, cum sint infinita & cuique obvia, intermittam huc plura adducere: Hi quatuor ignes quasi sphaeris & orbibus inclusi sunt, hoc est, singuli habent singula centra, à quibus vel ad quæ eorum tendat motio, at nihilominus ita partim à natura, partim ab arte colligati observantur, ut unus absque alio nil aut parum operetur, imò unius actio alterius sit passio, & econtra.

Ignire ignis amat, non aurificare, sed aurum.

EPIGRAMMA XVIII.

Si quod agens fuerit naturæ, mittit in orbem
 Vires atque suas multiplicare cupit.
 Oba sic ignis facit ignea cuncta, nec est res,
 Absque sua causa, nobile quæ det opus.
 Aurum nil ignit per se, nil ignis inaurat,
 Quodlibet agnoscit quod sibi semen inest.

NATURÆ operandi ratio est in omnibus universi individuis, ut simplici utatur processu ad unum simplicem motum perficiendum, quemadmodum apparet in Anatomia corporis humani, in quo unus musculus tantum uni inservit motui, nempe attractivo, expansivo verò alter primo oppositus, ita ut, si in gyrum aliquod membrum ducendum sit, id variis in circulum positis musculis efficiatur: Ita ignis operatio una & simplex est, ut nimirum calefaciat & igniat, imò sibi assimilet & comburat omnia, quibus admovetur, si sint combustibilia: Hinc Avicenna in lib. de congelatione lapidum, quod cadit, inquit, in salinas, fit sal, & quod in ignem, fit ignis, sed quædam citius & quædam tardius, secundum potentiam activarum & resistantiam passivarum: Estq; locus in Arabia, qui colorat omnia corpora in ea existentia, suo colore: Ita singulæ res naturales sibi à natura infusam virtutem possident, qua agant in sibi mixta vel admota assimilando & alterando eorum naturam & formam: Quod in vegetabilibus & animalibus generatio est per seminum propagationem, hoc in simplicibus vel simpliciter mixtis corporibus est virtutis infusio & assimilatio: Sol, cœli lumen, radios de sese projicit in terras, qui collecti in concavis vel comburentibus speculis, demonstrant sese à tali causa productos esse, ac quasi formas projectibiles Solis videri: Unde constat radios solares nihil aliud esse, quàm flammam igneam extensam & dispersam in amplam latitudinem, quæ collecta & iterum in se condensata instrumentis concavis, diaphanis & circularibus vel repercussivis, concavis & chalybeis speculis, uti flamma emicat & obvia comburit: Eundem ad modum in quodam elementato corpore virtus quædam, velut vapor, dispergitur, quæ si colligatur & attrahatur in unum, fit aqua & ex ea aqua terra: Hinc Avicenna ante allegato loco, ex aqua, inquit, fit terra, cum vineunt eam qualitates terre & è converso. Est autem res quædam, quâ utuntur quidam ingeniosi cum volunt rem siccam coagulare, quæ componitur ex duab. aquis, & dicitur lac virginis, quod est ejus effectus certissimus. Hæc ille: Sunt, qui promittant, se in ma-

gnete lapide vires duplicare vel multiplicare posse, veluti ejusmodi nobis visus est argento inclusus vix pondere unius libræ, qui anchoram ferream 28. librarum attraxit & sustinuit, quod impossibile fuisset, nisi vis auctior & fortior reddita in eo extitisset; quod absque dubio per revocationem dispersarum virtutum in unum quasi punctum seu polum, factum fuit, vel ex magno corpore in minus attractionem ea rundem; Inveniuntur alii, quid plumbificum lapidem ex Saturni sulfurea aurâ in Mercurium vulgi donec inde coaguletur, infusa, & retentâ, fieri posse dicant, qui Mercurium communem continuè convertat in plumbum. Quidam ex antimonio vel ejus stellato Regulo cuprum ex cupri odore, eo temporis spatio, quo quis ovum comedat, efficere posse jactant, imò omnia metalla fecisse: verùm illis sua sit debita fides, quamvis in hoc mihi non fiat verisimile: Audaciores, nescio an feliciores sunt, qui aurum ex auro deducere conantur juxta Poëtæ aurei dictum: Hordea cui cordi, demum serit hordea, in auro semina sunt auri. Habet quidem quælibet res naturalis vim quandam sese multiplicandi, at hæc in vegetabilibus & animalibus saltem in actum proferuntur, neutiquam in metallis mineralibus, terræ fossilibus aut meteoris: Plantarum quædam ex parvo seminii grano ortæ dant non rarò mille aut plura seminum grana, seque ita multiplicant & propagant, idque annuatim; Animalia & suos habent fœtus magni vel parvi numeri, pro cujusque natura. At aurum, argentum, plumbum, stannum, ferrum, cuprum aut argentum vivum nunquam inventum est eo modo sese vel suam speciem multiplicasse, licet unum in aliud commutatum & nobilitatum sæpissimè repertum sit: Nihilominus Philosophi affirmant, ut in igne ignificandi principium extat, sic in auro aurificandi: verùm tinctura quæritur, cujus medio aurum fiat: Hæc indaganda est in suis propriis principiis & generationibus non in alienis: Nam si ignis ignem producat, pyrus pyrum, equus equum tum plumbum plumbum & non argentum, aurum aurum & non tincturam generabit: Ad hæc aurum Philosophis proprium est, quod non negant pro fermento in fine operis Lapidi aurifico adjici debere, sed necessario requiri quoque asserunt. Cum fermentum ducat fermentatum in sui naturam, sine quo tota compositio ad perfectionem nunquam rediret.

Si de quattuor unum occidas, subitò mortuus
omnis erit.

EPIGRAMMA XIX.

Bis duo stant fratres longo ordine, pondera terræ
 Quorum unus dextra sustinet, alter aquæ:
 Aëris atque ignis reliquis est portio, si vis
 Ut pereant, unum tu modo morte premas:
 Et consanguineo tollentur funere cuncti,
 Naturæ quia eos mutua vincla ligant.

POETÆ

POETÆ fingunt Geryonem Hispaniæ Regem tricorporem exti-
 tisse, qui boves purpurei coloris habuerit, quibus canis capitum
 duorum & Draco septem, ut excubitores præfecti erant: Ipse au-
 tem Geryon Chrysaoris ex sanguine Medusæ nati filius, & Draco
 Typhonis & Echidnæ, traditur: Quæ cum nulli historiæ aut rei,
 prout sonat, veritati convenient, & in omnibus Chymicis allego-
 riis applaudant, non immeritò hisce à nobis aggregata sunt. Per
 Geryonis verò terna corpora, tres facies in uno patre visas, juxta
 Hermetis mentem, intelligimus, vel, ut alii volunt, quatuor, ad
 elementa totidem respicientes: Ex quadrangulo enim debet fieri
 triangulus, ut ille ex circulo factus, sic hic in circulum reversurus:
 Est autem corporum Geryonis, aut elementorum tanta consan-
 guinitas & naturalis conjunctio, ut uno superato vel occiso, & reli-
 qua ex sese concidant & putrescant, absq; ulla vi manuali adhibita.
 De bicorporibus notum est, quod uno mortuo & alter tabescat:
 quemadmodum puerum 4. annorum ætatis in Italia vidimus bi-
 corporem, qui fratris sibi adhaerentis caput intra suum corpus abs-
 condebat, cætera propendebant umbilicotenus, in quo colligati
 seu connati erant: Quod si ille, qui propendebat, & quia longè
 minor, gestabatur ab alio, duriùs circa manus aut pedes tangere-
 tur, hinc major dolorem sensit, imò & famem, si minor exinanitus
 cibo foret. Atq; hæc est naturæ combinatio & sympathia, quâ
 membra & partes unius corporis vel cum alio connati afficiuntur,
 & in se invicem commoventur; Ex quibus si unum sit sanum &
 illæsum, non tamen inde reliqua necessariò sana aut illæsa manent,
 si verò læsum graviter, & reliqua compatiuntur, eodemq; malo
 percunt: Sic si vicinus multum lucrifaciat, inde nihil commodi ad
 vicinum pervenit, at si incendium patiat, plurimum mali: Nam
 tua res agitur paries cum proximus ardet. Ex unius itaq; horum
 quatuor fratrum interitù, quod & alii tres moriantur, non est à ve-
 ritate absolum, cum id variis modis contingere possit, vel quia u-
 no partu & patre ac matre editi eosdem vitæ terminos, ut initia, ex-
 perti sint, ut quibusdam contigisse legimus, fortè ex astrorum in-
 clina-

clinatione, vel quia non solum animis, sed & corporis artibus co-
 hæreant, vel mentis consternatione, forti imaginatione in pestife-
 raluc, vel ex fœderis voto : In India sub imperio magni illius Mo-
 gollî (qui nonus nunc ex posteris Tamberlani ibi regnat) gens
 quædam Ethnica degit Pythagoricorum nomine, apud quam ab
 antiquo tempore hic mos observatur huc usq; ut si maritus moria-
 tur, uxor ejus igne comburatur, aut ut nunc, perpetuò in summa
 infamia vivat, derelicta ab omnibus & quasi pro mortua habita,
 quod ideò factum, ne venenis uxores viris suis vitam abrumpe-
 rent, nisi & ipsæ mori vellent : Sic in opere Philosophico, uno ex
 fratribus mortuo, & alii igne pereunt, non coactè, sed ultrò, ne
 cum mœstitia & infamia superstites vivant : Aut si unus petatur
 fuste, ferro vel lapide, ipse intestinum bellum cum fratribus inci-
 piet, ut patet in Terrigenis ex dentibus draconis natis contra Jaso-
 nem, & alibi etiam contra Cadmum insurgentibus, atque sic om-
 nes mutua internecone cadent : Tange enim vel læde aërige-
 rum, & ipse insurget in duos simul, sibi propinquiore, nempe a-
 quarium & igniferum, sed hi utrinq; in terrigerum & primam pu-
 gnam cientem se opponent tandiu, donec mutua sibi dederint &
 acceperint vulnera, quibus extinguantur : Ita enim comparatum
 est cum fratribus, quod quò se impensius & acrius ament, si semel
 se inceperint odisse, irreconciliandi sint, sed se ad necem persequan-
 tur, veluti ex melle dulcissimo in calidiori stomacho aut epate cor-
 rupto bilis amarissima generatur. Interfice ergo vivum, sed ita, ut
 mortuum resuscites, aliàs mors occisi tibi nihil profuerit ; Mors e-
 nim illum revelabit, nempe dum resurget, & fugient ab eo mors,
 tenebræ & mare, ut Hermes testatur, Solisque radios Draco fugiet,
 qui foramina observabat, filiusque noster mortuus vivit, & Rex ab
 igne venit : *Belinus* in sua metaphora apud *Rosarium* idem innuit,
 cum dicit : *Et hoc fiat, quando extraxeris me partim à natura mea, &*
partim uxorem meam à natura sua, & postea occidatis naturas &
suscitamus resurrectione nova & incorporali, eò quod postea mori
non possumus.

Cap. 3.

Naturam natura docet, debellet ut ignem.

EPIGRAMMA XX.

Flamma vorat quæ cuncta, velut Draco, gnæviter urfit
 Virginis eximium vi superare decus:
 Hinc lachrymis suffusa viro dum fortè videtur,
 Ille fuit miseræ ferre paratus opem.
 Protinus hanc clypeo velans contendit in hostem,
 Et docuit tantas spernere mente minas.

COMMUNE Philosophorum symbolum est, quo se mutuo agnoscant, naturam à natura duci, doceri, regi, superari, nempe discipulam à magistra, pedissequam à domina, subiectam à regina, imò filiam à matre & affinem ab affini: Id quàm verum sit, à quotidiana patet experientia in educatione sobolis apud homines, aliisque actionibus, ut literaria institutione, dominatione & similibus. De lusciniis scribit Plinius, quod una aliam in canendo cruciat, attendat, observet, imitetur, vincat aut se victam doceat, quodque in certamine aliquando superata gutture rupto, pereat & in medio cantu exanimis cadat: Videmus quoque quomodo omnia avium genera suos pullos adhuc implumes ac teneros ad volatum incipiant assuefacere & instituere, ut non solum in illis natura, sed quoque ars aut usus volandi habitum comparârit, quamvis potentiam & organa ad eam actionem exercendam sola natura dedit, sine quibus nec institutio seu ars fundamentum aut locum inveniat: Ita hinni ad cursum ab equa, catuli ad latratum à cane & vulpeculæ ad dolos instruuntur, nec ulla natura seu naturæ species animata & sensitiva invenitur, quæ non aliam naturam, nempe suam sobolem ducat, doceat & regat, vel ab alia, nempe parente, se superari patiatur. In vegetabilibus disciplinam ejusmodi non animadvertimus, attamen usus in illis hominumque manus plurimum valere observatur; Nam dum messis in herba est, expurgari ab inutilibus carduis, lolioque potest, dum arbor adhuc virga existit, incurvari & ad placitum ut crescat, cogi potest; Sic in metallis & Philosoph. subjectis una natura aliam in igne tenet, conservat & tutatur; prout notum est fusoribus & docimastis, inprimis verò rerum naturalium magistris: Ferrum argento & auro adhuc tenello & spirituali, ut vocant, in mineris suis cum Cadmia, arsenico, antimoniove prædatore commixto, plurimum subvenit & obstetricem manum præbet, si in igne furnorum in mineras exurendas conjiciatur; Eodem modo ipsum ferrum, si in chalybem mutari debeat, ne comburatur, salvatur lapidibus albis ad littora maris inventis: Nonnulli pulveribus metallicis liquefaciendis ne pereant

nimio igne, superinjiciunt vitri cristallini pulveres, aut fel vitri : Hujus vice Philof. fua Eudica utuntur, quam Morienus dicit effe quoq; fel vitri & in vitreis vafis quærendam : Calor enim ignis corpus ipfum festina combuftione confumit : At Eudica ei apponitur, ipfa corpora in terram mutata ab omni combuftione curabit : Nam corpora postquam fuas jam non retinent animas, citò comburuntur : Eudica (foex vitri) quidem bene omnibus corporibus convenit : nam ea vivificat & aptat, & ab omni combuftione defendit : Hæc Morienus Romanus. Hæc itaq; est natura, quæ docet aliam naturam contra ignem pugnare, eiq; affuefieri, quæ est magistra instituens difcipulam, & si bene respicias, quæ est regina regens fubjectam, & quæ est filia nobilitans matrem ; Hic est fervus ille rubens, qui matri fuæ odoriferæ matrimonio conjungitur, & ex illa generat parentibus fuis longè nobiliorem progeniem : Hic est Pyrrhus Achillis filius & juvenis rubri capillitii, aurei vestimenti, oculis nigris, pedibus albis : Hic est eques torquatus gladio & scuto contra draconem armatus, ut ex faucibus ejus eripiat virginem inviolatam Albificam, Bejam seu Blancam cognomine : Hic est Hercules monftricida, qui Hefionem Laomedontis filiam Ceto immani expofitam liberavit à monstro : Hic est Perfeus ille, qui Andromedam, Caffiopes & Cephei, Æthiopum regis filiam à monstro marino, ostenso capite Medufæ defendit, & à vinculis ereptam in uxorem duxit : Hic est, qui comparari potest cum antiquis Romanis illis liberatoribus & purgatoribus *M. Curtio L. Scævola, Horatio Coclite, Manlio Capitolino*, & his fimilibus ut urbem, veluti matrem, periculis eripiat. Est enim hæc naturæ ad perfectionem alicujus operis tendentis ratio & via, ut ex uno aliud, ex imperfecto perfectius deducat & ex potentia actum faciat, nec omnia in momento, sed unum post aliud, abfolvat : Nec hoc solum, sed Vicarium quoq; sui inprimis statuit, cui relinquit potestatem vitæ & necis, hoc est, formandi alia : Exempli gratiâ, in generatione hominis longo utpote decem mensium processu utitur, ubi primò cor, juxta Aristotelis mentem, fabricat, tanquam vicarium & præcipuum viscus, cor verò reliqua deinde membra ad nutritionem, vitam, sensus & generativam potentiam necessaria, delineat, efformat & perficit, iisq; vitam & spiritus vivificos impertit per systolem & diaftolem, sive dilatationem & compressionem arteriarum, quandiu à morbis & violentia non impediatur : Atq; sic una natura aliam docet, quod pro exemplo operis Philosophici

ceu clarissimum, annotabis & sequeris.

Fac ex mare & foemina circulum, inde quadrangulum, hinc triangulum, fac circulum & habebis lap. Philosophorum.

EPIGRAMMA XXI.

Foemina masque unus fiant tibi circulus, ex quo
 Surgat, habens æquum forma quadrata latus.
 Hinc Trigonum ducas, omni qui parte rotundam
 In sphæram redeat: Tum Lapis ortus erit.
 Si res tantatue non mox venit obvia menti,
 Dogma Geometræ si capis, omne scies,

PLATO Philosophus ille celeberrimus menti humanæ notitias, quæ sunt artium & scientiarum omnium fundamenta, esse quasi insculptas & impressas actu tradidit, quarum rememoratione & repetitione omnes doctrinas capi & cognosci à quoquam posse; Quod ut probet, introducit puerum adhuc tenerum, rudem & literis incultum, cum quo ita interrogationes geometricas instituit, ut puer ad quæstiones omnes rectè respondere animadvertatur, & nolens volensque sive inscius, in media tam arduæ scientiæ penetralia pervenisse. Unde omnem doctrinam & disciplinam non ab initio disci vel hauriri, sed saltem recordatione in animum revocari & revolvì à pueris statuit, colludens ad magnum suum annum, quo ante 48. millia annorum solarium eadem personæ, res & actiones, ante cœli revolutionem, eodem modo, quo nunc, extitisse ab eo dicebantur: Verùm hæc esse absque ullo veritatis fundamento somniis persimilia, nemo non intelligit. Esse nobis insitas quasdam scintillas notitiarum, merasque potentias, in actum per usum & institutionem reducendas, non negamus: sed eas esse tantas & tales, ut artium & scientiarum absque ullo præcedente cultu sint seminaria, inficias imus: Unde igitur scientiæ & artes provenerunt, si homines non eas invenerint, an ex cœlo vel à Diis gentium primitus traditæ fuerunt, quærent alii? Respondeo, aliud est dicere, sub cineribus tegi prunas ardentes tantâ copiâ, ut si saltem, remotis cineribus proferantur, sufficiat ad ciborum coctionem aut calefactionem frigidorum nostrorum artuum, aliud est, affirmare saltem scintillas exiguas ibi latere, quæ antequam sint usui ad coctionem aut calefactionem, industriâ, arte & curâ humanâ fovendæ, excolendæ & augendæ sint suis fomitibus, aliàs facile extingui posse, & in frigidos cineres totas redigi: Ultimum Aristotelici, primum Platonici asserunt: At ultimo astipulatur ratio & Experientia, primo saltem phantasia seu imaginatio. Unde quæri possêt, cur Plato suæ scholæ ostio inscripserit, Geometriæ rudem in id non admitti, cum & puerulos eam actu scire affirmarit? An sunt homines fortè pueris ineruditiores? Aut quæ pueri sciunt, an adultiores illa obli-

vioni tradiderunt? Id non opinandum erit; quia videmus bruta à natura edocta abhorrere & cavere pericula ab igne, aqua, casu præcipiti & his similia, etiam recens in lucem edita, infantem non sapere aut cavere talia, nisi læsum aut digito parùm usto ad flammam candelæ instar pyraustæ, quæ alas adurit & decedit: cur apicula, musca, culex in ignem suo celerrimo volatu se non præcipitant, cum ab experientia non noverint periculum inde ipsis exorturum? Quia natura eas docuit, at non hominem recens natum. Si Geometria aded naturalis & facilis est pueris, qui fit, quod ipsi Platoni quadratura circuli non innotuerit, aded ut Aristoteles Platonis discipulus eam scibilem esse, at necdum scitam affirmarit; Verum hanc Philosophis naturalibus non incognitam fuisse apparet ex eo, quod circulum in quadrangulum converti jubeant, & hunc, per triangulum, iterum in circulum: per quem illi intelligunt corpus simplicissimum absq; angulis, uti per quadrangulum, quatuor Elementa, quasi dicant, sumendam esse corpoream figuram simpliciolem, quæ inveniri possit, eamq; in quatuor colores Elementales dividendam, & futurum quadrangulum æquilaterum. Quadracionem autem hanc esse physicam & naturæ convenientem, quilibet intelligit. Ex qua longè plus utilitatis ad Rempub. ut & plus illustrationis ad humanam mentem pervenit, quàm ex illa mathematica & merè theoricâ seu à materiâ abstractâ. Illa ut addiscatur, Geometram de solidis corporibus agentem oportet investigare, quæ figurarum solidarum, exempli gratia, Sphæræ & Cubi profunditas agnoscat & ad usum seu praxin manualem transferatur: Si sphæræ capacitas seu circumferentia sit 32. pedum, quantum erit unum ex cubi lateribus, ut capacitatem hujus sphæræ adæquet, e contra, si sphæra 32. mensuras capiat in tanta circumferentia, quantum erit latus unum cubi, ut tantundem capiat, aut respiciendo à mensuris, quarum capax est sphæra vel cubus, ad pedes cujusq; circumferentiæ. Similiter volunt Philosophi quadrangulum in triangulum ducendum esse, hoc est, in corpus, spiritum & animam, quæ tria in trinis coloribus ante rubedinem præviis apparent, utpote corpus seu terra in Saturni nigredine, spiritus in lunari albedine, tanquam aqua, anima sive aër in solari citrinitate. Tum Triangulus perfectus erit, sed hic vicissim in circulum mutari debet, hoc est, in rubedinem invariabilem. Qua operatione fœmina in masculum conversa & unum quid cum ipso facta est, & senarius primus ex perfectis numerus absolutus per unum, duo, cum ad monadem iterum redierit, in quo quies & pax æterna.

Plumb o nabito candido fac opus mulierum, hoc
est, COQUE.

EPIGRAMMA XXII.

Quisquis amas facili multum præstare labore,
Saturni in faciem (quæ nigra) sparge ni-ves:
Et dabitur tibi materies albisima plumbi,
Post quod, fœmineum nil nisi restat opus.
Tum coque, ceu mulier, quæ collocat ignibus ollas,
Fac sed ut in propriis Truta lique scat aquis.

QUEM-

QUEMADMODUM in triviis statuæ Mercuriales unà cum indice & inscriptione poni solent ad deducendum ancipites viatores in viam rectam, sic quoque à Philosophis sententiæ quædam acutæ hinc inde in eorum libris & voluminibus allegoricis & dubiis sparsim statuuntur, ut investigator veritatis iis admoneri possit, & in semitam veram quasi manu duci: Ex hisce hæc emblematica inscriptio una est, cujus hæc mens habetur, quod ex ære Philosophico faciendum sit plumbum, ex plumbo stannum, quod à Gebro vocatur plumbum album, qui docet quoque, qua ratione Saturnus per lotionem cum Mercurio migret in Jovem; Quapropter huic indici, quamvis Battologo, fides adhibenda est, si quando boves Philosophicas prodat, quo loco versentur, dum montibus, inquit, errant, & erant sub montibus illis: Multi enim, ut Arnoldus in novo lumin. c. i. testatur, in montibus errantes hæc animalia non cognoscunt: Venduntur autem palàm minimo precio: In summis montibus etiam æstate nonnunquam, nives observantur, ac nubes sæpissimè, quibus tanquam vapore & aqua plumbum nigrum abluitur & in candorem vertitur: In imis verò vallibus & fodinis illorum cristalli ex glacie congelati & indurati inveniuntur unà cum lapide speculari & talco ad albedinem & venustatem faciei commendato, si oleum inde fiat: In primis verò Mercurius clarus & currens, qui benè præparatus Saturni nævos emendat, eumque in solium Jovis evehit: Non autem Saturnus & Jupiter de vulgaribus intelligi debent, quia vulgaria metalla non intrant in opus physicum, sed de longa præparatione purgatis & physicis factis: Saturnus omnium gentilium aut potius aureolorum pater est, & prima porta arcanorum: Cum hoc, inquit Rhasis in epist. aperiantur portæ scientiarum: Huic succedit filius Jupiter, qui patrem de regno deturbavit & eviravit, ne scilicet plures generaret filios; Ex membro verò virili in mare projecto nata est Venus fœminarum pulcherrima: Ex Jovè, qui est plumbum candidum præparatum, nati sunt planetæ reliqui, ut Mars ex Junone. Mercurius ex Maja, Atlantis montis Mauritanix filia, Luna & Sol ex Latona:

qui quatuor solâ coctione seu opere mulierum, in lucem prodeunt: Per coctionem verò maturatio, & crudiorum partium dispersio intelligitur, quæ fit per Vulcanum in Philosophiæ vasis: Non enim arbitrandum est, quod vulgaris sit coctio, quantum ad operandi modum, sed quoad finem cum ea convenit: Ut enim mulier pisces in aquis maturat, hoc est, omni superflua humiditate ab illis in aquas & aërem resolutâ mollit, bullit & coquit, sic Philosophus suum subjectum tractat, id in aqua propria, quæ aceto acerrimo fortior est, macerando, colliquefaciendo, solvendo, coagulando & fixando in Hermetis vase, cujus juncturæ sint strictissimè clausæ, ut decet, ne aqua exhalet, & id, quod in vase est, comburatur: Hoc est vas supra vas & olla Philosophica, balneum laconicum, in quo senex sudat: Sunt, qui pisces, carabos, caneros vel pisca recentia bulliant in duplici olla, ita quod jam dicta sint in olla superiori, & aqua sola in inferiori, sintq; ollæ una supra aliam dispositæ cum orbibus, ne vapor exeat: qua ratione solus vapor aquæ ascendens penetrat contenta & maturat, facitque ea tenera & mollia longè perfectiùs, quam si in aqua bulliissent. Hic est Philosophorum modus laudatissimus, quo id, quod durum est, emolliant, quod compactum, dissolvant, quod densum rarefaciant: Aër enim est seu vapor insensibilis, qui fructus in arboribus maturat, coquit & perficit, non aqua cruda & frigida, quatenus talis: Aër quoque est, qui poma aurea in Hesperidum hortis tingit & colorat: Nam, si bene consideretur, ebullitio aquæ, quæ carnes crudæ coquantur quoad sint esui utiles, nihil aliud est, quàm aquæ rarefactio & in aërium vaporem transmutatio, cum bullæ fiat aër intra aquam contentus, quæ faciliè evanescunt, aëre ex aquis in suam spheram se conferente, & aqua in centrum suum subsidente.

Aurum pluit, dum nascitur Pallas Rhodi, & Sol
concumbit Veneri.

EPIGRAMMA XXIII.

Res est mira, fidem fecit sed Græcia nobis
Ejus, apud Rhodios quæ celebrata fuit.
Nubibus Aureolus, referunt, quòd decidit imber,
Sol ubi erat Cypriæ junctus amore Deæ:
Tum quoque, cum Pallas cerebro Jovis excidit, aurum
Vase suo pluviæ sic cadat instar aquæ.

AURUM aliquando in terras pluisse, nisi allegoricè intelligeretur, insania esset, affirmare: Non enim sunt fluvii auriferi aut fodinæ minerarum aurearum in nubibus, ut ibi generatum dici possêt, nec tam exigui ponderis est aurum, ut cum vaporibus attractum æstimeretur. Sed tropus hæc omnia admittit & excusat. Quàm verè enim actu Pallas ex cerebro Jovis nata est, & Sol adulterio Veneri conjuncta, tam verè & aurea pluvia cecidit; non quasi dubitemas, id utrumque accidisse, sed ut vulgarem & literalem sensum allegoricè dictis tollamus. Si enim verba sequamur nuda hujus Emblematis, nihil iis absurdius, si mentem, nil verius existit. Est autem Rhodos insula primò Ophiusa dicta ob serpentum multitudinem, post Rhodos à rosetis ibidem florentibus, deniq; & Colossicola à Colosso solis, qui ibidem existens inter 7. orbis miracula numeratus fuit. Hinc antiqui Philosophi, cum eorum materia mercurialis cruda instar serpentis se habeat, postea verò præparata & cocta Rosâ purpureum assumat colorem, à Rhodo insula quasdam similitudines sumpserunt: Eadem quoque causa est, cur ei aureum imbrem ascripserint, cum Sol seu Apollo Veneri concumberet: Hoc primitus tropicè dictum ansam præbuit, cur Rhodii superbiores facti, quia tanti Dii apud ipsos liberis operam dederint, Solis quasi idolum stupenda magnitudine & sumptu erexerint. Fuit enim, ut tradunt historiæ, ille colossus 70. cubitorum altitudinis ita positus, ut naves expansis velis inter crura ejus tendere possent: Digni æquabant vulgares statuas & pauci pollicem amplecti potuerunt: Artifex fuit Chares Lyndius Lysippi discipulus, à quo factus est annis duodecim: Post quinquagesimum sextum annum terræmotu prostratus, etiam jacens fuit miraculo: Soldanus Ægypti, cum Rhodum occuparet, ex ære hujus statuæ 900. camelos onerasse fertur. Quod Sol est inter planetas, inquit Philosophus, id aurum est inter metalla; atque hoc soli inprimis appropriatur ob calorem, colorē virtutem & essentiam: Hinc aurea pluvia debetur solis generationi: cum parvi soles à Venere concipiuntur: Habet enim Venus roseum in facie colorem, qui si semini Solis in-

fundatur, sobolem hinc natam Rhodum revera esse oportet : Hic est formosus, rosis similis, Philosophorum filius, qui omnium oculos & mentem ad se illicit & trahit, amoremque meretur, quo nato non mirum est si miracula contingant: Ipse enim in omnibus suis factis miracolosus futurus est, & auream pluviam excitaturus: Hic est frater Augiæ Solis filii, qui boves ex patrimonio habuit, quorum simetum Hercules uno die expurgavit: Est & Ætææ frater, qui vellus aureum possedit ab Jasone occupatum. De Pallade ex Jovis cerebro prodeunte absque matre, referunt, quod apud Tritonem amnem edita sit, ideoq; Tritonia dicta: Sapientiæ præfecta Dea fingitur, quæ ex cerebro nata, ubi sapientiæ sedes, non immerito dicitur: Hujus quoq; natalem aurea pluvia decoravit Rhodi, ut in memoria hominum remaneret, quando in hanc lucem venerit. In publico gaudio seu festo, utpote, Regis coronatione vel etiam regiæ hæredis nativitate aurei nummi aliquando projiciuntur in vulgus tanquam aurea pluvia: Sic in Palladis exortu eadem contigit: Est enim Pallas, sapientia seu sophia, quæ sanitatem in dextra & divitias in sinistra gestat, hominumque saluti & commodis prospicit: Huic Perseus caput Medusæ saxificum, serpentinis & vipereis capillis horrendum attulit, quo ipsa usâ est in clypeo adversus hostes suos, incultos & rudes populos, eos in saxa commutando. Et revera sapientia seu Philosophia naturalis incredulos illos osos & invidos reddit stupidos & sensus intellectusque vacuos per illud ipsum, ex quo Chrysaor natus est, qui Geryonis ante dicti Tricorporis pater fuit, hoc est, sanguinem Gorgoneum lapidificantem, qui nihil aliud est, quàm Tinctura lapidis philosophici.

Regem lupus voravit, & vitæ crematus reddidit.

EPIGRAMMA XXIV.

Multivororum captare lupum tibi cura sit, illi
 Projiciens Regis corpus, ut ingluviem
 Hoc domet, hunc dispone rogo, Vulcanus ubi ignem
 Excitet, in cineres belua quo redeat.
 Illud agas iterum atque iterum, sic morte resurget
 Rexq; Leonino corde superbus erit.

QUANTA sit lupi fames & voracitas, vulgo notum est : ubi enim alimenta desint, in summa fame vescitur terrâ; quâ quoq; ventrem explere traditur, si magna armenta aggressurus sit, ut illâ quasi farcinâ factus onerosior, non tam facilè excutiat, sed resistat fortius. Cum caulas intraverit, non solùm interficit, quod satis est ad ventrem, sed & totum gregem passim jugulat præ aviditate. Sacer est Apollini & Latonæ, qui ei parienti astiterit. Nec enim absq; lupi præsentia Latona parere potuisset. Unde non immeritò Apollini, cujus natalitium celebravit, lupus acceptus creditur : Ad hæc quia oculi ei noctu splendent & lucem jaculantur. Huic igitur ingenti fame obsessò Regium corpus exanime projicitur, non ideò, ut totum consumat & in nihilum redigat, sed ut vitam & vires ei restituat propria sua morte. Est enim nescio quid virtutis amatoria in lupi cauda, quod regi semimortuo infunditur, unde omnibus pergratus est hominibus sanitatem & formam pristinam recuperans. Hyrcani non ad alium usum nutriebant canes, quàm ut iis vitâ functos objicerent vorandos, ut Cicero tradit : Sic & Massagætæ ex morbo mortuos canibus dant in prædam : Philosophi verò Regem lupo : Nec verò Sabæorum mos placuit, defunctorum corpora, eodem modo, quo sterces ducere, qui & reges rejiciebant inter sterquilinia, nec Troglodytarum, qui mortui cervicem pedibus alligabant & raptim cum jocis & risu efferebant, nullaq; loci ratione habitâ, terræ mandabant : At Magorum institutum sequi in hoc maluerunt, qui non humabant corpora suorum, nisi prius à feris laniata : Aut Indorum, qui se vivos cremari jufferunt, coronatos deorum laudes concinentes, ne senectus præveniret : Verùm omnibus illis ultimum fatum hunc morem imposuit absque ulla resurrectionis spe aut vitæ innovatione : Longè aliter apud Philosoph. dispositum est : Illi enim certissimè noverunt, ex rege mortuo à lupo devorato, vivum, fortem & juvenem appariturum, lupumq; ejus vice igne crematum iri : Est namque lupo facilè interimendus, si ventrem ita onerârit, Rex verò licet mortuus, tamen Martiali vel Cygnea vi pollet, ut vulnerari nec absumi possit. At ubi

venandus erit hic lupus, & unde Rex accipiendus? Respondent Philosophi, quod in montibus & vallibus passim lupus erret, ut prædam captet, qui ex antris suis extrahendus & ad usum servandus erit: Rex verò ab oriente veniens diuturni itineris fastidio fatigatus tandem occumbit: cui mœror quoque mortem accelerat, quia videat, quod apud exteros in nullo sit honore, parviq; æstimetur ita ut propreti paucos aureos in servitutem vaneat: Oportet autem, ut lupus ex frigidiori regione accipiatur: Nam sæviores sunt, qui frigidâ nascuntur plagâ, quàm in Africa aut Ægypto, propter majorem famem à frigore externo subortam: Rex hinc devoratus leonino revivit pectore; qui deinde omnes feras domare potest: Et quamvis sit aspectu vilissimus inter sex suos fratres, utpote omnium junior, tamen post multas tribulationes & miseras ad regnum potentissimum tandem perveniet: Inde Gratianus apud Rosarium; *In Alchymia inquit, est quoddam corpus nobile, quod movetur de domino ad dominum, in cujus principio erit miseria cum aceto, sed in fine gaudium cum laticia. Et Alanus ibidem: Una res ex omnibus eligenda, quæ est lividi coloris, habens speciem metallicam lymphidam & liquidam, & est res calida & humida aquosa & adustiva, & est oleum vivum & tinctura viva, lapis mineralis & aqua vitæ miræ efficacitæ.* Regibus extra suorum regnorum fines peregrinari, non semper tutum est; si enim agnoscantur, latere cupientes, ab adversariis pro proditoribus habentur & incarcerantur; si agniti procedant absq; exercitu, eodem modo periclitantur: Ita & huic regi Indico accidit, aut non morte prævento accidisset. Hæc est prima sublimatio, lotio, & nobilitatio, quâ Philos. utuntur, ut secunda & tertia eò feliciùs fiant: Nec enim illæ absq; hac ullius sunt momenti, rege pusillanimo, somnolento & ægro adhuc existente. Nam oportet eum à sibi subjectis censum & tributum exigere primò, unde sibi vestes & alia necessaria comparet, & post sat dives erit, ut omnibus subditis nova vestimenta, quoties voluerit, impartiri possit: Magna enim plerumque ex parvis initiis orta deinde parva subvehere possunt, vel etiam magna suppressere, si velint. Exemplo sint civitates ab initio parvæ, quæ post magnis regibus imperârunt, & ex pagis oppida spaciola populosaque fecerunt.

Draco non moritur, nisi cum fratre & sorore sua
interficiatur, qui sunt Sol & Luna.

EPIGRAMMA XXV.

Exigua est non artis opus, straxisse Draconem
Funere, ne serpat mox redi-vivus humo.
Frater & ipsa soror juncti simul illius ora
Fuste premunt, nec res fert aliena necem.
Phœbus ei frater, soror est at Cynthia, Python
illâ, aſt Orion hac cecidère manu.

IN occupatione aurei velleris Draco omnium primò interimen-
 dus erat, qui labor cùm multis tentatus esset frustrà, à Dracone su-
 perati & veneno exitiali necati fuerunt : Causa fuit, quia non satis
 muniti erant adversus draconis virus, nec instructi, quo astu ille in-
 terficiendus foret: Jason verò (medicus) nulla remediorum genera
 neglexit, quorum diversa à Medea (mentis consilio) atque inter
 hæc Solis & Lunæ imagines recepit, quibus usus feliciter victoriam
 cum brabejo, hoc est, *Aureo Vellere* adeptus est. Draco itaque à Sole
 & Luna seu imaginibus eorum è medio sublatus fuit, quod Philos.
 passim inculcant : Sic enim Rosarii author ex aliis habet : Hermes;
 Draco non moritur, nisi cum fratre & sorore sua interficiatur, non
 per unum solum, sed per ambos simul, sc. per Solem & Lunam. Phi-
 losoph. Mercurius nunquam moritur, nisi cum sua sorore interfi-
 ciatur, i.e. cum Luna vel Sole illum congelere oportet. Nota, quod
 Draco est argentum vivum extractum à corporibus, habens in se
 corpus, animam & spiritum, super quo dicit : Draco non moritur,
 nisi cum fratre suo & sorore sua, id est, Sole & Luna, id est, sulphure
 extracto, habente in se naturam humiditatis & frigiditatis ratione
 Lunæ; cum illis draco moritur, id est, argentum vivum ab eisdem
 corporibus extractum à primordio, quæ est aqua permanens Philo-
 soph. quæ fit post putrefactionem, & post separationem elemen-
 torum, & aqua illa alio nomine dicitur, aqua foetida. Hæc ille: Cui
 reliqui omnes consentiunt, ne singulorum autoritatem adducere
 opus sit. Draconem in Apollinis templo Epyrotæ venerati sunt ob
 interfectum Pythonem : Draconi bellum & odium genuinum est
 cum Elephante, cujus oculos & jugulum petit, donec humi concidens
 Elephas simul & draconem mole corporis occidit, unde san-
 guis draconis in nostras oras advehitur : Oculos habet draco æsti-
 matione gemarum; Aciem habet peracutam & clarissimam; unde
 & servandis thesauris plerumque adhibitus est, ut pomis Hesperidum,
 & ut dictum, aureo velleri apud Colchos: Antiqui Æsculapio
 quoque, ut hieroglyphicum adjunxerunt: Sed dracones Chymici
 suis operibus appropriant, non quidem reipsa, sed allegoriâ: Mercurium

rium enim draco semper denotat, sive ille sit fixus, sive volatilis: Hinc Mercurius duplici serpente visendus in caduceo connexis, (cùm draco sit ingens serpens) & Saturnus cum uno, qui caudam devoret, veluti & Janus: Æsculapio Apollinis filio, medicinæ inventori (Medicinæ Philosoph.) serpens dicitur, in qua forma ex Epidaurò Romam advectus creditur, ibiq; semper cultus ob pestiferæ luis cessationem ab eo, ut putabatur, causatam: Est autem draco Philos: semper vigilantissimus & vivus, nec facilè vulnerandus, tum propter cutis densitatem, tum dentium, venenique, quibus armatus est, acritudinem: Etsi enim vulgares dracones veneni expertes dicantur, hic tamen eo non caret, nisi cautè tractetur, in obvium quemvis emittendo: Per vim itaque rarò superari poterit, nisi & astutia accedat consanguineorum: Nam verè Poëta dixit, Tuta frequensque via est per amici fallere nomen, quæ alibi aliisque in negotiis, non hîc, Tuta frequensque licet sit via, crimen habet. Circulatores & agyræ dicuntur vermes ex pueris expellere enecatos aliorum similium vermium pulvere, hoc est, fratres cum fratribus, & sororibus ita hîc draco enecandus cum fratre & sorore simul, hoc est, cum Sole & Luna: Unde apparet, & draconem esse ex planetarum numero, videlicet, ut jam ex Rosario patuit, Mercurium extractum à corporibus Draconem. Herode apud Judæos regnante, amasse puellam nubilem & pulchram, eique in lecto accubuisse, sunt ex Græcis qui tradant, & alium à Tiberio Imperatore in oblectamentis habitum, quem ex consuetudine manu sua cibare solitus sit: Ita & Philosoph. draco, si ritè tractetur, sævitiam deponit, & sit homini amicus, licet infestus sit, si aliter. Xanthus historiarum author apud Plinium testis est, occisum draconis catulum revocatum ad vitam à parente herbâ, quam Balin nominat: quod tamen potiùs ad allegoriam Philosoph. quàm historiam veram refero, siquidem in chymicis solis draconi mortuo redditur vita, & vivo mors per alternas vices: Verùm quærat quis, unde & quomodo draco captandus erit? Respondent Philosoph. per versum brevissimè. Dant Rebis montes, dracones, terraque, fontes: De captatione verò videatur Tacitus, quantâ curâ & industriâ invigilârint quàm plurimi ut ingentem draconem, in Africa observatum caperent, & ad Imperatorem Tiberium adducerent, nempe intra lapides iter draconis solitum, septum & sensim in angustias coarctatum, ubi retibus & vinculis inclusus, sustibus & verberibus tandem domitus, & ut onus multorum p/austrorum in navem, quâ Romam portatus est.

Sapientiæ humanæ fructus Lignum vitæ est.

EPIGRAMMA XXVI.

MAjor in humanis non est sapientia rebus,
 Quàm quâ divitiæ vitæque sana venit.
 Dextra salubre tenet spaciosi temporis ævum,
 Illius at cumulos læva recondit opum.
 Si quis ad hanc ratione manūque accesserit, illi
 Vitæ fructus in hac arboris instar erit.

PRæclarè *Tullius* hominis differentiam essentialem, quâ à reli-
 quorum animalium genere differt, descripsit in hunc modum :
 Ut avis ad volatum, equus ad cursum, sic homo ad ratiocinandum
 natus est: Quemadmodum enim leones, ursi & tygrides in feritate,
 elephantes, & tauri in robore corporis, aquilæ, falcones & accipitres
 in præda volucrum & pernicitate alarum sese exercent & osten-
 tant; ita homo in ratione, discursu mentis & intellectu illis & ceteris
 omnibus antecellit: Unde non est tanta feritas, vis corporea, celeri-
 tas aut ejusmodi quid in beluis, quod non unâ ratione mitigari, do-
 mari & anteverti possit: Est enim ratio non quid humanum, aut ex
 humo ortum, sed ut Poëta inquit, divinæ particula auræ, coelitus
 corpori humano missæ: Vocatur autem aliquando memoria, ali-
 quando vis intellectualis, cui si usus sive experientia accedat, nasci-
 tur inde sapientia, quæ pretiosissima homini existit: Usus enim ut
 pater, & ratio seu memoria, ut mater, tam generosæ prolis traditur:
 Hinc illud vulgare: Usus me genuit, mater verò peperit memoria.
 Verùm quæritur quæ vera sit sapientia & hominis inquisitione dig-
 nissima, cum infinitæ sint opiniones de ea, quolibet ad suas imagi-
 nationes illam transferente? Respondendum, sapientiam (in divi-
 nis ad animæ salutem spectantibus semper excipiēdo) in humanis,
 non esse sophisticas argutias, non oratorios & phaleratos sermo-
 nes, non poëticos versuum sonores, non criticas grammaticorum
 subtilitates, non per fas & nefas, per dolos & perjuria, per deceptio-
 nes & mendacia, per immisericordiam & pauperum sudorem
 nummos & opes coacervandi astutiam, sed nec quicquam aliud,
 nisi veram Chymicæ cognitionem, cum praxi, humano generi uti-
 lissima, conjunctam: Hæc est sapientia omnibus supereminens, quæ
 dextrâ ad Orientem, sinistrâ ad occasum penetrat, totamque terram
 amplectitur: De sapientia verò *Salomon* in lib. sapientiæ discretè dif-
 ferit: Sic enim c. 8. v. 9. 18. *Qui cognatæ ejus sunt aternam permanentiam*
habent, & qui amici ejus, sinceram voluptatem, & qui diligenter eam in-
quiret, magnum gaudium capiet: Nam nullum est tædium versari cum
sapientia, nec fastidium, illi adesse, sed letitia & gaudium: Et quamvis vi-

Sir. 6. 4. 13.

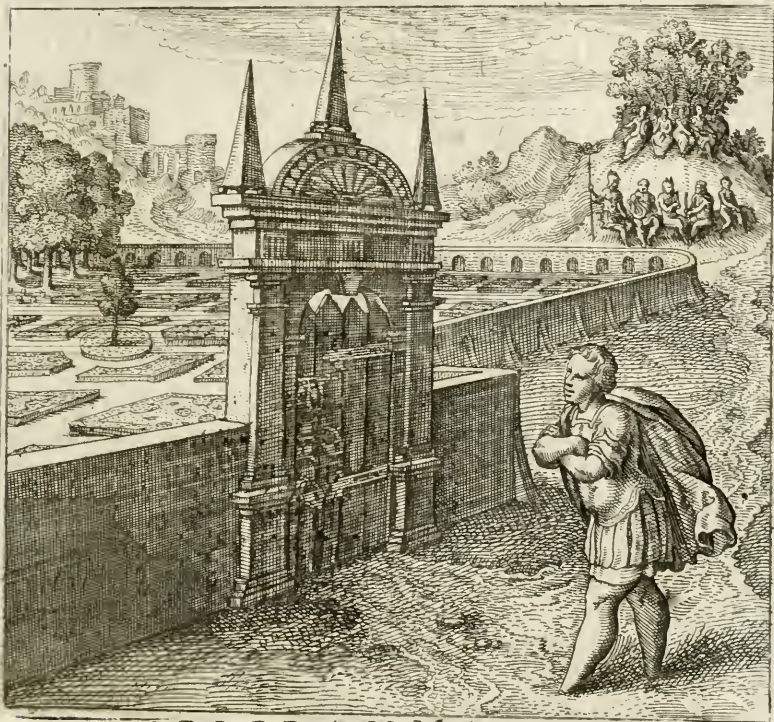
Sap. c. 8. 16.

Sir. c. 4. 28.

Sap. 10. 10. num & musica quoque latifcent cor hominis, tamen sapientia his jucun-
Prov. 3. 18. dior est: Est enim arbor vitæ omnibus qui apprehendunt eam & beati
Lac. 13. 13. sunt, qui servant eam: Lact. ani⁹ vocat eam alimentum animæ: Sapientes
Prov. 3. 35. verò honorabuntur, & qui sapientiam in precio habebit, ille per eam ex-
Sir. 1. 2. 4. altabitur & honore afficietur: Sapientia enim filios sublevat & qui fir-
Sir. 4. 12. 14. miter ei adheret, fruetur honore. Immortale quoque nomen ex ea prove-
Sap. 6. 26. nit apud posteros: Ipsa potentior est rebus omnibus, & sapientem magis
Sap. 8. 13. confortat quàm decempotentes, qui in civitate sunt. Ad hanc quoque
Sap. 10. 12. mundanam sapientiam applicari potest, quod à Baruch Propheta
Ecc. 7. 20. dicitur: Disce itaque veram sapientiam, & experiaris quis sit ille, qui
Baruch. 3. 14. vitam longam, opes, gaudium & pacem largiatur. Et Sapientia c. 9. §. 17.
Sap. 8. 5. 12. affirmatur, quod sapientia sit arcanum consilium in cognitione Dei:
Sap. 7. 11. Sapientia omnia confert, & infinita divitiæ proveniunt ex labore ma-
Sir. 1. 2. 4. nuum ejus: Imò cuncta bona ab illa procedunt, & magna divitiæ & opes
 sunt in manibus ejus, & qui ei adjungitur, cum honore ab ea attollitur:
 Et Sirach c. 1. v. 26. In thesauris sapientiæ intellectus & scientiæ religio-
 sitas, & alibi vocat eam disciplinam sensus, aut doctrinam intellectus:
 De hac Morienus Philosophus: Hæc enim scientia est, inquit, quæ Domi-
 num suum abstrahit ab hujus mundi miseria & ad scientiam bonorum
 futurorum reducit. Quod autem sit donum Dei, idem testatur his
 verbis: Confert enim Deus hanc divinam & puram scientiam suis fide-
 libus & servis, scilicet quibus eam à primæva rerum natura conferre
 disposuit sua mirabili fortitudine: Et mox: Nam hæc res nihil nisi donum
 Dei altissimi potest, qui prout vult, & etiam cui vult ex suis servis & fi-
 delibus illud committit & monstrat: Decet igitur omnipotenti Deo esse in
 omnibus humiles & omnino subjectos. Et post: Scire etiam tibi convenit,
 ô Rex, quod hoc magisterium nihil aliud est, nisi arcanum & secretum
 secretorum Dei altissimi & magni: Ipse enim hoc secretum suis Prophe-
 tis commendavit, quorum scilicet animas in suo paradiso collocavit.
 Lignum verò vitæ dicitur, non quod salutem æternam in se habeat, sed ad eam
 quasi viam monstret, & fructus huic vitæ utiles portet, quibus hæc carere ne-
 quit, ut sunt sanitas, bona fortunæ & animi; Absque his enim homo vel vivens
 mortuus est, brutoque non absimilis, etiamsi externâ eum, qui
 esse deberet & non est potiore sui parte,
 repræsentet.

Qui Rosarium intrare conatur Philosophicum
absque clave, assimilatur homini ambulare vo-
lenti absque pedibus.

EPIGRAMMA XXVII.

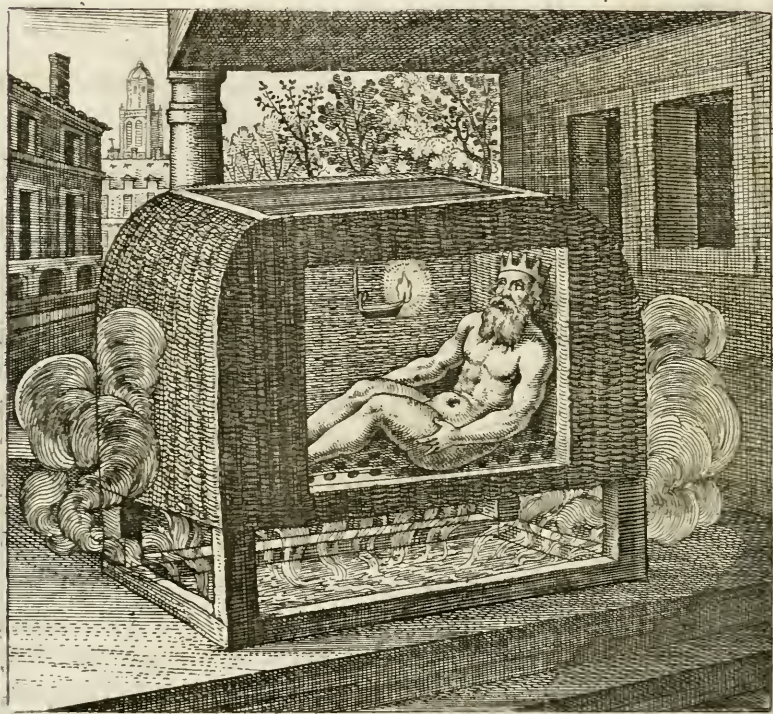
Luxuriat Sophiæ diverso flore ROSETUM,
Semper at est firmis janua clausa seris:
Unica cui clavis res vilis habetur in orbe,
Hac sine, tu carpes, cruribus absque viam.
Parnassi in vanum conaris ad ardua, qui vix
In plano valeas te stabilire solo.

DE Erichthonio scribunt, eum ex semine Vulcani cum Pallade sapientiæ Dea luctantis, in terram emisso natum serpentinis & absque humanis fuisse pedibus: Huic per similes, absque sapientia Palladis, solius Vulcani operâ freti, gignunt foetus, videlicet monstrosos, Apodas & abortivos, qui nec se sustentare, nec aliis prodesse possunt: Miserum est hominem incedere quadrupedem, h. e. manibus pedibusq; simul: at longè miserius pedibus omninò destitutum esse, eorumque vice brachiis uti: Ad vermium enim naturam degenerasse videntur, qui vermium serpentium more incedunt: Sunt autem gemina crura membra organica in homine, sine quibus ambulationo vera fieri nequit, ut nec absque oculis visio, aut absque manibus apprehensio tangibilium: Ad eundem modum Medicina, & quælibet ars operativa duo crura, quibus insistat, nempe experientiam & rationem habere traditur, sine quorum alterutro ars ea mutila & manca, nec perfecta sit in suis traditionibus & præceptis, nec finem propositum adipiscatur. In primis verò Chymia duplici gaudet subjecto (uti cruribus) quorum unum clavis est, alterum pessuli ferulæ; His Rosetum Philosophicum undiquaq; serratum aperitur, inque id aditus datur legitimè intrantibus: Quod si unum deficiat in hoc intraturo idem erit, tanquam loripes leporem fugâ antevertere conetur. Qui absque clave in hortum intrat ab omni parte conclusum aut septum, furem imitatur, qui tenebrosa nocte veniens nil discernet quid in roseto crescit, nec furtivis frui poterit: Est autem clavis res vilissima, quæ propriè vocatur lapis in capitulis notus, & est radix Rhodi sine qua germen non protruditur, nec gemma protuberat, nec Rosa vernat aut folia millecupla explicat. At quæri posset, ubi quærenda sit hæc clavis? Respondeo cum oraculo, quod ibi investiganda fuerit, ubi Orestis ossa inventa dicuntur, nempe, *ubi uenti, Percutiens, Repercussus & Hominum Pernicies* simul reperiantur, hoc est, ut Lychas interpretatus est, in officina fabri ararii: Nam per ventos, folles; per percutientem, malleum; per repercussum, incudem, per hominum perniciem ferrum oraculum intelligi voluit: Hanc clavem in hemisphærio Zodiaci septentrionali

nali reverà inveniet si signa bene numerare & discernere sciat, & lorum pessuli in meridionali: Quibus occupatis, facilè erit aperire ostium & intrare. In ipso verò introitu Venerem cum suo amasio Adonide videbit; Illa enim sanguine suo albas rosas tinxit purpureas: Ibidem & draco animadvertitur, quemadmodum in hortis Hesperiiis, qui rosas custodiendis invigilat. Rosarum odor aliis applantatis intendi dicitur, idque propter gradum caliditatis excellentem, qui aliis adest, unde venenis frigidis resistit. Egent enim rosæ calore solis & terræ, antequam colorem & odorem gratissimum oculis & naribus acquirant: Ad hæc rosas rubras fumus sulphuris communis, quâ parte attingit, albefacit, econtrâ spiritus vitrioli seu aqua fortis colore rubeo saturato reficit, qui perdurat. Sulphur enim commune sulphuri philosophico adversatur, quamvis illud destruere nequeat, aqua verò solutiva amicitur & colorem illi conservat: Rosa Veneri dicata est ob venustatem, quâ cæteros flosculos antecellit: Ipsa enim virgo est, quam natura armavit, ne absque vindicta violaretur impune: Violæ inermes sunt & pedibus obteruntur; Rosæ intra spinas abdixæ capillos flavos habent interioriùs & vestem viridem exterioriùs: Nemo has nisi sapiens carpet & à spinis separabit, si secus, aculeum sentiet in digitis: Sic nullus nisi cautissimus Philosophorum flores decerpet, nisi apiculas & aciculas in alveariis; & fel in melle experiri velit. Plurimi Rosarium manibus prædatoriis clam ingressi sunt, sed nil præter dolorem inde retulerunt, hoc est, oleum & operam perdiderunt. Hinc *Bacussèr* in turba: *Libri enim nostri*, inquit, *magnam injuriam videntur inferre his, qui solummodo semel, bis vel ter scripta nostra legunt, cum intellectu, omnique eorum studio frustrati, etiam (quod pessimum est) opes, labores & tempus, si quod in hac arte insumpserunt, amittunt. Et paulo post: Dum enim quis putat se fecisse, mundum habere, nihil in manibus suis inveniet.*

Rex balneatur in Laconico sedens, atrâque bile
liberatur à Pharut.

EPIGRAMMA XXVIII.

Rex Duenech (*viridis cui fulgent arma Leonis*)
Bile tumens rigidis moribus usus erat.
Hinc Pharut ad sese medicum vocat, ille salutem
Spondet, & aërias fonte ministrat aquas:
His lavat & relavat, vitreo sub fornice, donec
Rore madenti omnis bilis abacta fuit.

UT tres sunt in homine concoctiones, prima in ventriculo, secunda in epate, tertia in venis, ita & totidem sunt universales excrementorum evacuationes, quæ illis respondeant, earumque superfluitates quotidie evehant, nempe prima per alvum, quæ primæ concoctioni propria est, altera per urinam, quæ secundæ, tertia per expirationem ex poris totius corporis, seu per sudorem, quæ tertiæ convenit. In priori chylus, in sequenti chymus, in ultima ros seu rorida substantia elaboratur, & singulis partibus corporis apponitur: Primæ excreta seu fœces sunt crassæ, biliosæ & pingues, quæ per intestina in posticam evehuntur; & si quando sistantur, per purgantia seu alvum ducentia leniter, mediocriter aut fortiter eji-ciuntur; Secundæ excrementa sunt liquida, tenuiora, biliosa & salsa, quæ ex venis per renes & vesicam, tanquam aquæ ductus, educuntur, & horum hypostasis urinæ index est: Tertiæ superfluitates sunt adhuc magis tenues, ideoque ex tenuissimis poris per se expirant plerumque, aut una cum sero humorum evehuntur, ut sudor: Hæ sudorificis, ut antecedentes diureticis, adjuvantur: Ad ultimas hæc fœces evacuandas antiqui Græci & Romani fuere valdè solliciti: Hinc enim tot ludorum & exercitiorum genera ipsis usurpata sunt, utpote frictio omnium membrorum matutina, inunctio cum oleo, & lucta, pugilû ars, cursus certamen, pilæ palmaris, reticularis & manæ lusus, quotidiana lotio & balneatio in fluviis vel balneis artificiosis, ad quorum commoditatem tot magnifica ædificia Romæ extructa fuerunt, ut nobis ea magis admirari, quàm imitari sit possibile: Exemplo sint thermæ Diocletiani, quæ magna ex parte adhuc sunt reliquæ, & Archangelis, nisi fallor, inscriptæ, quàm alta, superba & splendida sint opera. Eadem ferè, quæ antea dictæ, sunt concoctionum species in metallurgia: Prima enim suo modo fit in magno anno, hoc est, revolutione supremæ spheræ, secunda in revolutione infimæ spheræ, tertia in mediæ: Verùm Philosophi ut hæc excrementitiarum superfluitatum saburras commodius per artis ministerium educant, inveniunt quoque varias vias, ut ablutiones, purgationes, balneationes & laconica, quibus id præ-

stiterunt in Philosophiæ opere, quod medici in humano corpore: Duenech itaque à Pharut in Laconicum introducitur, ut ibi sudet, & tertiæ concoctionis fœces per poros excernat: Est autem hujus regis affectus melancholicus seu atrabilarius, unde omnibus aliis principibus in minori authoritate & pretio est habitus, dum Saturni morositate & Martis cholera seu iracundia fuerit taxatus: Ipse igitur aut mori aut curari voluit, si id possibile sit: Unus ex medicis inventus, qui hanc sibi provinciam impositam suscepit, precibus præmiisque adductus: Estque hæc allegoria per frequens in scriptis Philosophi. utpote Bernardi, Alani, tractatulo de Duenech & innumeris aliis, idè circumstantias alias ex iis petendas non adjicimus: Satis sit hic observâsse, cujus coctionis excrementum per balneationem educatur: In hoc enim totius rei cardo versatur: Solet autem in thermis seu balneis calidis calor in corpore conclusus ad cutis superficiem una cum sanguine revocari, unde color venustus faciei & toti corpori conciliatur, qui si adfuerit, signum erit, quod melancholica nigredo, quæ cutim inficit, evacuari sensim possit, omnesque humores corrigi, ut optimus & roseus post generetur sanguis: Necessarium est, ut totum temperamentum ejus corporis emendetur, quod bono sanguini reclamationem, estque frigidum & siccum, cum ille econtrâ sit calidus & humidus, quod an fieri possit, medico prognosticis præscire & prædicere convenit. Sunt aliquando inventi, qui Cerdonem pro magno principe aut regis filio acceperunt, at tandem qualis foret origine & educatione, ex certis signis perceperunt: Hoc ne contingat artificii cavendum, nempe ut veram regis sobolem in primis eligat, quæ etiam si aureo ornatu non sit splendidus, at amictu despecto & vili, nec non colore livido & melancholico, ne propterea eam rejiciat, aut alium ejus vice captet: Si enim optimè lavetur, mox regia ejus indoles apparebit, veluti in Cyro, Paride, Romulo, apud rucolas educatis. Animadvertendum verò est, ut balneum sit Laconicum, hoc est, vaporosum & sudoriferum, ne aqua ejus carnem teneram adurat, aut poros obstruat, unde plus nocimenti, quàm emolumenti contingeret, nec effectus ejus curaretur: De vestibus regis post balneationem illi induendis nemo sit sollicitus; Filia enim regis Alcinoi, ut olim Ulyssi naufrago & nudo, vestes præbuit, sic erit qui ipsi preciosissimas mittet, ut filius Solis meritò agnosci possit,

Ut Salamandra vivit igne sic lapis.

EPIGRAMMA XXIX.

DEgit in ardenti Salamandra potentior igne,
 Nec Vulcanetus aestimat illa minas :
 Sic quoque non flammaram incendia sæva recusat,
 Qui fuit assiduo natus in igne Lapis.
 Illa rigens æstus extinguit, liberaque exit,
 At calet hic, similis quem calor inde juvat.

Duo sunt Elementa, in quibus animalia degunt, aqua & aër, & totidem in quibus nihil animatum superesse potest, terra & ignis. Ut enim illa sunt mediæ, & temperatæ complexionis in primis & secundis qualitatibus, sic hæc sunt extremæ; aut corpora nimis crassa, aut subtilia, ita ut crassities alia corpora non admittat, subtilitas admittat quidem, sed penetret & adurat: Quod verò in cellis, & fodinis subterraneis vivant homines, id ratione aëris contingit eò usque descendens, & ea loca, ne sint vacua, suppletis: At hic de unoquoque Elemento per se loquimur: In aqua pisces incredibili numero, varietate & fecunditate vivunt, imò animalium omnium maxima; In aëre homines, quadrupedes, volucres, vermes, & insecta: Quicquid de spiritibus oberrantibus in terræ abditis dicitur, aliud est, nec enim sunt animalia. In igne verò solam Salamandrâ vivere ajunt. Est aut. Salamandra vermis repens non absimilis lacertæ, sed tardiori incessu, grandiori capite & alio colore, qualem me vidisse memini in Alpibus seu jugo Splugæ, post tonitrua & imbres ex cavernis, saxorû progressam, inque via morantem, admonente quodam ejus loci ruricola, quod vocaretur ein Molsch: Habebat autem circa sese lentam & viscosam humiditatem, quâ ignes liberè pervadit absque noxa. Sed Philosoph. Salamandra longè alia est, quamvis huic assimiletur. Illa enim in igne nascitur, hæc nequaquam, sed si incidat in ignem sua copiosa & summa frigiditate ac humiditate non statim comburitur, quin liberè permeare flammam possit: Illa est calida & sicca, hæc frigida & humida: Quodlibet enim materni ueri naturam refert, seu locum & patriam imitatur: Ignis nil nisi calidum & siccum producit, tanquam sibi simile, & e contra humida & frigida cautium cavernæ, imbribus repletæ, hunc vermem, frigidum & humidum mittunt. Illa similitudine naturæ igni gaudet, hæc contrarietate extinguit eum aut ejus vim aliquandiu à se repellit. Ajunt ex farnis ærariis Cypri pyraustam in igne genitam evolare: At nemo hoc verum, nisi per allegoriam, crediderit: Ignis enim animalium quorumcumque corpora destruit & corrumpit, si continuetur, cum & terram adurat in vitrum, & ligna solidiora in cineres, ceteraque omnia composita, paucis exceptis, utpote mercurialibus, quæ vel tota manent, vel tota avolant ex igne, nulla partium separatione in iis factâ. Vulcanus carnifex est rigidissimus, qui omnia mixta ex Elementis in examen suum vocat & judicium, exemptis ab ejus foro nonnullis tanquam naturæ imperatricis privilegiis & iadulis: In hæc per se, nisi alios sibi adjungat Arcopagitas, nil juris obtinet, suntque Salamandræ præ ejus violentia, quam non extimescunt. Avicenna in porta diversa corporum temperamenta enumerat, quæ omnia sunt inæquata, ideoque corruptibilia igne, aliisque injuriis: Sed unum optimè æquatum tradit, quod tantum habet calidi, quantum fri-

frigidi, tantum sicci, quantum humidi, non ad pondus sed iustitiam, ut medici vocant; & hoc est illud quod magis est patiens, quam agens; In quo si ignis æquam sibi adversam resolvere in aërem sibi familiarem nititur, terra hanc resolutionem non admittit, quia aquæ incorporata est: Et ignis internus compositi hanc terræ sententiam suffragio comprobat, quia terræ intus est amicus. Cessat itaque iudicium Vulcani, qui alio adhuc diverticulo utitur, dum terram tentat in cineres comburere, ut solet; at aqua illi adhærens contra Exceptiones adfert, quæ se terræ unitam ostendit, ac sibi aërem, terræ verò ab altero latere ignem; Ergo qui velit terram incinerare, incineret & reliqua elementa: Atque sic Vulcanus elusus iudicium suum suspendit, ne risui sit omnibus. Hoc corpus est Salamandræ verissimæ simile, in quo Elementa bilance virtutum æquata sunt: De eo Rosarius ex Gebro: *Item, inquit, Philosophus iste vult istam substantiam Mercurii mortificatam; sed naturaliter Mercurius illius est in illo venerabili lapide, ut omnibus est manifestum: Ergo &c. Item iste Philosophus vult istam substantiam Mercurii esse fixam, ut pater, quia ingenia fixandi docet cum cautelis multis & ingenis, sed quis dubitet substantiam istius lapidis preciosi esse fixissimam? certè nullus qui cognoscit eum.* Ex quibus patet, quod ad Salamandræ naturam per fixationem lapidis redigendus sit; hoc est, ad summam fixitatem, quæ ignem non declinet aut renuat. Nec enim Salamandra esse potest, antequam ignem tolerare patientissima didicerit, quod longâ temporis morâ fieri necessum est. De Achille & Triptolemo sub ignis favillis noctu positus, donec vehementissimum calorem ferre potuerint, post dicitur discursu emblematico 35. qui Salamandrinam quoque nacti sunt proprietatem per consuetudinem & assuetudinem: Consuetudo enim altera natura est, quæ tamen nisi potentiam communicarit, & alterationem quasi magistra inceperit, consuetudo nihil aut parum efficere poterit; Inde est, quod glaciem, ad ignem figere sit impossibile, cristallum autem possibile, quia natura hunc incepit: Ita de Mercurio aquoso & volatili existimandum est, quod figi sua natura nequeat, nisi per complexum maritati sulphuris, quod est Tinctura Philosoph. & figit omnes spiritus volantes.

EMBLEMA XXX. *De secretis Naturæ.*
 Sol indiget Lunâ , ut gallus gallinâ.

EPIGRAMMA XXX.

O Sol , solus agis nil , si non viribus adsim ,
 Ut sine gallinæ est gallus inanis ope .
 Auxiliumque tuum præsens ego Luna vicissim
 Postulo , gallinæ gallus ut expetitür .
 Quæ natura simul conjungi flagitat , ille est
 Mentis inops , vinculis qui religare velit .

A Vicenna in lib. de anima aliquoties monet, ova non esse ad artem sumenda, nisi earum gallinarum, quibus gallus adfuerit: hoc est, absque virtute masculina foemineum subiectum nihil valere, & vice versa, nec gallum absq; gallina utilem fore: Hi enim gemini sexus in corte Philosoph. coniungendi sunt, ut multiplicatio fiat: Philosoph. verò utuntur similitudine à gallo desumptâ, quia hic inprimis sulphuris potentiaë correspondet magis, quàm alius masculus ex avibus cum unus multis gallinis præesse possit, nec facile rivalem in eodem fimeto patiatur, sese parem & sufficientem singulis existimans. Martis avis est ex Gallo puero, qui Solem observare deberet, ne adulterium Martis cum Venere specularetur, transformata, ut fabulantur Poëtæ, & Martialis valdè in pugnâ, qua decernat cum adversario usque ad necem: Solem in opere Philosoph. repræsentat, ut gallina Lunam: Eadem itaque necessitas coniungendi Solem cum Luna, quàm gallum cum gallina: Est quoque gallus Soli sacer, cui venienti assurgit, cumq; eo it dormitum: Cælum crebrò aspicit, inque sublime falcatas erigit caudas: contra serpentes pro gallinis dimicat: Nuncius est lucis & Latonæ charus, quia ei parienti astiterit: Peperit verò Latona Solem & Lunam, unde matri & filio appropriatur: At Sol, Luna & Latona chymicis subiectis conveniunt: Sic & gallus & gallina: Verùm & hi ex ovo proderunt, & iterum ova relinquunt in pullos gallinaceos excludenda; sic quoque Philosoph. sua sunt ova in aves ejusdem generis transcuntia, dummodò foveantur temperato calore, prout gallinæ incubantis calor est, qui continuè durat: Cùm enim in cæteris volucribus & masculus ovis infideat, solus gallus ab hoc officio sive onere sese inunem ostendit; unde gallinæ omnis cura & labor excludendi, & pullos educandi incumbit; Ubi ejus sedulitatem, & diligentiam animadvertere licet, quàm properè edat & bibat, ventremq; exoneret, moxque ad ova, antequam frigesiant, recurrat. Deinde quanta vi & impetu defendat pullos, qua benignitate nudos sub alas suas recipiat & regat, qua voce, tanquam campana, convocet & contineat, quo studio ipsis frangat duriores micas aut grana, & rostro, quasi cultro ministret, admiratione dignum naturæ opus est:

Atque hæc omnia, ne homini ad alimentum desint ova vel foetus gallinæ: Eundem ad modum Philosoph. sive artifex diligentissime & providè omnibus suis operationibus procedit; Ova enim ex suis locis, quibus gallus adfuerit, conquirat, ea ne sint subventanea rimatus, postea purgat, præparat, & disponit suis vasis veluti nidis, caloremque aptum ministrat, quo de die in diem inter se commixta subjecta agunt & patiuntur ab invicem, eò usque donec post longum tempus, varios colores transeuntes ad unum colorem & essentiam devenerint: In quo opere solutio, coagulatio, sublimatio, ascensio, descensio, distillatio, calcinatio & fixio, tanquam intermediæ absolvuntur: Durum enim & compactum alterari nequit, idè solutio præmittitur, ut liquefiat & mollescat: Ubi autem solum quid est, ut quoque coaguletur, convenit, non ad duritiem pristinam sed mellem tractabilitatem; sublimatio verò segregat purum ab impuro, & vile reddit dignius, inferius superius: Unde nec hæc abesse debet, sed est quasi domina omnium & magistra: Dum fit sublimatio, aliquæ partes altius ascendunt, quæ est ascensio, & aliæ iterùm descendunt, & sic descensio fit: Distillatio ab hinc clarificat totum sæpius interposita, & quod in fundo remanet calcinatur: Utrumque verò figitur & sic opus perficitur. Quod si quis omnes has operationes speciales sub generali, quæ est COCTIO, congreget, non multum aberrabit à proposito: Ut enim quotquot sunt pulli, qui dispersim hinc inde currunt, sub unam matrem aut nutricem gallinam conveniunt, sic tam variæ operandi viæ & modi ad opus mulieris, hoc est, coctionem unam concurrunt: Luna est, quæ ad Solis sublimitatem exaltanda venit, propter quæ hæc omnia fiunt, hoc est, matrimonium inter Solem & Lunam durable intenditur, quod si factum fuerit, cessabunt omnes legationes, desponsationes, copulationes, dubitationes, & erit unus lectus & caro utriusque, amor mutuus & constans, pax æterna & scædus indissolubile: Sol absque Luna non magnæ est æstimationis, & Luna absque Sole abjectæ conditionis & vilis originis: At hæc à Sole conjugæ splendorem, dignitatem, & robur seu animi corporisque firmitatem accipit, Sol verò à Luna prolis multiplicationem, generis propagationem: Hinc Rosarius: *Si in lapide nostro esset tantum alter umis foris, nunquam facile flueret medicina, neque tincturam daret, & si daret, non tingeret, nisi in quantum esset & reliquum, & Mercurius in fumo evolveret, quia non esset in eo receptaculum tincturæ*: Et

Geber probat in libro examinum, quod si Sol & Luna insimul incorporarentur cum arte, non separantur de facili.

Rex natans in mari, clamans altâ voce: Qui me eripiet, ingens præmium habebit.

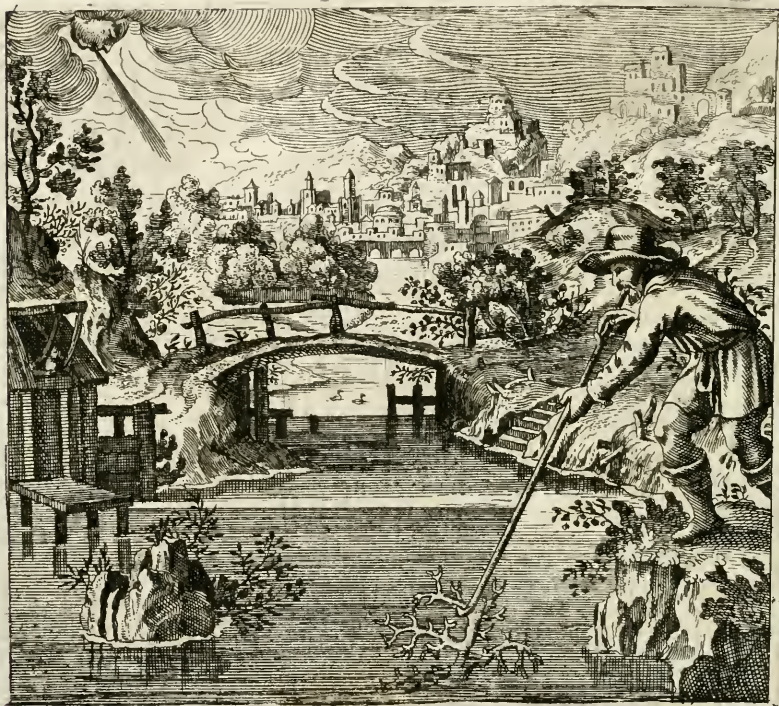
EPIGRAMMA XXXI.

Rex Diadema caput cui prægravat, æquore vasto
 Innatat, atque altis vocibus usus ait:
 Cur non fertis opem? Cur non accurritis omnes,
 Quos ereptus aquis sorte beare queo?
 In mea, si sapitis, me regna reducite, nec vos
 Pauperies premet aut corporis ulla lues.

Prima omnis disciplinae rudimenta antiquitus fuere natandi peritia & in literis institutio: Hinc de homine rudi dici & impolito consuevit; Neque nare neque literas novit: Considerarunt enim antiqui natationem salvando & periculis aquae eripiendo corpori saepenumero profuturam, literarum vero scientiam animo esse fortunae fluctibus. Adhaec natatio militiae inprimis servivit belli tempore, literarum cognitio domi, pacis: Et veluti animadvertimus brutis sua arma esse in procinctu & a natura provisae, homini horum vice adversus vim externam, manus & ingenium ministrata, ut hoc arma excogitet & inveniat, illae faciant & usurpent, sic iisdem bestiis natandi facultas naturaliter insita est, homini nequaquam: Illae ex aquis natatione saepe evadunt etiam juvenes, in quibus homo vel senex aut robustissimus suffocatur: Opus itaque fuit pueris natandi exercitationem imperare, nunquam non vitae cujusque utilissimam, ut quod per naturam deesset, per artis usum suppleretur: Eodem exercitio magnates, principes & reges usi sunt, ad sui corporis tutelam: Non enim alio loco nati a fortunae casibus liberi omnino sunt, sed aequae illis, ut alii homines expositi: Si Dionysius nec nare nec literas novisset, cum regno Siciliae, seu tyrannus pelleretur, in Corinthiaco sinu naufragus fluctibus maris periisset, verum natatione periculis ereptus, Corinthum se contulit, ubi scholam docendis pueris aperuit, literasque humaniores professus est, ex rege factus ludimoderator, virgam pro sceptro tenens, unde dicitur, Dionysius Corinthi: Simili modo nisi regius Philosophorum filius natare posset, nemo ejus clamorem audiret, nec illi suppetias ferret jam pridem aquis submerso: Natatio itaque omnis conditionis homini necessaria & utilissima est: Etiam si enim non mox liberet ex immensi maris fluctibus, tamen concedit tempus vitae, quo ab aliis liberari queat: Dicitur vero rex diutissime se sustinet & huc usque clamat quamvis a paucissimis exaudiatur aut videatur ob maris amplitudinem & ejus remotionem. Fortè enim rupem seu lapidem praegrandem natando attingit: quo contineatur, si fluctus praevalcant. At quaeritur quale sit mare? Respondeo, Erythraeum

thæum seu rubrum, Tropico Cancræ subjectum; in quo cum magnetes abundantissimi sint in fundo, unde non tutum est navibus ferro compactis aut oneratis per id transire: Facile enim in fundum magnetis vi attrahi possent. Quod cum ignoraret jam dictus rex, & navi submersa reliqui perirent, ipse narratione evasit solus. Corona illi remansit rubinis lucens insignibus, qua facile agnosci & in regnum suum reduci possit. At quæ bona sunt, quæ regius hic filius illi, à quo in proprium regnum reduceretur, impertiri queat aut velit? Sanè non ejusmodi, qualia Ptolomæus rex Ægypti ultimus, Pompejo, à quo pater ejus in regnum Ægyptium restitutus erat, scilicet prodicionem & mortem, sed sanitatem, morborum sublationem, vitæ ab iis præservationem, rerum necessariarum usum & cornu copiarum, honorem & amorem; quæ cum non sint vulgaria aut mediocria, sed summa hujus vitæ viatica & ornamenta, quis ea non, nisi plumbeus, appeteret? quis non adnataret illi? quis manum non præberet & in scapham pertraheret? At videndum, ne inter opitulandum illi diadema in mare decidat: Tum enim vix pro rege agnosceretur, nec à subditis reciperetur: quia pyropus periisset omnibus venerabilis, quia Bezoar lapis, omnibus sanitatem spondens, evanisset: Hinc Rosarius citat Aristotelem, his verbis: *Elige tibi pro lapide, per quem reges venerantur in diadematibus suis, & per quem Phisici habent curare agrotos suos, quia ille est propinquus igni.* Absque enim virtute medicinali corona esset nullius valoris. At quid faciendum regi jam liberato? Ab aquis haustis liberandus est per sudorifica, à frigore per calorem ignis, à torpore membrorum per balnea moderatè calida, à fame & inedia per administrationem convenientis diætæ & ab aliis externis malis per sua contraria & salutifera remedia. Deinde de matrimonio Regali illi providendum erit, & suo tempore ex eo generabitur proles optatissima, gratissima omnibus, pulcherrima & fœcundissima, quæ omnes suos proavos superabit potentia, regnis, ditionibus, populis, divitiis & opibus atque hostes sibi subjiçiet, non bello, sed humanitate, non tyrannide, sed clementia, quæ ipsi genuina & propria est.

Corallus sub aquis ut crescit & aëre induratur,
sic lapis.

EPIGRAMMA XXXII.

Planta maris vegetans Siculi sub fluctibus uida
 Ramos sub tepidis multiplicavit aquis.
 Illa, CORALLUS, habet nomen sibi, durior exit,
 Cum Boreas rigido mittit ab axe gelu:
 Fit lapis, & rubeum multâ cum fronte colorem
 Possidet: hæc Physicæ est apta figura Pctræ.

Philosophi vocant lapidem suum vegetabilem, quia instar plantæ vegetet, crescat, augmentetur & multiplicetur: quod quidem ignaris mirum & à veritate alienum videtur; cùm constet lapides nec vegetare, nec crescere hoc modo, nec ad metalla liquabilia quicquam spectare: sed illi falluntur suo iudicio: Quod enim illis ignotum est, id non extare in rerum natura arbitrantur, metuentes universi immensitatem suo captu: Quis unquam credidisset lapidem crescere sub aquis, vel plantam ibi generatam lapidescere nisi Experientia & constans scriptorum fides id comprobaret? ubi illa lapidifica, ubi colorativa vis, quæ corallum indurat & tingit, existit, an in aquis, an in aëre, an in terra? plantam esse mollem & plasticam, dum est sub aquis, ut affirmant, verisimile est, valdè tamen terrestris naturæ, quæ dum refecatur & ventis frigidis exponitur, indurefcit & lapideam frangibilitatem acquirit, dum à frigido & sicco aëre aqueæ partes abundantes exsiccantur, (hi enim septentrionales suo flatu siccitatem inducunt) & reliquum corpus terrestre à terræ qualitatibus frigiditate & siccitate, congelatur: Sola enim constructio inest terræ non aque, nec aëri, quoad virtutes cujuslibet proprias & genuinas. Dat præterea mare aliis in locis tres lapides medicinales partim ex vegetabili genere, partim ex animali, aut potius partim ex naturæ arcanis depromptos; utpote margaritas, succinum & ambram gryseam: Margaritarum proventus & captura nobis innotuerunt, at non reliquorum: Succinum in Sudaviæ maritimis oris colligitur, in littoribus, post vehementiorem flatum Circii sive Cori, quod absque dubio ex terræ venis in mare ebullit, vel ab aquis eluitur, & fluctibus ad littora impellitur. Nam mineras quasdam, ferri & argenti succino adnatas vidimus, quod fieri non potuit, nisi in terra. Quod verò muscæ, culices, aranei papiliones, ranæ & serpentes in quibusdam frustulis cernantur (quemadmodum nos 120. globulos ex succino tornatos habuimus, qui singuli muscas, culices, araneas, papiliones aliquot continuerunt, una etiam particula 9. non sine naturæ singulari miraculo) ex profuentia & imaginatione cœli accidit; ut alibi demonstravimus.

Am-

Ambra Gryfea quod eodem modo in Indiæ Orientalis & Occidentalis littoribus inveniatur, negari non potest, & quamvis quidam ad arborum succum seu gummi (uti succinum ante dictum) eam referant, qui tamen ex terræ venis prodire existiment probabiliùs iudicant: Arbores enim ambraë succinique feraces nusquam visæ sunt, quas tamen extra aquam in aprico crescere, si sine, certissimum est. Ad venas itaque subterraneas seu lapides, utramque ambram referimus, uti Margaritas ad Zoophyta, & corallum ad vegetabilia. Assimilatur verò his lapidibus & inprimis corallo, Philosophorum lapis. Nam ut corallus in aquis crescit & ex terra nutrimentum sumit; sic & lapis Philosophicus ex mercuriali aqua concrevit & ex ea quicquid est terreum assumpsit ad sui augmentationem, humiditate superfluâ expirante. Color quoque rubeus illi ex coagulatione intenditur, quem recentiores vocant tincturam coralliorum, non aliter quàm lapidi physico, qui in ultima congelatione sui rubescit & instar coralli ruberrimi apparet, quæ tinctura est: verùm ut corallus frigido & sicco, sic ille calido & sicco indurescit, quo augmentato itidem liquefcit, contra naturam reliquorum lapidum, qui liquefcunt quidem, sed in vitrum abeunt, quod huic neutiquam convenit: Utque corallus in varias medicinas magnæ virtutis præparatur, sic & Philosoph. corallus omnium herbarum vires in se transtulit, quod ille unicus tantum possit, quàm omnes omnium vegetabilium medicinæ. Sol enim cœlestis, qui vegetabilibus virtutem & efficaciam medicinale infundit, huic suo filio & vicario terrestri plus tribuit, quàm aliis omnibus: Hic est corallus philosophicus vegetabilis; animalis & mineralis, qui in amplissimo mari delitescit, nec agnoscitur, nisi oculis ignarorum exponatur & manibus inferatur: At cautissimè sub aquis refecandus erit, ne succum & sanguinem amittat, & nil nisi terrestris chaos absque verâ suâ formâ remaneat: In hoc enim omnis difficultas coralli captandi versatur, præterquam vix ulla occurrit: Humiditatem superfluam intelligo, quæ interficit lapidem, nisi separetur, quæ corallinum ruborem apparere non sinit, quæ coagulationem, dum adest, non

admittit.

Her.

Hermaphroditus mortuo similis, in tenebris ja-
cens, igne indiget.

EPIGRAMMA XXXIII.

ILle biceps gemini sexus, en funeris instar
Apparet, postquam est humiditatis inops:
Nocte tenebrosâ si conditur, indiget igne,
Hunc illi præstes, & modò vita redit.
Omnis in igne latet lapidis vis, omnis in auro
Sulfuris, argento Mercurii vigor est.

EX arcanis naturæ est, quòd, ingruente hyeme, ranæ & hirundines, aquis submersæ, veluti mortuæ jaceant, & vere novo calore Solis operante recuperent sensum & motum seu vitæ sensitivæ actiones peragant: Quod si verò ipso Brumali tempore in aquis reperiuntur in aërem seu hypocaustum calidum adferantur, mox sese movere, ut in æstate, incipiunt: Unde apparet, quod illis nil nisi calor deficiat externus, qui calorem naturalem internum conclusum excitet & in actum deducat: Eodem modo Philosophi de suo Hermaphrodito loquuntur, qui si in tenebris jacens appareat mortuus, ignis calore indigeat: In tenebris verò jacere dicitur, dum per noctem hyemis opacam & frigidissimam dimittitur, h. e. in nigredine, quæ frigiditatis signum est, manet, à quâ ad albedinem per majorem ignis intensiorem adduci debet, & adhuc per majorem, ad rubedinem: Absque calore enim, ut Bodillus in turba ait, nihil generatur, & balneum intensi caloris perire facit, si verò frigidum sit, fugat, si autem temperatum sit, corpori conveniens & suave fit. Ibid. *Bonellus, cuncta, inquit, qua vivunt, Deo sic volente, etiam moriuntur: Propterea illa natura, cui humiditas adempta est, cum per noctes dimittitur, mortuo similis videtur, & tum illa natura igne indiget, quousque corpus & illius spiritus in terram vertatur, & tunc fit pulvis mortuo similis in suo tumulo: His per actis reddit ei Deus spiritum & animam, & omni infirmitate ablatâ confortata est natura nostra & emendata: Oportet igitur illam rem comburere absque timore, &c.* Ignis itaque, qui omnes alias res destruit, hanc construit, quæ reliquis mortem, huic vitam præbet. Unicus est *Phœnix*, qui reparatur igne, qui innovatur flammis & ex cinere emergit redivivus, atque hic Philosophis solis notus, crematur & in vitam revocatur, quicquid alii somniant de ave, nescio quâ, volatili, nusquam existente, nec visâ, nisi fabulosè: Est autem *Hermaphroditus*, de quo Philosophi loquuntur, mixtæ naturæ, masculeæ & foemineæ, quarum una transit in alteram calore operante. Ex foemina enim fit masculus, quod non ad eò mirum in Philosophor. opere videri debet, cum & sexum mutasse quamplurimos, si historiis fides habenda est, repertum sit: Poëtæ *Cenea*, *Iphigenia* & *Tiresiam* commemorant, ut *Pontanus* in stellis:

Pœniteat generis tamen & se *Cenea* malint,

Aut in fœmineam penitus transire figuram: Et Aufonius:

Mœret in antiquam *Ceneus* revocata figuram.

Ita *Licinio Crasso* & *C. Cassio Longino* Coss. *Cassini* puer factus est ex virgine: Et *Licinius Mutianus* apud *Plinium* prodit, visum à se *Argis Aristontem*, cui nomen *Aristulæ* fuisset; nupsisse etiam, mox barbam & virilitatem provenisse, uxoremque duxisse: *Plinius* ipse ait se vidisse in *Africa* mutatum in marem die nuptiarum *L. Cossicium* civem *Tisdritanum*: Hæc vera esse & multis aliis comprobari posset, si opus foret: Ex calore verò auctiore reddito genitalia membra seu virilia ex corpore protrusa certum est. Cùm enim fœmina sit longè mare frigidior, interiusque abscondita habeat, quæ mas foris, ut medici dicunt, hinc natura dubia, num marem an fœminam generaret, fœminam expressit exterius, licet marem interius meditata sit. Hinc calore per ætatem crescente & motu accedente, recondita membra eruperunt, seque omnibus visenda monstrârunt: Eodem modo apud Philosophos fœmina calore aucto fit masculus, hoc est, *Hermaphroditus* fœmineum sexum amittit, & fit mas fortis & severus, qui nihil muliebris in se habeat mollitiei aut levitatis. Ita à celeberrimo illo *Cass. Tagliacotio Bononiensi* medico vidimus aliquando artis chirurgicæ industriâ nobilem puerum *Hermaphroditum* in perfectum marem, generandæ soboli (ut spes erat) aptum, mutatum vel potiùs promotum esse, facto per mentulam (quod deerat ibi) foramine novo & occluso inferiori quasi muliebri. Philosophi hæc omnibus manuariis operationibus non egent. Cùm enim frigiditas & humiditas *Lunæ* adfuerit, fœminam vocant, cùm caliditas & siccitas *Solis*, masculum; Cùm omnes illæ quatuor qualitates simul, Rebis vel *Hermaphroditum*; Et sic facillè conversio fieri poterit fœminæ, hoc est, frigiditatis & humiditatis, in marem mutatio, quæ fit solo ignis calore, ut dictum; Calor enim

sequestret & separat superfluitates humiditatum, & sui

ideam in subiecto Philosophico statuet, quæ
est tinctura.

In balneis concipitur, & in aëre nascitur, rubeus ve-
rò factus graditur super aquas.

EPIGRAMMA XXXIV.

BAlnea conceptu pueri, natalibus aër
Splendet, & hinc rubeus sub pede cernit aquas.
Fitque super montana cacumina candidus ille,
Qui remanct doctis unica cura viris.
Est lapis, & non est, cæli quod nobile Donum,
Dante DEO felix, si quis habebit, erit.

Hominum opinio vel adulatio quibusdam præ reliquis mirabiles ortus, at certè fabulosos attribuit, veluti, Alexandro Magno, non à Philippo Macedonum rege, sed Jove Hammonio, genito, Romulo & Remo, à Marte, Platoni ex virgine Perictione ex Apollinis oppressa phantasmate, nato. Ita Ethnici à diis se oriundos demonstrare voluerunt, quemadmodum & Thessalus Hippocratis medici filius sese ab Apolline ortum ducere Atheniensibus inter alia persuadere conatur: Sed nos illis non creduli, qui scimus, illos nec homines nec deos fuisse, ad quos sui generis originem referunt; Et si heroës quasi divini inter mortales extrisissent, ex adulatione subditorum, discipulorum vel aliorum omnia sua magna mundo venditantium, hæc de iis fixa & in opinionem vulgi falsariis scriptis insinuata esse, animadvertimus: Alia res est, quod Philosophi suo filio conceptionem & nativitatem inusitatam tribuant: Habet enim hic quid peculiare præ cæteris omnibus in mundo natis, cum conceptio ejus facta sit in balneis & ortus in aëre. Scimus mulieres steriles ex nimia frigiditate & siccitate multum adjuvari posse balneis calidis, ut ad conceptum reddantur habiles & aptæ, at quod is in balneis fieri debeat, aut factus sit, inauditum: Soli huic illud competere videtur ob mirabilis naturæ potentiam ab aliis longè diversam. Alibi dicunt quod conceptio ejus fiat in fundo vasis & ortus in alembico: quæ sententia magis est conspicua: Nam aquæ balneorum, si quæ adsunt, non in summitate, nec medio vasis sed in fundo erunt, in alembico verò vapores sunt aërii: Conceptio itaque ubi facta est, ascendit in alembicum & fit ortus ejus in albo colore: In fundo nigredo dominatur, de qua Rosarius; Conceptio, inquit, est cum terra in nigrum solvitur pulverem & incipit aliquantulum de mercurio retinere; tunc enim agit masculus in foeminam, id est, azoth in terram. Et paulo post: Conceptio & desponsatio fit in putredine in fundo vasis; & generatio genitorum fiet in aëre, scilicet, in capite vasis, id est, alembici: Estque conceptio in balneis nihil aliud nisi putrefactio in fimo: sic enim idem Rosarius continuat: corpus nihil facit, nisi putrefiat, & non potest putrefieri, nisi cum

mercurio : Et mox putrefactio fiat igne lentissimo fimi calidi & humidum, & nequaquam alio, ita quod nihil ascendat: quia si aliquid ascenderet, fieret separatio partium, quæ fieri non debet, donec masculus & foemina sint perfectè conjuncti, & unum recipit aliud, cujus signum est in superficie nigredo perfectæ solutionis. Ortus ejus est albus, qui fit in cacumine montium, h.e. in aëre seu alembico; Quod per Rosinum ad Euthicium sic explicatur: Dixit sapiens: Accipite res è mineris suis & exaltate eas ad altiora loca, & mittite eas à cacumine montium suorum & reducite eas ad radices suas: Et post: Per montes autem significavit cucurbitas, & per cacumina montium alembica: Mittere autem secundum similitudinem est recipere aquam illarum per alembicum in recipiente: Reducere verò super radices, est super hoc, à quo prodeunt: & nominavit cucurbitas montes, quia in montibus, qui sunt cucurbitæ, generantur Sol & Luna eorum. Hæc ille: Postea fit rubeus & incipit ire super aquas, hoc est, super metalla in igne liquefacta, quæ stant instar aquæ mercurialis: Est enim hic dominus aquarum, in quas imperium exercet, instar Neptuni, estque rex maris & possessor montium. De Xerxe Persarum rege tradunt, quod expeditionem moturus in Græciam, legationem instituerit ad mare & montem Athum, ne sibi injuriam facerent, illud fluctuum, hic flammarum æstu, aliàs se pœnam de utroque sumpturum esse. Verùm surdis narrata est fabula, & mare aliquot ex ejus navibus submersit, Athos verò incendio non paucas perdidit. Hinc iratus rex, tanquam maris & montium dominus, illi certum numerum plagarum infligi jussit, montis verò magnam partem in mare abjecit: Sed hæc magis audaciam, quàm prudentiam tanti regis demonstrant: Hic, de quo nobis sermo, omnes aquas ab obstaculis & immunditiis purgat non edicto, sed facto, & liberè per eas incedit, quas quoque (quod amplius est) congelat, ut currus suâ duritie sustineant, quæ antea tulêre naves: Ipse montes exæquat vallibus & flammis ignis non reformidat, ideoque quocunque vult, ab Herculis columnis in ultimam Indiæ oram, ad Dionysii columnas liberè contendit.

Ceres Triptolemum, Thetis Achillem, ut sub igne
morari assuefecit, sic artifex lapidem.

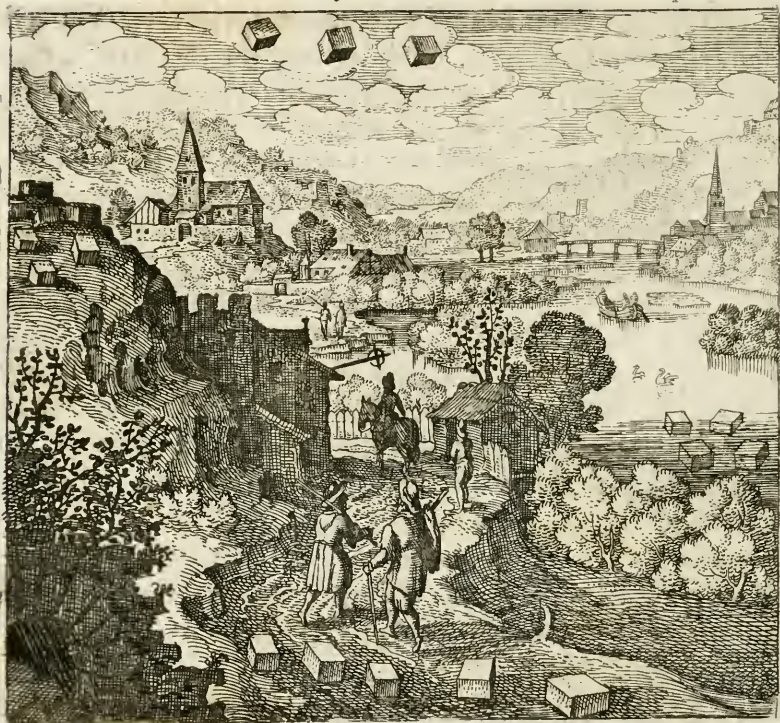
EPIGRAMMA XXXV.

Respice Triptolemum, durumque in prælio Achillem,
Matre docente, æstus ut didicere graves.
Illum Diva Ceres, Thetis hunc durabat in igne.
Noctu, lacte ferens ubera plena die:
Haud secus assuescat medicina beata Sophorum,
Quam puer ad mammas, ut queat igne frui.

Lycurgus ille Spartanorum legislator, quantum consuetudo valeat, & usus sive bonus sive malus, oculari exemplo populo in theatrâli concione exposuit, dum adduceret binos catulos uno enixu editos; inque medio poneret ollam pulte refertam ac leporem, quorum catulorum unus cum videret cibum & leporem, eo relicto hunc infecurus est, quia ita assuefactus erat, alter verò neglecto lepore, ollam evacuavit, cum & sic consueverat. Quo facto, en, inquit, hîc videtis, quantum valeat educatio, & à parvulis assuefactio etiam in illis, quos natura pares & simillimos produxit. Hoc itaque modo naturam emendare, aut ad meliora dirigere convenit, quæ carea est, ut in vitium vel virtutem facillè flecti possit. Quod ille in politicis verum demonstravit, Philosophi quoque in Phisicis se ita habere consentiunt: In hominibus, brutis quantum consuetudo valeat, quotidiana exempla per totum visuntur mundum: In vegetabilibus quoque non pauca occurrunt: At in mineralibus & metallicis eadem dari, ratiore experientia est: Nihilominus tamen lapidum suum fixant per assuefactionem in igne sibi conveniente, quemadmodum innumeris locis innuunt: Nutriendus enim est igne, tanquam puer lacte super ubera matris suæ: Unde dicit Emiganus, inspicite lactantem puerum, & ne impediatis eum: Et Bodillus, Fœtus autem extractus non nisi lacte nutritur, & igne per se & paulatim dum parvulus est, & quanto magis exurit, ossibus confortatis, in juventutem deducitur, in quam perveniens, sibi sufficit. Et Arnoldus in Rosar. l. 2. c. 7. Oportet tamen ipsam medicinam diutiùs assari super ignem & nutriri instar pueri in uberibus. Hæc ead. antiquissimi Philosophi demonstrare voluerunt in allegoriis de Triptolemo & Achille sub igne assuefactis jacere & induratis, cum uterque nil nisi chymicum subjectum denotet, præter quod insulsa esset fabula, indigna quæ vel aliis rebus moralibus accommodaretur, vel doctorum auribus inculcaretur: Ceres, veluti nutritrix Triptolemi inter diu lacte nutritur, noctu sub ignibus posuit, unde cum puer optimè aleretur, pater Eleusius aliquando hoc observavit: Hinc Ceres Eleusium interemit, & puero Triptolemo

curram donavit, anguibus tractum, quo ille per aërem in omnes mundi partes contendit, & mortales frugum seminationem docuit: Sed hic Triptolemus tinctura est Philos. eo modo sub igne nutrita, quæ à serpentibus ducta, hoc est, Mercurio, docuit homines, quomodo semina Philos. in suam terram jacienda sint. Hæc eadem ascribuntur Osiridi, qui idèò terrarum orbem perlustravit, ut alibi demonstravimus, & Dionysio, qui vini usum homines docens peregrinatus est per mundum. Sunt verò hi tres Triptolemus, Osiris & Dionysius unius intentionis & officii, imò res una; ut etiam Achilles, qui fortissimus ad bellum Trojanum mittendus erat; Ejus pater Peleus, id est, terra, vel Peleus mons, mater Thetis dea marina seu aquarum; his nascitur Achilles: At in eorum nuptiis pomum aureum Eridos prolatum est, prima causa belli Trojani, unde ex iis nuptiis natus, non immeritò ejus executor extitit: Induratus verò eodem modo Achilles à matre sua dicitur, quo antedictus Triptolemus à Cerere; de quo lib. 6. Hieroglyph. satis diximus, quod hic repetere supervacaneum ducimus: Lapidis itaque nutrimentum ignis est, at non inde, ut quidam perperam existimare possent, in longum, latum & profundum, extenditur, neque in pondere incrementum sumit; quia saltem virtutem, maturationem & calorem ab igne acquirit, omnia reliqua, tanquam commeatus & viatica secum adferens. Quando enim ex diversis locis ejus partes sunt congestæ, purgatæ & conjunctæ, habet in se omnia, quibus indiget: Unde apud Rosarium Philosophus: *Omnia fert secum, quibus indiget hæc aqua factum.* Nec verò quicquam peregrini ab initio ad finem illi additur, nisi sit homogenum, nec separatur, nisi heterogenum: Quilibet autem animadvertere debet, uti dracones Triptolemi currui jungendos bene agnoscat, antequam quid incipiat, qui sunt alati & volatiles; quos si scire desideres, in fimo Philosophico invenies, sunt enim fimus, & generantur ex fimo, suntque illud vas, quod Maria dicit, non esse negromanticum, sed regimen ignis tui, sine quo nihil efficies. Veritatem tibi aperui, quam hausi incredibili labore, non absque sumptu multorum annorum, ex veterum monumentis.

Lapis projectus est in terras, & in montibus exaltatus, & in aëre habitat, & in flumine pascitur, id est, Mercurius.

EPIGRAMMA XXXVI.

Vile recrementum fertur LAPIS atque jacere
 Fortè viis, sibi ut hinc diues inopsque parent.
 Montibus in summis alii statuère, per auras
 Aëris, at pasciper fluvios alii.
 Omnia vera suo sunt sensu, postulo sed te
 Munera montanis quærere tanta locis.

AB omnibus, qui lapidis nomen & potentiam vel semel audiverūt, nisi sint ex penitus incredulis, quæri solet, ubi invenendus sit, ut rectâ quasi via ad eam currant? Respondent Philosophi duplici modo: Primò quod Adam eum secum ex Paradiso attulerit, quod sit in te, in me, inque omni homine, quod volantes eum secum portent ex longinquis locis. Secundò, quod in terris, montibus, aère & flumine reperiatur. Utri igitur viæ insistendum, an huic, an illi? Utrique, ut opinor, sed suo respectu; licet hæc nobis magis arrideat & securior videatur. In terras projectus dicitur, quia elementum terræ primò apparet in obscuro & nigro corpore. Deinde, quia vilis, parvi pretii res sit, quæ in viis peregrinantium & in ipso fimo calcatur. Unde Rosarius, etsi vero, inquit, nomine nuncuparem, insipientes eum esse non crederent. Et Morienus Calidi quærenti, an multum de eo inveniatur, respondet: Non est hoc nisi, sicut sapiens dicit, ad divitem scilicet & pauperem, & ad largum & ad avarum, euntem quoque & sedentem. Nam hoc in viis projicitur, & in sterquiliniis suis calcatur, & multi jam in sterquiliniis foderūt, ut hoc ab eis extraherent, & in hoc decepti sunt. Mundus quoque in turba inquit, si venditores cognoscerent eam, non venderent eam tam vili pretio. Et Arnoldus asserit, quod lapis gratis haberi possit, in tanta copia, qua quis velit, nec interrogandus quispiam sit eam ob causam. Quæ omnia vera sunt. Quis enim, nisi inhumane, petenti aquam & terram denegabit? Cymbri antiquissimi à Romanis cum eadem munera petiissent, nec obtinere possent, effusis copiis Italiam ingressi multa millia Romanorum cum Consulibus suis trucidarunt, ut historiæ testantur. Terra enim, ut mater omnium pretiosissima est, ut materia putrefactorum ultima, vilissima; Nil vilius luto aut cœno, quod tamen nihil aliud est, quàm terra aquæ mixta. Quid gleba terræ communius? At tamen Euripylus Neptuni filius eam Heroibus Argonautis pro xenio obtulit, ex quâ non recusatâ, sed grato animo acceptâ, post dissoluta in aqua Medea multa vaticinata est. Oportet enim terram in aqua dissolvi, aliàs nec hæc, nec illa quicquam valet: Hoc modo lapis projicitur

in terras, in quibus tamen abjectus non permanet, sed exaltatur ad montes, utpote Athum, Vesuvium, Æthnam, & his similes flammivomos, quales in diversis orbis partibus permulti visuntur. In his enim ignis perpetuus ardet, qui lapidem sublimat, & ad summam dignitatem evchit. In montibus, ut crescit, in rudi forma ex sulfure & argento vivo, sic in montium vertice maturatur & perficitur, ubi & provenit herba, sine qua ignis temperari nequit; quia hac frigidâ & humidâ in ignem conjectâ ejus vehementia retunditur per sui contrarium: A montibus ad aërem transit, ubi habitacionem invenit. Aër enim ipsi domus fit, quâ circumdatur, quod nihil aliud est, quàm quod portetur in ventre venti, nascatur in aëre, de quibus terminis antea dictum est. Tandem in fluviis pascitur hoc est, in aquis, Mercurius: Inde in ejus honorem Athieniensès hydrophoria agebant, quia materia Philosophorum lapidis est aqua, ut Rosarius inquit, & intelligitur de aqua illorum trium. Quam ob causam Mercurius triceps quoque dicebatur, utpote marinus, cœlestis & terrestris, quia aquæ, terræ & aëri adesset. A Vulcano educatus traditur, furacitate insignis, quia Mercurius igni assuet fieri docetur, qui volatilis est, & secum aufert id, cui miscetur. Ægyptiis leges & disciplinam, imò Thebanis quoque sacerdotibus & magnæ mundi parti, antiquitus religionem dictavit, quia à chymicis institutis Ægyptii politiam, & res sacras habuerunt, ab his Græci, ab his Romani, ab illis quàm plurimæ aliæ gentes, ut latius alibi demonstratum est. Argum saxo occidit, seu lapide, & Battum in lapidem indicem convertit. Quid multis? Chymicorum volumina omnia nil nisi Mercurium inculcant, unoque hoc versiculo ejus potentiam satis confirmant; Est in Mercurio quicquid quærunt sapientes. Hic itaque quærendus erit, donec inveniatur, sive in aëre, igne, aut terra moretur. Vagus enim est, & nunc huc, nunc illuc currens pro Deorum chymicorum ministerio, tanquam illis à pedibus, quod officium ejus indicatur, dum Angelicam ipsi filiam nonnulli ascribant.

Tria sufficiunt ad magisterium, fumus albus, hoc est,
 aqua, leo viridis, id est, æs Hermetis, &
 aqua foetida.

EPIGRAMMA XXXVII.

Terna magisterii sunt semina, foetida Lympha,
 Et niveus vapor, ac pelle LEO viridi:
 Unda parens peperit, restant quæ elementa, Sophisque,
 Ut lapidem faciant, ultima primaque ea est.
 Æs Hermetis at est viridis LEO, petraque nota
 Librorum capitlis, Fumus ☉ albus aqua.

UT tria essentialia ad cujusque ædificii constructionem requirantur, quorum uno absente, ejus nulla adest potest perfectio, quæ sunt fundamentum, parietes & tectum, ita totidem desiderantur ad Philosophorum compositum absolvendum, quæ hic nominantur propriis suis nominibus : Author Auroræ, c. 20. de separatione elementorum loquens, Terra, inquit, ibidem relinquitur, ut alia tria elementa in ea valeant radicari ; si ipsa non esset, elementa fundamentum non haberent ad ædificandum super id domum novam Theaurariam : Hoc fundamentum vocatur hic aqua foetida, quæ est mater omnium elementorum, teste Rosario, ex qua & per quam & cum qua præparant Philosophi ipsum, scilicet Elixir in principio & in fine: Foetida dicitur, quia foetorem sulphureum de se mittit, & odorem sepulchrorum: Hæc est illa aqua, quam Pegasus ex Parnasso unguâ suâ percusso elicuit, quam Nonacris Arcadiæ mons ex jugis emittit è saxo prorumpentem, quæ in sola ungula caballina servari potest ob vim ejus fortissimam : Hæc est aqua draconis, ut Rosarius eam nominat, quæ debet fieri per alembicum sine omnia alia re addita, in qua faciendâ est maximus foetor : quæ verba cum quidam audiverint, ad stercorea distillanda humana vel animalium se contulerunt, in qua operatione foetorem quidem maximum senserunt, sed stercorea in stercorebus inveniunt: At ne putes Philosophos scarabæos esse, qui in stercorebus operentur, scias foetorem, si quis adest, in magnam fragrantiam mox mutari, prout Lullius testatur de sua Quinta essentia, cui tantam odoris suavitatem assignat, si ritè facta sit, ut in superiori ædium loco posita aves volantes ad se allicitat & sistat: Ponit autem in fimo suam quintam essentiam, cujus calore temperatissimo ea fragrantia sequitur, quod quidam cum vino forti tentarunt, sed frustra, ideoque Lullium vanitatis insimularunt, cum ipsi essent stultitiæ potius coarguendi, qui vinum Lullii nunquam gustarunt? At Lullium aureus ille poeta melius intellexit, qui Chrysof. lib. 1. ita canit.

*At non ille quidem sensit, quæ dicere prima
Est facie visus, neque tum stillantia vina
Miscēbat, &c.*

Post aquam foetidam Leo viridis occurrit: de quo Rosarius, quæ-
 sivisti autem de viriditate, putans, quod æs esset corpus leprosum
 propter illam viriditatem quam habet: Unde enim tibi dico, quod
 totum illud, quod est perfectum in ære, est illa sola viriditas, quæ in
 ipso est: quia illa viriditas per nostrum magisterium vertitur citò
 in verissimum aurum nostrum, & hoc experti sumus: Nullo tamèn
 poteris lapidem præparare absque duenech viridi & liquido, quod
 videtur in mineris nostris nasci: Obenedita viriditas, quæ cunctas
 res generas: Unde noscas, quod nullum vegetabile atque fructus
 nullus apparet germinando, quin sit ibi viridis color: similiter sci-
 as, quod hujus rei generatio viridis est, quare Philosophi germen
 ipsum appellaverunt. Hæc Rosarius: Hoc est aurum & æs Philo-
 sopherum & lapis in capitulis notus, fumus, vapor & aqua, spu-
 tum lunæ, quod Solis lamini jungitur; Hic leo viridis pugnat cum
 dracone? sed ab eo superatur & successu temporis devoratur? pu-
 trefacto autem leone dulcedo ex ejus ore (velut à Sampsonè occi-
 si) proventura speratur. Draco superior factus leoninâ adeò se car-
 ne replet, ut paulò crepet & emoriatur: Ex quo, cum Leonis adeps
 per se quotidianis febribus medeatur, apudque reges & populos
 eo perunctis gratia & favor concilietur, Medicina præstantissima
 fieri poterit, quæ permultis affectibus sit utilissimâ. Tertio sequitur
 fucus albus, qui si coaguletur, fit aqua, & aqua officium præstat in
 abluendo, solvendo, & maculas abstergendo instar saponis: Hic est
 ignis contra naturam, quem vide ut invenias, ita dictus, quia con-
 trarius est naturæ retexendo & destruendo illud, quod ea diligenti
 curâ composuit: Hic ignis non est ex spiritu vini aut oleo incensus,
 sed ex materia incombustibili, æqualis perdurationis & caloris, &
 est ignis absque luce & combustione magnæ virtutis & efficaciam,
 quem reperire in tenebris, cum non luceat, est non exiguæ difficul-
 tatis, sed operi debito applicare modo, longè majoris; cujus cir-
 cumstantias & proprietates in diversis locis satis
 descripsimus.

Rebis, ut Hermaphroditus, nascitur ex duobus
montibus, Mercurii & Veneris.

E P I G R A M M A XXXVIII.

Rem geminam REBIS veteres dixere, quod uno
Corpore sit mas hæc fœminaque, Androgyna.
Natus enim binis in montibus HERMAPHRODITUS
Dicitur, Hermeti quem tulit alma Venus.
Ancipitem sexum ne spernas, nam tibi Regem
Mas idem, mulierque una eademque dabit.

SOcrates interrogatus, cujus esset, Cosmopolitam seu mundi civem, respondit: Quo innuere voluit, se etsi Athenis natus sit quoad corpus, animo tamen totum mundum, tanquam patriam, inque eo contenta, liberè perlustrare, cum sapienti omnis terra, ubi bene vivat, sit patria: Ita si quis Philosophos interroget, cujus sit Hermaphroditus eorum, respondent, mundanum esse seu in omnibus mundi angulis, ubi elementa inveniuntur, proflare, nempe sapientum filium, qui cum ipsis patriam communem habeat: Verùm cum non contingat, quendam bis aut pluries nasci, nec diversis, sed uno in loco primitus hanc lucem ingredi, veluti Socrates Atheniensis agnoscitur, ita Rebis duorum montium inquilinus censetur, videlicet Mercurii & Veneris, unde & nomen Hermaphroditum ipsi inditum ab utroque parente. Montani ipsi lares sunt, & patria excelsa, ideoque ex alto loco genitis existit. Est sanè non exiguum momentum ad res præclarè gerendas patria nobilis & ampla, in qua cives præferuntur exteris & promoventur ad officia publica, ne in obscuro delitescant, ut in humili loco contingit, atque sic aliquid lucis ex patria ad eos perveniat, at majus se propriis emergere virtutibus, etiam re angusta domi, & patriæ suæ de sese lumen præbere: Hunc ad modum montes hi incogniti quampluribus ab Hermaphrodito famam acquirunt ob illius illustria facta & nomen toto orbe celeberrimum. Quis enim vel tantillum versatus in Philosophorum libris non agnovit Rebis; quis Androgy-num bicipitem non vidit aut animadvertit; Hic equidem ad Indos usque innotuit & latius ejus fama, quàm vel Alexandri Regis, dispersa est. Permulti ad doctum aliquem virum, vel alias ob singularem industriam militarem, artem vel scientiam notissimum videndum & alioquendum ex longinquis oris proficiscuntur, multò autem plures ad Montes dictos Rebis sese conferent, dummodò sciant, ubi locorum offendendi sint: Quanto studio & cura Morienus Adferū Alexandrinum Româ profectus indagaverit & tandè invenerit, ipse testatur in suo libro, ideoque felicior æstimandus est, Deoque gratus, quod à vivo præceptore & non à mutis

magistris, hanc rem, hoc est, natalem locum, Rebis didicerit & coram viderit. Non minori assiduitate & diligentia uti debent illi, qui patriam Rebis ex sese quærunt, ratione & librorum indicio edocti: Verùm libris etsi aliquando claritas inesse videatur, tamen eam magna obscuritas undique cingit & obvelat: ut illa præ hac vix agnosci aut discerni queat: Quocirca cautè in his procedendum, ne qui pro remedio concinnati, pro veneno usurpentur: Certè Oceanus sicut immensus in quo errantes latitudinem seu æquatoris supra horizontem elevationem instrumentis astronomicis experti nautæ scire possunt, magente polum septentrionalem ostendente, ad longitudinem, seu quanto graduum intervallo à primo meridiano, insulis Fortunatis proximo, absint, nequaquam; Unde incerti sunt, quo loco inter occasum & ortum versentur: Quid ergo hic faciendum? Quod iidem nautæ solent, Experientiam consulere ratione, & ab ea discere iter longinquum determinare per signa particularia, promontoria, insulas & alia, ne in syrtes & cautes incauti incidant: Ad hîc minus est periculum, si res non procedat, si verò sic, majus lucrum, quàm ibi, ubi bona & vita perduntur in una hora: Est autem Mercurii Philosophici mons non Nonacris, nec Atlas, ubi alias natus creditur, sed bifido vertice Parnassus, in quorum uno Hermes, in altero Venus moratur: Hic quoque Apello cum Musis est, & fons P egaseus, Hippocrene; cum lauru semper viridi: Unus est mons nomine atre geminus, ut Hermaphroditus in uno corpore biceps & bimembris visitur: At quis ex mille ad hujus montis cacumen contendere perseverat? Quis non in radicibus hærescit præpeditus remoris nescio quibus? Quotusquisq; umbilicū ejus mediū attingit. Nam

Non levis ascensus, si quis petat ardua, sudor

Plurimus hunc tollit, nocturnæ insomnis olive

Immoritur, delet quod mox laudaverat in se,

Qui cupit æterna donari frondis honore.

Unde non mirum, si saltem unus ex Myriade Herculeos hosce exantlet labores, ut pedem in vertice Montis figat, laureæque brabejo fruatur immortalis, quo ut dociles, virtuti & literis dediti, bonæ mentis quicumque gaudeant, Grilli verò & vertagi frustrentur, unicè optandum est.

Oedypus Sphynge superata & trucidato Lajo patre
matrem ducit in uxorem.

EPIGRAMMA XXXIX.

Sphyn gem ænigmatico Thebis sermone timendam
Oedypus ad propriam torserat arte necem :
Quæsitum est, cui manè pedes sint bis duo, luce
Sed mediâ bim, tres, ubi vesper adst.
Victor abhinc Lajum nolentem cedere cædit,
Ducit & uxorem quæ sibi mater erat.

BAcasser Philosophus in turba, quod quæritis inquit, parvi nequaquam est precii: Thesaurum enim maximum & munus Dei excellentissimum quæritis. Et cognoscite, ô investigatores, id quod Philosophi dudum intimaverunt dicentes, quod rectum non nisi errore discernitur, & nihil magis dolorem cordi generat, quàm error in hac arte & opere. Dum enim quis putat, se fecisse, mundum habere, nihil in manibus suis inveniet. Hæc eadem Philosophi antiqui innuere voluerunt, Sphynge proposita, quasi ipsa artis obscuritatem & tricas denotaret. Hinc Ægyptii in sacris Isiacis, quæ fiebant in honorem Osiridis, à sacerdotibus mitratis, rasis capitibus omnibus corporis partibus albâ talarique & lineâ veste amictis, ut illa tecta plebique incognita manerent, Silentii statua, quæ Sigalion dicebatur, in altaris principio erigebatur, favere linguis jubebantur assistentes, & oculos ad eam imaginem convertere, eandemque ob causam Sphyn gum simulachra ad altaris angulos addebant, quæ arcanam rerum sacrarum cognitionem denotabant; ut ex veteribus Boissardus demonstrat: Est enim Sphynx monstri quædam species obscurissima, Thebanis proponens ænigmata, nec solum illis, sed ut prius Ægyptiis, ita post omnibus aliis ad artem aspirantibus, inque Philosophorum lib. tanquam ante portas Thebarum excubat; quod si aliquis monstrum prætereat, nil mali ab ipso patitur, qui verò animi vel ingenii audacia fretus ejus ænigmata dissolvere conetur, nisi id faciat, excidium sibi parat, hoc est, dolorem cordi & damnum rebus suis ex errore in hoc opere. Qui ejusmodi allegorica ad historiam refert, fungum habet pro cerebro & peponem pro corde, ut ait Comicus, & non plus sapit, quam qui delirat in recto tramite. Nimis puerilia sunt & aniculis digna, si ad literam capiantur, aliàs profunda doctrinæ tecmiria & indicia. Dicuntur quidem feræ monstrosæ in Africa esse Sphyn gum nomine, sed de illis hîc non disquiritur, etiamsi hujus fictitiæ origo & denominatio ab iis desumpta videatur. Sphynx Philosophica sermonem humanum, utpote græcanicum, intellexit & usurpavit, nec non gryphos subtiles & ænigmaticas quæstiones, in quibus intelli-

telligentiæ & doctrinæ singulare acumen apparet, aliis hominibus quibuscunque non ita obviam (à quo bruta longissimè absunt) proposuit. Talia esse Philos. dogmata, qui saltem in illis versatus est, facilè intelliget. Ubi enim unum dicitur, & alterum intelligitur, ibi æquivocatio errorem parit, quot solis Philosophis non solùm concessum, sed & imperatum est. Ænigmatibus itaq; Sphynxis Thebarum civitate diu vexatâ tandem Oedypus quidam adfuit, qui ita ad quæstiones oblatas respondit, ut ipsa Sphynx è faxo se deturbare coacta sit. At quis Oedypus; Regis Thebanorum filius, quo nato cùm patri ab oraculo prædictum foret, ipsum à filio occisum iri, Oedypum interfici jussit, qui cum sine per pedestrajecto ad arborem suspensus ac derelictus esset, ab alio ruricola liberatus & educatus; Hic adultior factus pedes quidem tumidos obtinuit, at vegetum ingenium ante omnes in hujus ænigmatis à Sphynge propositi enodatione satis declaravit. Feruntur autem quamplurima Sphynxi fuisse ænigmata, sed hoc præcipuum, Oedypo objectum: Manè quadrupes, meridie bipes, vespere tripes quid est? Quid responsum sit ab Oedypo ignoratur; sed alii ad hominis ætatem interpretati sunt, qui falluntur. Nam quandrangulus seu quatuor elementa omnium primò consideranda sunt, hinc ad hemisphærium (duas habens lineas rectam & curvam) hoc est lunam pervenitur albam, abhinc ad Triangulum qui constat corpore, spiritu & anima, sive Sole, luna & Mercurio: Hinc Rhasis in Epist. *Lapis*, inquit, *Triangulus est in Esse, quadrangulus in qualitate*. Huc quoque spectat emblemata vigesimum primum, ejusque expositio. Est autem Oedypus parricidio & incæstu notatus, quæ duo sunt teterrima vitia, quæ unquam excogitari possunt, at nihilominus eum ad Regnum (aliàs sibi debitum) promoverunt; quia patrem de via sibi cedere nolentem occidit, & reginam, Laji conjugem, propriam matrem in uxorem duxit. Sed hoc nulli pro historia, nec exemplo imitando scriptum est, cùm à Philosophis saltem ad aperienda doctrinæ suæ arcana fictum & allegoricè introductum sit. In hoc enim opere utrumque contigit; quia efficiens primum, id est, pater, à suo effectu, id est, filio, è medio tollitur & profligatur, & post idem effectus efficiens secundum sibi copulat eò usque, donec unum fiat cum eo, & sic filius matri suæ copulatur matrimonio, potiturque Regno paterno armorum, conjugii & successionis, quasi triplici jure. Tumidos habet pedes, quia currere non potest, & est veluti ursus, ut habet feretum maximum, aut bufo, lento incedens gradu; quia fixum est figens aliud & ignem non fugiens aut reformidans, quo licet vili medio Philosophi maximè egent.

Ex duabus aquis, fac unam, & erit aqua sanitatis.

EPIGRAMMA XL.

Sunt bini liquido salientes gurgite fontes,
 Hinc Pueri calidam suggerit unus aquam:
 Alter habet gelidam, quæ Virginis Unda vocatur,
 Hanc illi jungas, sint aquæ ut una duæ:
 Rivus & hic mixtas vires utriusque tenebit,
 Ceu Jovis Hammonii fons calet atque riget.

Tot & tanta sunt aquarum miracula, ut vix magno volumine
 comprehēdi possint, de quibus sparsim varii egerūt authores.
 Sed præ omnibus dux aquæ Philosophicæ celebrantur eo nomine,
 quod quasi cæterarum omnium vires & proprietates non tantum
 amulentur, sed quoque superent. Sybaris, Axus Macedoniae, Melas
 Bœotiae, fluvii, nigras reddunt pecudes, si bibantur; Crathis verò,
 Clitumnus Mevaniae & Cephisus, fluvii ex nigris albas. Aquæ Si-
 nueffianæ in Campaniæ regione sterilitatem utriusque sexus abo-
 lent. Afrodisius fluvius mulieres steriles facit: Cabura fons Me-
 opotamiæ aquam habet jucundè olentem; Anygri aqua in Pelo-
 ponnese admodum foetet: Jovis Hammonii fons die friget, noctu
 calet, manè & vesperi tepet alternis vicibus. Reliqua ne moremur,
 omnia etiam contraria sibi invicem à Philosophorum aquis præ-
 stantur. De quibus Lullius lib. de Quinta essent. distin. 3. de ince-
 ratione; Et sic est, inquit, duplex consideratio in arte, scilicet com-
 ponere ex una natura unius metalli duos liquores contrarios in
 compositione, unum, qui virtutem habeat fixantem, congelan-
 tem & indurantem, & alterum, qui sit volatilis, infixus & mollis:
 Iste verò secundus liquor induratur, fixatur & congelatur per pri-
 mum: Ex quibus ambobus liquoribus resultat unus lapis congela-
 tus fixus & induratus, qui habet virtutē congelandi non congelatū,
 indurare mollificū & mollificare durū. Ex quibus apparet quæ sint
 aquæ illæ binæ, & cur in unā aquā redigendæ: Lapis enim aqua di-
 citur, quia fūditur, & vice versa, aqua lapis, quia teritur. Verūm
 ex locis diversis hæ aquæ ducuntur, interdum longo tractu, velut
 Romæ videre est circa Aquam Virginis aliosque fontes factitios,
 & deinde per confluum miscenda sunt, ut una fiat ex duabus. Si e-
 nim una est virtutis calidæ & altera frigidæ, commixtæ mixtas vi-
 res obtinebunt & miro modo se invicem temperabunt: Hinc a-
 quæ medicatæ & thermæ præstantissimæ orientur quæ omnis ge-
 neris morbos & affectus profligabunt, hominemque firmæ sanitati
 restituent. Natura quidem occulto suo compositionis artificio
 multas aquas terræ gremio cum diversis minerarū virtutibus con-
 fundit

fundit & miscet, quæ plurimis agris sint salutiferæ, sed si ars accedat cum debito regimine, præmissis universalibus aliisque præmittendis, & misceat inter se miscenda, compositio illa longè efficacior erit. Quæ quamvis artificialis videatur, est tamen merè naturalis, quia res fit una & simplex, homogœnea ex diversis, quæ arte nunquam fieri potest. Crama quidem & confusio arte causatur absque naturæ ope, non vera & naturalis unio, quæ à sola fit natura: In Theriaca variorum simplicium est mixtio artificialis, quæ per contritionem & fermentationem fit, at nemo eam naturalem compositionem, multo minùs homogœneum Medicamentum affirmabit, nisi temerè: De substantiarum mixtione artificiali constat, quod non per minima se invicem ingredientur, quamvis humana industria iterùm ab invicem discerni ac separari nequeant. At de qualitatum omnium mixtione disquiritur, num primæ omnium simplicium Theriacæ, in unam Quintam essentiam transferint, an verò adhuc in suis pulveribus vel substantiis, ut prius, sint velut accidentia in subjecto vel color in pariete; Ac deinde quid de secundis & quartis qualitibus dicendum? Probabile est omnes qualitates in suis propriis adhuc hæreere subjectis, nec vera naturali mixtione inter se componi; alias si qualitates corpora sua relinquerent, essent quatuor quintæ essentiæ in quolibet composito artificiali, juxta numerum ordinis qualitatum, primarum, secundarum &c. absque suis corporibus, & separabiles; quod ita se non habet. De coagulo leporeno scribunt, quod in fluxu à tenuitate sanguinis, cum sistat & quasi coagulet, in coagulatione verò & grumiseundem incidat & resolvat; sic aceti, plumbi & multorum aliorum sunt contrariæ operationes pro diverso eorum usu, quia natura ira mirabiliter ea miscuit: sic & aqua Philosophica diversas & contrarias habet virtutes: quia natura ex contrariis artis adminiculo eam miscuit in unam indivisibilem substantiam, quæ nihil aliud est nisi

Quinta essentia, respectu aliorum cum ea
miscendorum.

Adonis ab apro occiditur, cui Venus accurrens
tinxit Rosas sanguine.

EPIGRAMMA XLI.

EX patre, Myrrha suo pulchrum suscepit Adonim,
Delicias Cypriæ, quem nece stravit aper.
Accurrit Venus & pedè læsa cruore ruborem
Contulit ipsa rosæ, quæ prius alba fuit.
Flet Dea (fient Syri, luctus communis in orbe est)
Illum lactucis mollibus & posuit.

Q

Adoni-

ADonidis allegoriam quàm impropriè quidam ex mythologis explicent, & cum nunc ad Solem, aprum, à quo occisus est, ad Brumam hirsutam, nunc ad semina frumentorum, quæ 6. mensibus apud Proserpinam sub terra, & totidem supra terram apud venerem sunt, referant, alibi satis expositum & refutatum est à nobis. Hic solem esse Philosophicum sub Adonide intellectum cum concordantia omnium pronunciamus: Unde Versiculus:

Omnia sunt idem, Dinyfus, Sol & Adonis:

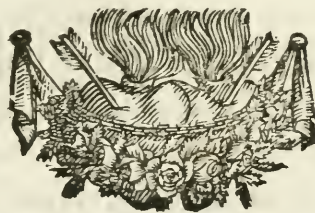
Et Orpheus: qui vario letaris nomine Adoni,

Germinum & idem author, pariter puer atque puella:

Quæ omnia de Sole cœli nullo modo intelligenda sunt, sed de Philosophico; Hic enim utrumque sexum exprimit, ille non item: Sic & Dionyso & Soli id ipsum tribuunt, quod Adonidi, & è contra, quemadmodum & Osiridi. Adonis verò ab Apro interimitur, hoc est, ab aceto acerrimo seu aqua solutiva, cui aprugni & fulminei sunt dentes, quibus Adonidem stringit; quia Sol Philosophicus ab eo apro lethaliter vulneratur, in membris solvitur & discinditur; At Venus amasio suo opem ferre conatur, qui cum esset mortuus, inter lactucas eum posuit & custodivit. Eundem ad modum Osiris à Typhone occiditur, & in varias partes disseccatur, quas Isis, Osiridis conjunx, recollegit & conjunctas sepulture tradidit. Idem luctus, qui mortem Osiridis in Ægypto quotannis secutus, & Adonidis in Syria & vicinis regnis sequebatur; ubi per aliquot dies planctus & ejulatus auditus, post data sunt lætitiæ signa & tripudia, quasi ille, qui mortuus fuisset, jam denuò viveret illatus cœlo: Unde vanitas eorum religionis seu superstitionis Ethnicæ oborta est, quæ crevit in immensum, Diabolo prabente occasionem, falsaque miracula procurante. Natus suit Adonis ex Cinyra (ut fingunt) Cypri rege, ejusque filia Myrrha, natus dicitur in cœstu, si historia spectetur, nefario, si allegoria, non illicito, sed in primis necessario. Nisi enim ex matre & filio, vel ex patre & filia, fiat conjunctio, indeque nascatur, nihil in hac arte perficitur. Hic enim, quo conjuges sint sibi invicem sanguine propinquiores, in primo gradu con-

sangu-

fanguinitatis, vel secundo, eò sunt fœcundiores & eò converso, quo remotiores, eò infœcundiores, quod in hominum matrimonio tolerabile non est. Hinc Oedypus propriam matrem ducit, Jupiter sororem, sic & Osyris, Saturnus, Sol, servus rubeus, Gabritius; De Adonide Sol (in metaphora Belini apud Rosarium) hoc est, de se ipso ita loquitur: *Scitote, quod pater meus Sol dedit mihi potestatem super omnem potentiam, & induit me vestimento gloria: Et mox. Ego enim unicus sum & assimilor patri meo, &c. servos meos extraho de potentia & natura eorum, & induo eos de splendore & lumine meo pulchro quem dedit mihi pater meus, in omnibus operibus eorum: Ego enim sum excellens, qui ex alto & de primo cuncta, & nullus servorum meorum potest super me, nisi unus, cui datum est, quod contrarius est mihi. Et ipse destruit me, non tamen destruit naturam meam. Et ipse est Saturnus, qui separatur omnia mea membra: Postea vado ad matrem meam, qua congregat omnia membra mea divisa & separata: Ego sum illuminans omnia mea, & facio lumen apparere patenter in itinere de patre meo Saturno, & etiam de matre mea, qua mihi inimicatur.* Hactenus dicta adeò clara sunt, ut vel mediocriter in lectione authorum versato tenebras à mentis oculis discutiant, & lucem solarem patefaciant, quæ in concordantiis adductis rerum & personarum abundè perspicitur. Nam quæ vera sunt, etiamsi sub velo allegoriæ tecta, miro inter se suffragio consentiunt, quæ falsa, secum cumque aliis pugnant, & in diversa abeunt:

In Chymicis versanti Natura, Ratio, Experientia & lectio, sint Dux, scipio, perspicilia & lampas, .

EPIGRAMMA XLII.

Dux Natura tibi, tuque arte pedissequus illi
 Esto lubens, erras, ni comes ipsa via est.
 Det ratio scipionis opem, Experientia firmet
 Lumina, quo possit cernere posta procul.
 Lectio sit lampas tenebris dilucida, rerum
 Verborumque strues providus ut caveas.

Casus,

CAsus, qui peregrinantibus accidere possunt, innumeri sunt, præsertim si pedibus noctu per loca lubrica & periculosa iter facere instituant: ad quod quatuor tanquam summè necessària requiruntur, ne de viatico & robusto corpore quicquam dicamus: Primò locorum, per quæ eundem erit, non ignarus comes aut dux: Si enim ignarus ignarum duxerit, idem iis quod cæcis contingit, ut si non in foveam, tamen in errores & ambages ambo præcipitentur: Secundò, bacillus vel scipio, quo viæ lubricitas, ne cui damnosa sit, præcavetur: Tertio, oculi sani; cæcis enim aut lippis ejusmodi itinera sunt periculosissima: Quarto lampas sive fax incensa; ut discrimina viarum dignosci possint. Eodem modo si quis difficilimo se committat itineri, ut Medicinam Philosophicam indaget, præter sumptus & corporis robur, quaterna desiderabit ante dictis parallela & correspondentia ex æquo, videlicet Naturam, Rationem, Experientiam & lectionem: quorum si unum aut alterum defuerit, reliqua parum aut nihil juvabunt: Hisce enim, tanquam quatuor rotis currus Philosophicus incedit, cui ex rotis una deesse nequit, si supersit, nil prodest. Natura præsupponit corpora naturalia, & spiritus, tanquam subjecta primo à natura ministrata, in quæ ars postea agat id præparando, purificando & habile reddendo ut de eo id fieri possit, quod ars pro fine promittit: Sic figulus sumit aquam & terram, vitrarius cineres & arenam, faber ferrum, æs stannum, plumbum, argentum vel aurum, coriarius pelles crudas & sic alii alia: Ita quoque chymix artifex ad sua materialia respicit: Illis sua sunt notissima vel primo die, huic per multos annos, cum incipit, plerumque ignota manent, ne dicam, per totam vitam. Natura quidem digitum intendit in materias, sed multa sunt, quæ impressionem naturæ obscurent, ut agnosci nequeat. Prima itaque intentio est, naturam intimè contemplari, quomodo procedat in suis operationibus eo fine, ut subjecta Chymix naturalia absque defectu aut superfluitate haberi queant: Unde natura sit dux & comes tanti itineris, cujus vestigia sequenda sunt. Secundò Ratio sit instar scipionis, qui firmet gressus & pedes stabiliat, ne vacillent; Absque

ratiocinatione enim quis ad lapsum in errores erit proclivis, Unde dicunt Philosophi ; Quicquid audis, ratiocinare, num ita esse possit, nec ne. Ad impossibilia enim credenda vel peragenda nemo impellitur, nisi ipse debilis memoriæ, obtusi ingenii & fatuæ imaginationis, ut sibi imponat falsa pro veris accipiendo & vera pro falsis renuendo : Ajunt quoque se non curare de verbis, quicquid dicatur, sed saltem de rebus, quid intelligatur ; Et verba esse propter res & non res propter verba. Exempli gratia, dicat quis, tincturâ Philosophicâ vitrum fieri malleabile. Quid ni hoc credidero, si modò ratio diceret ? Tertio Experientia dabit perspicilia, quibus remota videri possint ; Hæc sunt instrumenta optica imbecillitatem oculorum humanorum juvantia & corrigentia, arte inventa & facta. His persimilia sunt Experimenta circa mineralem materiam cujusque generis tentata, visa vel verè audita ; quæ quò plura fuerint in memoria, eò plura ratiocinatio inde sumet, & inter & cum aliis comparabit, ut animadvertat, quid sit verum, quid non. Quarto Lectio quasi lampada perspicuam in intellectu incendat, sine qua erunt ubique tenebræ & densæ nubes. Debet autem lectio bonorum aucthorum sæpe iterari ; aliàs nihil proderit. Hinc Bacasser in turba : *Qui ergo inquit, longanimis erit, libenterque patientiâ fruitur, in tramine justo hujus artis meabit, qui verò citius se putat ex libris nostris fructum capere posse, fallitur satiusque fuerat, non inspicere quidem, quàm nunquam contigisse.* Et quæ ibidem sequuntur,

Audi loquacem vulturem, qui neutiquam te
decipit.

EPIGRAMMA XLIII.

Montis in excelso consistit vertice vultur,
Assiduè clamans; Albus ego atque niger,
Citrinus, rubeusque feror nil mentior: idem est
Corvus, qui pennis absque volare solet
Nocte tenebrôsâ, mediâque in luce diei,
Namque artis caput est ille vel iste tua.

Loqua-

Loquaces seu vocis humanæ æmulas volucres, videlicet Psittacos, corvos, monedulas, & picas quotidie passim audimus. Sic Plinius suo tempore, quo historiam edidit, Agrippinam Claudii Cæsaris uxorem habuisse turdum, sermones hominum imitantem, scribit. Habuerunt & Cæsares juvenes sturnum & lusciniæ Græco latinoque sermone assuefactas, & assidue nova loquentes longo etiam verborum filo. Cumque ejusmodi non raræ occurrant aves, minus admiratione dignæ nunc censentur, siquidem usus & assuefactio omnes volucres latiori lingua præditas hoc modo vocales & garrulas reddere possit. Verum vultur ille, cujus Philosophi mentionem faciunt, voces, si quas edit, non ex usu didicit, sed eas natura ipsius tacite exprimit. Philosophi verò dicunt, quod assidue clamat, altaque voce pronunciet, quis sit & qualis, in quo magnos imitatur principes, qui titulos suos & hæreditates semper in initio suarum intimationum innotescere volunt, non superbiam alicujus notat, sed aliorum causa, ut & ipsi sciant, quibus principatibus dominantur, aut jus hæditarium prætendant. Sic multum interest, ut agnoscat, quibus coloribus, tanquam armorum & titulorum insignibus, Philosophica avis gaudeat, & cæteras antecellat. Ego, inquit, ut Rosarius habet ex Hermete, sum nigrum albi, & Citrinus rubei, & certè veridicus sum & non mentiens. Nigrum se adfirmat, album, citrinum & rubeum, & talis revera est, etsi enim tres ultimos colores actu nondum possideat, tamen hæreditatem eorum expectat. Hinc Rosinus in lib. divinarum interpretationum; Recipe, inquit, lapidem, qui est niger, albus, rubeus, citrinus, avis mirabilis, qui nigredine noctis, & diei claritate sine alis volat. Ex amaritudine namque in suo guttore existente, coloratio accipitur, à suo verò cruore mera aqua accipitur, sicut dixit Alexander: Recipe lapidem quatuor colorum filii. Colores hosce omnes, qui sunt principales, succello ordine adesse lapidi, ad nauseam Philosophorum libri distant. Cur verò Vultur appelletur Philosophicum subjectum, non abs re erit. Ex vulturibus nigri prævalent, rapaces sunt, sed tarde volant, propter corporis molem. Ajunt hanc avem concipere sine maiculo-

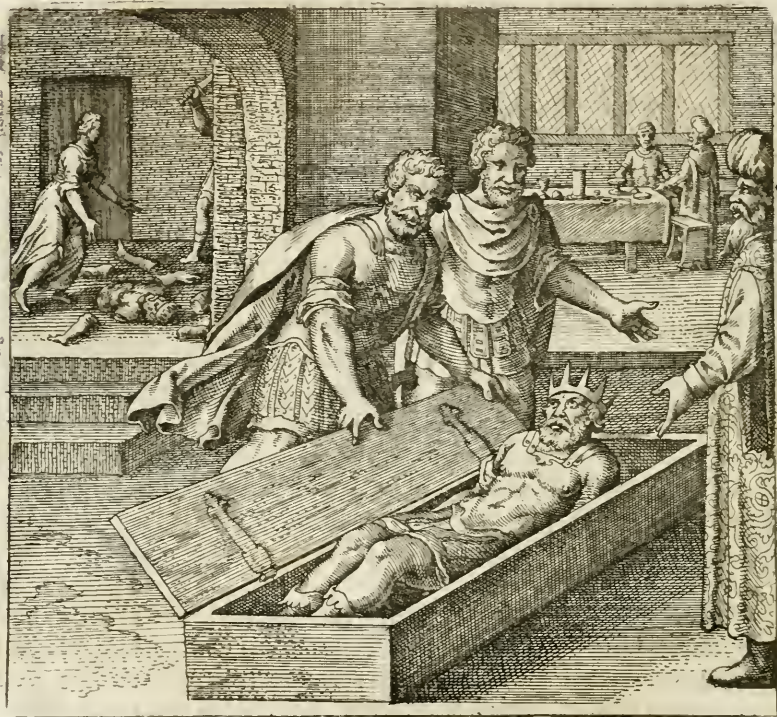
masculorum femine, & sine conjunctione generare, natosque ex iis in multam ætatem procedere ad annum usque centesimum. Nidificant in altis rupibus, nidos nemo attingit. Fœtus ferè cernuntur bini: Auxilio sunt contra serpentes. Euro gravidæ fiunt. Cùm cœperunt ova edere, aliquid adferunt ex Indico tractu, quod est tanquam nux, intùs habens, quod moveatur, sonumque subinde reddat, quod ubi sibi apposuerunt, multos fœtus producant, sed unus tantum remanet, qui IMMUSULUS vocatur. Hermodorus Fonticus apud Cœlium testis est, vultures esse omnium animalium innocentissimos, quia nihil profus attingant eorù, quæ ferant homines, plantent, alant. Animantium præterea nullam interimant. Volucrius quoque vel mortuis abstineant, quodam cognationis intellectu: Hinc in auguriis præstantissimi habebantur ut indicant Urbis Romæ primordia. Has vulturum proprietates ferè omnes cùm Philosophicus ales exprimat, hinc non immeritò vultur ab Hermete aliisque appellatur, qui & tardus in volatu & niger colore est, Concipit ex sese: Sic enim Rosarius circa finem; *Et ipse est draco, qui maritat seipsum & imprægnat seipsum & parit in die suo. &c.* Et Rosinus adfarratant: *Et ipsum est serpens seipsum luxurians, seipsum imprægnans & in die una parturiens, &c.* Diutissimè vivit & superest, seque multiplicat. Quod enim Virgilius de Phœnice æve scripit, huic æquè (quia eadem est) convenit:

Alipedem cervum cervus ter vincit, at illum

Multiplicat novies Phœnix reparabilis ales:

Hujus nidos attingere valdè difficile est: cum serpenti mercuriali pugnatumque vincit, hoc est, Sol cum luna. Ex vento concipitur & in ventre ejus portatur & in ære nascitur. Etites lapis lapillum habens intra se sonantem, & multis totum dicitur. Unus saltem immusulus in nido Philos. invenitur. Innocentissima quoque avis est Philos. quia nulli nocet, omnibus scientibus prodest, & in auguriis præstantissima. At cur in monte nidificat, & sedens ita clamat? Respondet Rosinus ex Rasi, qui inquit: *Contemplare altissima montana, que sunt à dextris & à sinistris, ac ascende illuc: Ibi lapis noster invenitur, & in alio monte qui fert omne genus pigmentorum: & spiritus vel species, ibi similiter est: Morienus: Conscendite alta montana, arboribus consita quia ibi lapis noster invenitur & absconditus est: Et Hermes: Recipite lapidem benedictum, comminuite & lavate lapidem rubeum, de quo extrahitur, qui invenitur in montibus & maximè aliquando in abacis veteribus.*

Dolo Typhon Osyridem trucidat , artusque illius
hinc inde dissipat, sed hos collegit Isis inclyta.

EPIGRAMMA XLIV.

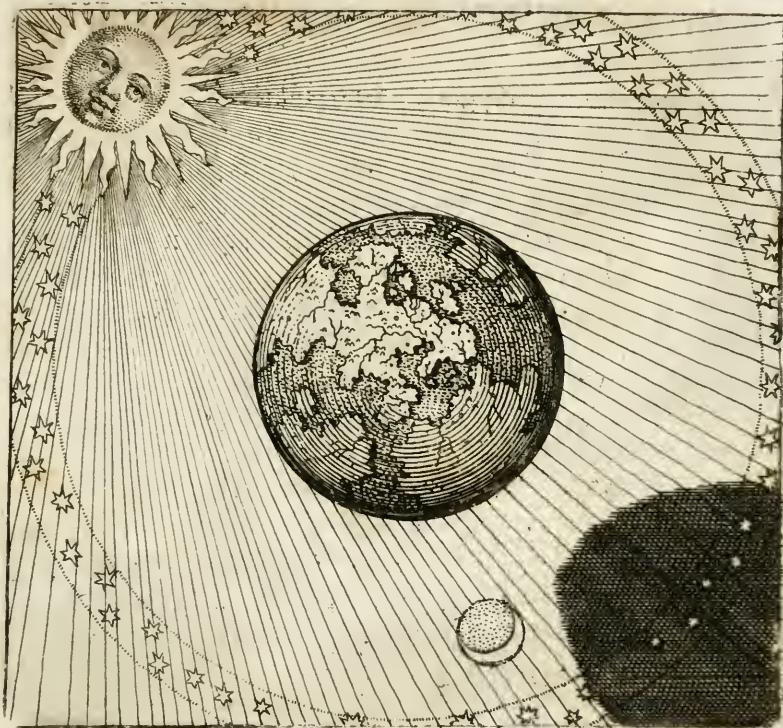
Stria Adonidem habet, Dionysum Græcia, Osirim
Ægyptus, qui sunt nil nisi SOL. Sophiæ:
ISIS adest soror, & conjux ac mater Osiris,
Cujus membra Typhon dissecat, illa ligat.
Defluit at pudibunda mari pars, sparsa per undas,
Sulphur enim, SULPHUR quod generavit, abest.

Osyridis

OSyridis allegoriam alibi, nempe in 1. lib. Hieroglyphicorum ad suam veram originem, quæ Chymica est, reduximus & plenariè explicavimus. Quocirca hinc eadem repetere (quamvis eadem de iisdem dici debeant) supervacaneum arbitramur. At nihilominùs discursum hic instituemus parallelum, qui intra carceres Antiquæ Chymix (quæ tota poëtis decantata & figurata est) ïemper versabitur & manebit. Osyridem tu mihi Deum, aut regem Ægyptium persuadebis? Non credam, etiamsi persuaseris, ut credam: Longè aliter enim canes, longè aliter (ut est in proverbio) fues olent: Deum planè nego, & tu mihi assentieris, nisi sis Ethnicus aut distortæ à recta ratione opinionis. Regem nec fuisse, demonstratur ex circumstantiis omnib. quæ alibi considerantur: Sol est, sed Philos. cujus nomen cum illi passim attributum legatur, vulgares, qui nullum alium nisi mundanum illud lumen noverunt, pro eo interpretati sunt. A sole mundi sol Philosophorum denominationem habet, quia proprietates naturæ ab illo sole cœlesti descendentes, aut ei convenientes, continet. Sol itaque Osyris est, Dionysus, Bacchus, Jupiter, Mars, Adonis, Oedypus, Perseus, Achilles, Triptolemus, Pelops, Hippomenes, Pollux. Luna verò Isis, Juno, Venus, mater Oedypi, Danaë, Deidamia, Atalanta, Helena: Item Latona, Semele, Europa, Leda, Antiope, Thalia. Atque hæ sunt compositi partes, quod ante operationem lapis dicitur, & nomine omnis metalli, Magnesia: post operationem, Orcus, Pyrrhus, Apollo, Æsculapius. Adjuncta sunt, Typhon, Python, Ape: Artifex Hercules, Ulysses, Jason, Theseus, Pyrithous: Labores & pericula innumera, quæ ab his artificibus exantlata fuere. Videantur Herculis labores, Ulyssis errores, Jasonis pericula, Thesei conatus, & Pyrithoi remoræ. Magnum hoc est materiæ & doctrinæ volumen, per quod Vulcanus, Mercurius & Saturnus omnibus paginis currunt & recurrunt, hic ut pater omnium & causa, sine qua non, ille, ut materia & forma, iste, ut efficiens. Sol ducit sororem lunam in uxorem, Jupiter Junonem, ut Saturnus Rheam, & Osyris Isidem: Dionysus ex matre Semele combusta fulmine Jovis eripitur, imman-

turandus in femore Jovis patris, Æsculapius ex Coronide matre: Dionysius adultus novam vini potionem monstrat hominibus usque in Indiam expeditionem suscipiens; Osiris & Triptolemus, frugum seminationem & usum, Æsculapius, medicinæ administrationem: Dionysus Græcis sic dictus, Romanis Bacchus est, Ægyptiis Osiris, Syriis Adonis. Oedypus patrem occidit, & matrem duxit; Perseus avum interemit, Typhon fratrem Osirim, aper Adonim, Ceres nutrix Triptolemi patrem ejus Eleusium; Hippomenes pomo aureo Atalantam vicit, Tantalus pater Pelopis Hippodamiam curruli certamine obtinuit. Osiris in partes dissectus & ab Iside matre, sorore & conjuge iterum conjunctus fuit. Pelops puer coctus & bullitus humero à Cerere depasto vitæ restitutus, addito humero eburneo: Achilles & Triptolemus sub carbonibus noctu positi, & interdium lacte nutriti sunt, hic à Cerere nutrice, ille à Thetide matre: Achilles & Helena Trojani belli causæ fuerunt, hæc ut impulsiva, ille ut efficiens; Helena nata ex ovo est, & in Pelei & Thetidis nuptiis, ex quibus Achilles natus, pomum Eridos, prima causâ raptus Helenæ, projectum fuit. Pollux adfuit Argonautis, qui quinquaginta ferè annis ante bellum Trojanum inceptum vixisse præsupponuntur, (si vixerint) & Helena cum Polluce ex uno ovo prodiit; Fuit triaque anus Helena, cum raperetur à Paride: Achilli in Elysiis campis Medea nupsit, tum anus edentula: nisi fortè sibi juventutem restituit, ut Æsoni, Jasonis patri, & Ceres Pelopi, unde bis pubescens appellatur: Perseus alatum equum accepit à Pallade, eique caput Medusæ in remunerationem attulit, cui Mercurius harpen, & alii Dii alia arma ministrârunt, Triptolemus à Cerere currum cum draconibus alatis: Ex Jovis cerebro Pallade nata Rhodi pluit aurum, ut & Sole concumbente cum Venere; Et Jupiter, ut aurum compressit Danaen, ut Cygnus Ledam, ut cuculus sororem Junonem; ut Taurus Europam, ut Satyrus Antiopen, & sic concordantia est in omnibus.

Sol & ejus umbra perficiunt opus.

EPIGRAMMA LXV.

SOL, fax clara poli, non corpora densa penetrat,
 Hinc illi ad-versis partibus umbra manet:
 Vilior hæc rebus quam vis est omnibus, usu
 Attamen Astronomis commoda multa tulit:
 Plura Sophis sed dona dedit SOL, ejus ☿ umbra,
 Auriferæ quoniam perficit artis opus.

Quemadmodum in Palatio rotundo seu formæ sphericæ, uno loco ignis incensus illustrat circum circa omnes parietes superiores & inferiores partes, exceptis iis, ubi mensa vel tabula in medio consistens suo objectu impediatur, & umbram tenebrosam admittat, ita & sol in magno illo cœli palatio sive Theatro cœlato constitutus omnem cœli concavitate, contenta in eâ diaphana & lucis receptiva corpora, hoc est, stellas quascunque, errantes & fixas, radiis suis illuminat, nisi ubi Terræ intermediæ densitas prohibeat: Ibi enim umbra nigra & tenebrosa, quæ nox dicitur, tam diu permanet, donec solis præsentia fugetur & lux ejus vice fundatur & conspiciatur. Est itaque umbra & nox solaris lucis privatio seu absentia, dies e contra irradiatio & circumfusio. Umbra est, quæ solis aspectum tolerare nequit, idcirco fugiens & se abscondens nunc ab hac, nunc ab illa parte terræ, prout sol est ex opposito. Nunquam Sol & umbra se invicem viderunt, quamvis, si natura admitteret, possent; sed sol ut inimicam sibi audiens semper illi insistit fugienti, nec unquam defessam capere potest, ut pulchrè Buchananus in libro spherico cecinit. Ad imitationem & exemplum magni illius solis, ejusque umbræ, Philosophi observarunt & suo soli adesse umbram nigram, nebulosam & fugacem: Hinc Hermes, Fili, inquit, extrahe à radio suam umbram, hoc est, vide ut solem tuum circumducas per primum mobile, cui Vulcanus præficatur, ut & illa Terræ tuæ pars, quæ nunc umbrosâ nocte tegitur, clarâ fruatur luce solari: Nisi enim per motum primum totum Firmamentum cœlicum omnibus contentis singulis diebus naturalibus, hoc est, viginti quatuor horis semel circumduceretur, sed saltem motu suo proprio, secundo & annuo dicto Sol moveretur, qui infra nos sunt Antipodes, ferè semestri temporis spatio noctem habere & nos diem unum contingeret, & post vice versa illos diem & nos noctem: ut sic totus annus ex una nocte & die constaret, veluti nunc sub utroque polo hæc vices experimento & ratione verissimæ comprobantur. At providentiæ Divinæ longè aliter visum fuit, quæ ideò duplices motus ordinavit planetarum,

primum

primum & secundum, & sic annum in multos dies distribuit: Umbra autem illa & sol diem & noctem faciunt simul, quod sol per se solus non posset, cujus est illuminare omnia opposita loca & corpora, non autem umbram facere, nisi per accidens suâ absentia. Ita & Sol Philosophicus cum sua umbra facit diem, hoc est, lucem & noctem seu tenebras, nempe Latonam seu magnesiâ, cujus umbram ignito pharmaco delendam & comburendam esse tradit Democritus, ut lib. 3. Aurea mensa patet in initio. Umbrarum utilitas in Astronomicis adeo magna est, ut sine iis illa scientia absolvi vix possit, Chymici quoque suis umbris ascribunt, quod eorum ars ad perfectionem veniat; Quid enim Sol hic sine umbra? Quod pistillum sine campana: Illud quidem facit motum primum, ut sonitus detur, at hæc dat sonitum; illud est plectrum, hæc organum; illud lingua, hoc os magnum: Umbra res vilissima est, non Enti proxima, sic & Philosophorum umbra est quid nigrum nigrius nigro, ut vocant, vel vilius algâ, non propter se, sed hominum opinionem & copiam; Igne quid utilius, quid aqua pretiosius, quid terra amabilius, quæ dat flores & amabilia omnia? quid aëre jucundius, quo intercluso, omnia jucunda esse desinunt: Attamen, quia prostant ad hominum usus in latè patentibus suis sphaeris, vilissima censentur, præposterâ imaginatione. Sic & umbra taxatur & communis & Philosophica; Qui in umbris subterraneis diu degunt, si in clarâ solis lucem subito producantur, amittunt visum & aciem oculorum; Ita qui in sola umbra Philosophica morantur & operantur, nec ei solem adjungunt, judicio & oculis mentis privantur: effectuque frustrantur. In meridiem sole coelesti elevato major est calor, est & minor umbra; sic quoque hic calore aucto diminuitur umbra & e converso; Incipiendum itaque sole à meridionali latere ad nostrum verticem se iterum flectente, in Capricorno; & prima operatio usque ad Arietem erit absoluta, tum incipit opus mulierum, usque ad Leonem; & post laborex labore provenit, donec annus capite caudam apprehendat,
 ut anguis, hoc est, absolutus sit.

Aquilæ duæ, una ab ortu, altera ab occasu con-
veniunt.

EPIGRAMMA XLVI.

Jupiter è DELPHIS aquilas misisse gemellas
 Fertur ad Eôas Occiduasque plagas :
 Dum medium explorare locum desiderat Orbis,
 (Fama ut habet) Delphos hæ rediêre simul.
 At illæ lapides bini sunt, unus ab ortu,
 Alter ab occasu, qui bene conveniunt:

Apollinera

A Pollinem antiquissimum ex Vulcano natum, Athenarum
 custodem tradit Cicero lib. de natura Deorum. Quæ qui-
 dem opinio, si ut debet, ad allegoriam transferatur, est verissima;
 Quia Vulcanus Solem Philosophicum qui Apollo est, producit.
 Sed prævaluit, quod ex Jove natus sit; Cùm verò Latona utero ge-
 staret gemellos Apollinem & Dianam, quos ex Jove conceperat,
 Juno Zelotypa Pythonem horrendæ vastitatis serpentem immisit,
 qui gravidam prosequeretur & vexaret. Muliere misera post diu-
 tinos errores tandem navigio delata in insulam Ortygiam, ad fo-
 rorem suam Asteriem, quæ in ea regnabat: Cùmque ea insula fe-
 rè tota mari inundaretur, parturienti Latonæ locum dedit, unde
 Delus dicta, quæ Ἀδελφῆρα erat antea. Ibi igitur enixa pueros; prima
 prodiit ex utero Diana, eaque se obstetricem matri in partu fratris
 Apollinis laboranti præbuit; Unde factum est, ut prægnantes in
 puerperio ejus Numen invocarent, eamque vel Lucinam vel
 Ilithyiam vocaverunt, quod lucem natis infantibus apertis eo-
 rum oculis ostenderet: Apollo igitur natus, & adultus Pythonem
 matris vexatorem sagittis confecit & Cyclopes occidit, quod ful-
 men Jovi fabricassent ad interficiendum ejus filium Æsculapium,
 quem Jupiter fulminaturn ad inferos derusit, propterea quod
 Hippolytum ab equis discerptum in vitam restituisset. Hæc esse
 merè Chymica, multis in locis demonstravimus. Latona enim,
 Cynthia, Apollo & Python, sunt requisita artis, quæ eo modo se
 habent invicem, ut narratum est. Cum verò hæc ab antiquissimis
 poëtis, ut Orpheo, Lino, Musæo, Homero, scriptis vulgata essent,
 apud ignaros occasionem religioni & venerationi Apollinis præ-
 buerunt. Hinc in multis locis Europæ & Asiæ cultus est Apollo,
 eique erecta templa innumera. Præcipuè vero Delphis antiqua re-
 ligione venerandum habuit templum, in quo statuæ plurimæ ex
 auro solido & argento magni ponderis & artificii à regibus & Prin-
 cipibus repositæ erant, cum aliis donariis preciosissimis, quæ ab
 omnis status hominibus religionis causâ in sacriis recondita e-
 rant. Pausanias refert sceleron athenicum artificii admirandi ap-
 pensum

pensum tholo templi fuisse ab Hippocrate. Apollini quoque sacratus fuit ille celebris tripes, à Pelope, dum uxorem Hippodamiam duceret Oenomai regis Elidis filiam, quem Tripodem fabricarat Mulciber & Pelopi donaverat. Hic in medio templi erectus erat, in quo insidens Pythia afflatum Dæmonis erumpentis è profundo hiatus excipiebat, quo correpta vaticinabatur, & responsa dabat sciscitantibus rerum futurarum eventus. Fuere autem Delphi in Bœotica ad radices Parnassi siti. Templo vicinus fuit fons fatidicus, Cassiotis, cui si faces ardentes admoverentur, eas extinguerebat: si procul essent remotæ, subito accendebantur, & flammæ concipiebant. Ejusque fontis aqua pota vim vaticinandi præbebat; sed tamen brevioris vitæ reddebantur ejus aquæ potores. Cùm itaque concursus fieret ex omnibus Europæ, Asiæque partibus ad oraculum Delphicum, poëtæ eum locum, nempe Parnassum esse in medio terræ tabulati sunt; idque ab exemplo Jovis probarunt, qui duab. aquilis emissis id experimentatus fuerat: Verùm cùm hæc res historiæ fide non nitatur, non à veritate alienum est, eam chymicis ascribere, præsertim cùm totus Apollo, ut dictum, sit chymicus origine, licet dæmon postea hominum superstitionem sub eo nomine confirmârit & vaticinia dederit. Duæ aquilæ sunt duo lapides, ex quib. unus ab oriente, alter ab occidente venit; quod Philos. multis modis demonstrârunt. Illas Jupiter emisit, utpote suas armigeras. Aquila autem Apollini seu Soli amica videtur, quia pullos suos probat ad Solem, quem si sustinere nequeant, ut degeneres excludit. Ejus pennæ aliis reb. confertæ dicuntur non putrescere, & aliarum avium pennas devorare, facillè in aurationem admittere. Non senio, nec ægritudine moritur, sed fame. Crescens enim rostri superioris ad uncitas impedit, ne cibum queat capere; quâ abjectâ in fontem ter se mergit, eoque modo redire fertur ad juventutum. Hinc Psalmographus: Renovabitur, ut aquilæ, juvenus tua. Ex volatilib. nunquam fulmine tangitur. Pugna est illi in draconem qui propterea ejus ova confectatur: Quæ omnia ejus natura munera causam præbuerunt, cur Philos. aquilam in arte sua prædicent, eique lapidem assimilent, cujus rei cùm innumera exempla in libris eorum sint obvia, hîc plura non adferemus.

Lupus ab Oriente & Canis ab Occidente venientes se invicem momorderunt.

EPIGRAMMA XLVII.

Hinc, ubi Sol oritur, Lupus ad-venit, aſt ubi Pontus
 Mergitur, inde canis, qui duo bile tument:
 Hunc is, & hic illum, ſtimulante furore momordit,
 Et rabidus riſtu viſus uterque fuit.
 Sunt gemini hi lapides, gratis qui dantur ubique
 Omnibus atque omni tempore, quos teneas.

Philosophi multis in locis duorum meminere lapidum gratis nobis datorum, ut Isaac, Arnoldus & alii, inter quos Avicenna dicit eos in stercore jacere abjectos, neglectos vulgò, qui si conjungantur, perficiant magisterium: Quidam attollunt Mercurium occidentalem, qui prætulit se auro & illud vicit: Verùm omnium optimè Author consilii conjugii solis & lunæ ex Aristotelis Epistola binos describit lapides, ubi dicit: *Quod hujus artis duos sunt lapides principales, albus & rubeus mirabilis naturæ: Albus in occasu solis incipit apparere super facies aquarum, abscondens se usque ad mediam noctem, & postea vergit in profundum: Rubeus verò ex opposito operatur, quia incipit ascendere super aquis in ortu solis usque ad meridiem & postea descendit in profundum.* Hi itaque lapides sunt antedictæ aquilæ à Jove Delphis emissæ; Hi quoque sunt lupus & canis, ex diversis seu oppositis terræ plagis venientes, quorum unus momordit alterum, & ambo rabiosi facti sunt, veluti testatur Rhasis in Epistola: Hi lapides sunt verissimum Bezoar ex quibus præstantissimum mittit India Orientalis ex ferarum ventre depromptum, aliud sed minoris efficaciam dat India Occidentalis, Peruana, ex cicuribus acceptum; Sic oriens dat lupum atrocissimum, occidentis canem hominibus familiarem, hoc est, Sulphur ab Eoo, Mercurius ab Hesperio tractu venit; ex quibus hic mollis & tractabilis, illud cholericum & iracundum existit: Qui duo quàm primum se invicem offendunt, in mutuos morsus incidunt: Canis verò magnitudine insignis primam victoriam obtinet prostrando lupum & semianimè reddendo: At lupus vires recolligens post canem dejecit eique dejecto instat usque ad internecionem; Interim non minora vulnera nec minus lethalia, quam intulerat cani, ab eo recipiens, donec se mutuis conficiant & interimant moribus: De lupo Rosinus ad Euthiciam, inquit, *quod sit miles victor duorum roboratus multi precii & intensissimi roboris, pervorans corpora, cum iis obviat, & est albus apparitione, rubeus experimento, estque mas qui lunam duxit in uxorem, quem nonnulli putant aurum esse preciosissimæ connexionis, cujus congelatum nunquam dissolvitur, neque vestigia delentur, quod Deus sanctis Philosophis & electis largitus est: Scito, quod natura cepit*

comparem ut inimicum. Hæc ille. Et mox, quod sulphur, inquit fortissimum est & ad versus ignem pugnans quod continetur: Ex his namque conjunctis color preciosissimus exit, & nunquam potest sulphur, quod naturaliter fugit, postea fugere, eo quod perforavit illud anima similiter & perforavit & mixta est anima tinctura corpori, & corpus animam continuit & naturale fugere prohibuit. Et deinde quærenti, quis lapidum sit fortior, respondet: Lapis qui non est lapis fortior est altero inimico. rubrū verò est fortius illo quod sua fortitudine socios roboravit. Lupus itaque Orientalis fortior est cane occidentali, quamvis victoriæ non potiat effectū, sed una cum inimico occidat: Ex utriusque verò fit venenum tingens: Differentia inter lupum & canem exigua est, cum molossus seu prægrandis canis lupinam formam & speciem ostendat, ita ut lupus origine, sed longa progeneratione cicur factus videatur: Eodem modo sulphur & mercurius parum differunt inter se; quia illud ex hoc, vel hic ex illo ortum ducat: Mercurius quidem sulphur genuit, at sulphur Mercurium purgavit & talem reddidit: De his idem Rosinus, dum quærit Unde veniat ejus color? respondet, ex ejus intensissima amaritudine: Et illa: Unde venit ejus amaritudo & intensio? respondet, ex ejus metalli impuritate: Et illa: nunquam ejus color rubeus supereminet? respondet: Etiam: Et illa: nunquam etiam est igne calidior? respōdet: ignis ad respectum illius est tanquam aqua ad respectum ignis. Et illa: Igne nē est fortior? respondet non. Et illa: Quare ergo asseris, eum igne esse fortiorem: respondet, eò quod ignibus sibi ipsi obviantibus alter alterum comedit. Patet itaque quod alter alterius alimentum fiat & cibus, & quantum uni decreseat, tantum alteri accrescat, donec accrescens prævaleat & draco serpentem devorârit: In magnis præliis sæpè contingit, ut stragem majorem passi campum & victoriam obtineant; Ita & canis quamvis prostratus non tamen victus occubuit omnino, cum hostem ad eò strictè teneat, ut ille absque hoc vivere, nec hic absque illo mori possit.

Rex ab aquis potatis morbum, à medicis curatus san-
nitatem obtinet.

EPIGRAMMA XLVIII.

Divitiis populisque potens Rex fontis ama-vit,
 Portari à ser-vis quas sibi poscit, aquas:
 Has bibit & rebibit venas mox inderepletus
 Discolor à claris suscipitur medicis;
 A quibus ut purgatus erat sudoribus, al-vo,
 Oreque, mox tincta est utraque mala rosif.

Xerxes ille potentissimus Persarum rex, cum per sicca & inculta loca sub aestu exercitum duceret, sitibundus haustum aquae turbidae à quodam milite oblatum non respuit, sed gratissime bibit, portantemque id donarii munere amplissimo ornavit. Et sane si quis hoc ipso tempore (ut quorundam historiae recentissimae testantur), per fines Persiae peregrinetur, rarissime fontes aquae dulcis invenire dicitur, cum aquae stagnantes sint salae, ac ipsum solum in superficie salcedinem offerat copiosissimam: Eo modo Rex, cujus meminerunt Philosophi siti vexatus, mandavit aquae dulcis sibi copiam fieri; quam allatam bibit ad satietatem; velut ex Merlini allegoria cuius constat. Curatio regis aegri & discolorati suscipitur à medicis diversis: Aegyptii suis medicinis propinatis moverunt humores adhuc crudos, quos Hippocrates prius concoctos purgari debere asserit, nisi sint fluxibiles & vagi; Tum enim mox educendi sunt, ne in partes aut viscera nobiliora fortè impetum faciant & ruant. Hinc regi symptomata periculosa, utpote lipothymia & syncope obvenerunt. Alexandrini verò medici, postremò advenientes in morbo chronico, feliciores sunt habiti, qui regem pristinae sanitati restituerunt. Tanto mederi regi est operae pretium, qui medico suo sanus factus benevolam praebet manum & faciem serenam. Legimus multorum curationes optimè fuisse recompensatas à regibus diversis, ut Democidis à Polycrate Samiorum tyranno talentis duobus, Erasistrati (quem Plinius scribit, fuisse discipulum Chryssippi, ex Aristotelis filia genitum.) propter Antiochum regem, ex amore Stratonices novercae aegrum sanatum, centum talentis à filio ejus Ptolemao, ut Jacobi Cocterii, medici Galli regis Ludovicill. à quo quatuor millia coronatorum singulis mensibus pro stipendio accepit, aliorumque recentiorum non faciamus mentionem; sed hujus regis sanatio adhuc longè majori mercede aut premio recompensatur. Ita enim apud Rosarium Hermes & Geber; Qui hanc, inquit, artem semel perfecrit, si deberet vivere mille millibus annis, & singulis diebus nutrire quatuor millia hominum, non egeret. Hoc confirmat Senior, dicens:

Est

Est ita dives habens lapidem, de quo Elixir fit, sicut qui habet ignem, potest dare ignem, cui vult & quando vult, & quantum vult sine suo periculo & defectu. Democriti pater adeo dives fuit, ut exercitui Xerxis Epulum dederit, & Pythius quidam opulentissimus obtulit eidem stipentium totius exercitus & commeatum ad menses quinque, si modò unum ex quinque filiis, natu minorem, qui suæ senectutis esset solatium, ne in castra regia ire cogeretur, domi retinere liceret; sed barbarus rex indignissimè petitionem Pythii ferens, iussit minorem natu filium in duas partes dissectum palis utrimque ad viam regiam adfigi, per quam totus exercitus transiturus erat, ut annotat Sabellicus lib. 2. Ennead. 3. Sed horum divitiæ nihil ad opes hujus Regis, quæ sunt absque dimensione & numero. Hunc sanatum & ab aquis liberatum Reges omnes, & potentes aliarum regionum honoraverunt & timuerunt. Et quando volebant videre de mirabilibus ejus, ponebant in crucibulo unciam unam Mercurii bene loti, & projiciebant de super tanquam unum granum milii de unguibus vel de capillis aut sanguine suo, & susflabant leviter cum carbonibus, dimittebant eum infrigidari cum eis, & inveniebant lapidem, qualem scio. Hic est ille, cujus Bernhardus Comes meminit, quod rex suis aulicis tantumdem regni det, quantum ipse possidet, si modò expectent, donec ipse in balneo juventutem recuperarit; & vestibus variis, nempe thorace nigro, indusio albo & sanguine purpureo ornatus sit; tum enim singulis de sanguine suo daturum; ipsosque suarum divitiarum participes facturum se pollicetur.

Infans Philosophicus tres agnoscit patres, ut Orion.

EPIGRAMMA XLIX.

F Abula narratur, Phœbus, Vulcanus & Hermes
 In pellem bubulam semina quod fuerint;
 Tresque Patres fuerint magni simul ORIONIS:
 Quin Sobolem Sophia sic tripatrem esse ferunt:
 SOL etenim primus, Vulcanus at esse secundus
 Dicitur, huic præstans tertius arte pater.

T

Mulic-

Mulieres, quæ se variis prostituunt viris, rarò sobolem vivacem concipiunt ex confusione diversorum feminum: Natura enim in generatione hominis & animalium plerorumque non admittit superfoetationem, nisi fortè rarissimè: Hinc ex unico patre & matre proles quæcunque nascitur, sive sit una aut plures, ut quoque ex historiis & eventu aliter judicantium patet, inprimis Margaritæ illius Hermanni Comitris Hennebergiæ uxoris, quæ anno 1276. trecentos & sexaginta quinque enixa est pueros, quorum omnium baptifatorum, & masculorum, Johannis, fœminarum Elisabethæ nomine vocatorum, post demortuorum sepultura in Lausdunensi templo, uno miliari distante Haga Comitum versus mare, in Hollandia, adhuc cum pelvi ærea, in qua baptizati sint, & inscriptione historiæ, adhuc visitur: causam dicunt, quod Comitissa videns pauperculam mulierem gemellos in ulnis gestare, eam adulteram vocârît, quasi impossibile sit, ut plures liberi uno conceptu ex uno viro, sed ex diversis, necessariò ederentur: Unde imprecatione facta à paupere, quæ se ab eo crimine puram noveat, quotquot dies in anno sunt, tot ipsa concepit in utero uno tempore & ex uno viro. Miraculum hoc quidem est, at naturale opus, quod ex divina ultione contigit: In opere autem Philosophico quod alias naturæ adversum est, facilè admittitur sub allegoriæ vestimento: Hic enim unus fœtus tres dicitur habere patres vel etiam binos, ut & matres. Hinc Raymundus, ut citat Rosarius, noster, inquit, infans habet duos patres & duas matres: & quia ipse charè nutritus est ex tota substantia in igne, propter quod nunquã moritur: Ita Dionysus seu Bacchus bimater appellatur, quem immaturum combustâ matre ex ejus ventre eripuit & femori suo insuit, ut pater mater factus sit: Sed hæc magis declarantur in Orionis conceptu, qui ex Apollinis, Vulcani & Mercurii commixtis feminibus in pelle bubula inclusis per x. menses, natus dicitur: Monstrôsa hæc essent omnino, non tantùm fabulosa, nisi arcanum naturæ sub his involucris lateret, non omnibus obvium. Lullius in Theorica testamenti eidem fœtui Philosophico tot & ferè eosdem attri-

attribuit patres, nempe Solem, qui est Apollo sive Sol cœlestis est primus hujus generationis author, qui virtute sua inenarrabili & occulta seu astrali operatur in materiã quandam Philosophis notam, tanquam in matricem mulieris, in eâque producit filium seu foetum sibi similem, cui postea sua arma & insignia virtutum, paterno jure, tradet & relinquet, hoc est, immatura maturandi & non tincta nec purgata, tingendi & purgandi potentiam: quicquid enim Sol in mille annis perficit, hoc filius ejus in dimidia hora præstabit; Propterea ut vis millecuplo fortior in eo fiat quàm in Sole, pater eum Vulcano in disciplinam tradit & artifici simul, ut ab his ejus generosa indoles excolatur & viribus multiplicetur; siquidem constat à teneris assuescere multum esse. Sic Achilles Jafon, Hercules Chironi erudiendi fuère traditi eandem ob intentionem. Milo enim Crotoniata, qui puer vitulum gestavit, vir bovem sustulit ex consuetudine. Non injuriã autem, præter Solem, Vulcanus & artifex hujus pueri vocantur patres, quia primus ut esset, hi ut talis & tantus, effecerunt: Nec verò æquivalens didactron magistris solvi potest ob institutionem, ut nec præmium parentibus ob generationem. Hi corpus, illi animum concinnant. Si animus potior est corpore, nec illis minor referenda est gratia, quàm his. In Orionis verò ortu Mercurius materiam, Apollo formam, & Vulcanus calorem seu efficientem causam externam præbuit. Sic quoque in opere Philosophico fieri convenit, ut tres patres in unam sobolem conspirasse videantur, in qua Philosophorum sint delitiæ.

Draco mulierem, & hæc illum interimmit, simul-
que sanguine perfunduntur.

EPIGRAMMA L.

Alta venenoso fodiatur tumba Draconi,
Cui mulier nexus sit bene vineta suo:
Ille maritalis dum carpit gaudia lecti,
Hæc moritur cum qua sit Draco tectus humo.
Illi is hinc corpus morti datur, atque cruore
Tingitur: Hæc operis semita veratui est.

DRaconum mansio in cavernis terræ est, hominum vero supra terram in aëre proximo; quæ duo sunt elementa contraria & jubentur à Philosophis conjungi ut actio unius in aliud fiat: Per mulierem vero alii intelligunt, ut Basilius clave 2. *Non enim utile est*, inquit, *aquila nidum suum in alpibus ponere: Nam pulli ejus præ frigore nivis in summitate montium morerentur: Quod si verò aquila draconem frigidum, qui suam habitationem in petris longo tempore habuit, & ex terræ spelæicis prorepat, addas, ambosq; in infernalem sellâ ponas, tum Pluto ventum afflabit, & ex frigido dracone igneum spiritum volatitem eliciet, qui suo magno calore aquila pennas cumburet, ac sudorificum balneum excitabit adeò ut nix in summis montibus collique-
scat, & aqua fiat; quo minerabile balneum bene præparetur, & regi fortunam ac sanitatem tribuat.* Admirabile sanè est, quod draco frigidus spiritum ignem de se mittit; Id tamen verum esse experientia declarat in serpentibus combustis, qui flammam venenosam assistentes inficientem emittunt. Nec frustra dracones thesaurorum chymicorum custodes flammivomi dicuntur, ut aurei velleris, hortorum Hesperidum, Cadmi, & his similes. Degit autem hic draco in angustiis petrarum subterraneorum locis, quem ibi capere oportet, & aquilæ seu mulieri adjungere, huic in sepulchro, illi, si mavis, in nido: Natura enim draconis est aliàs, ut insidietur ovis aquilinis, cumque aquila internecinum bellum gerat. Draconem aliquando amasse puellam, cumque ea concubuisse, ex Græcis scriptoribus sunt, qui tradunt. Quid mirum igitur, si Philos. velint, draconem suum cum muliere in una caverna concludi debere? Greverus dracones rubeos & nigros in imâ montis voragine conjungit, igneque adurit, & pereuntibus nigris, dicit montis custodem undiquaque illos conquirere, & in montem inferre. Merlinus in sua visione (nisi illa sit supposititia) mentionem facit draconis albi & rubei; Hi dracones, quicumque sint, sive una sit mulier, seu draco foemina, in se invicem agunt, donec utrique moriantur, & sanguinem emittant ex vulneribus, quo perfunduntur. Intelligitur verò hîc per draconem elementum terræ & ignis, & per mulierem,

lierem, aëris & aquæ; Unde Clangor buccinæ dicit, *quod draco est materia in fundoremanens post distillationem aquæ ab ea*: Et ex Hermete: *Aqua aëris inter cælum & terram existens est vita uniuscujusque rei. Ipsa enim aqua solvit corpus in spiritum, & de mortuo facit vivum & facit matrimonium inter virum & mulierem. Etenim totum beneficium artis facit*: De terra quoque inquit: *Et intellige adhuc, quod ista propria terra quam calcamus, non est verum elementum, imò est elementata à suo vero quinto elemento: Nec recedit quinta substantia elementalis à suo corpore elementato, de quo terra est formata. Et mox. Sed in centro terræ est virgo & elementum verum, quod ignis non poterit ardere: Hic est draco, de quo loquimur, in centrum usque terræ se insinuans, ubi cum magnus sit calor estum flammæum intra se concipit, quo mulierem seu aquilam comburit. Mulier verò vel aquila, aqua est aëria; quam nonnulli aquilam albam seu cœlestem vocant, & ex Mercurio vulgari, vel salibus sublimatis conficere satagunt, sequentes in eo ductum quorundam cæcorum in hac arte, lynceos se simulantium; Sed amen dico tibi, inquit *Bernhardus Comes in Epist. quod nulla aqua naturali reductione speciem metallicam dissolvit, nisi illa, quæ permanet ei in materia & forma, & quam metalla ipsa possunt recongelare: Et mox. Nec corporibus pertinet aqua in solutionibus, quæ iis in congelationibus non permanet: Et paulo post: Amen dico tibi, quod oleum naturas naturaliter incerans & conjungens ac naturaliter introducens medicinam in alia corpora tingenda, non componitur ex alio extraneo, sed tantum ex visceribus corporis dissolvendi: Aquila itaque & mulier, nec non draco ac totius ferè artis arcana hoc percepto, intelliguntur, quæ fortè nimis aperto naturæ gremio hætenus doctrinæ filis exposuimus & declaravi-**

mus, ut hinc DEO SIT GLORIA.

